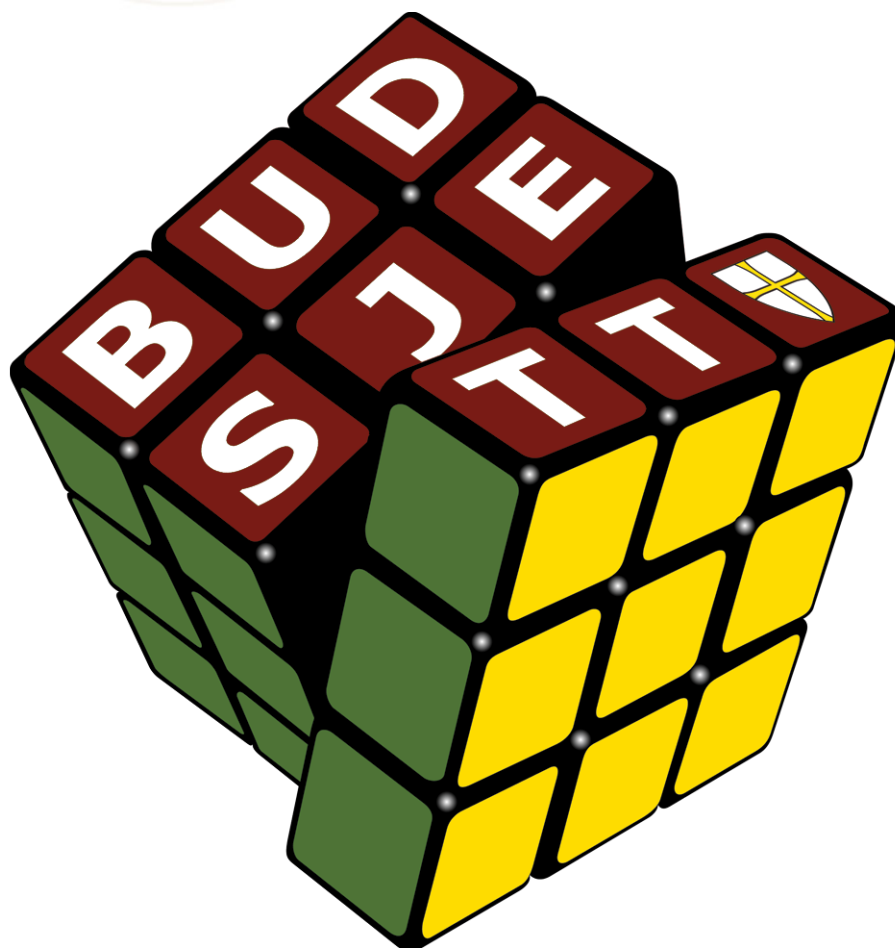

BUDSJETT

BUDSJETT 2013

Økonomiplan 2013-2016

- et ansvar for **FYLKESTINGET**
i Nord-Trøndelag

Deres referanse	Vår referanse	Saksbehandler	Dato
	12/08103-35	May-Wenche Hestø	13.11.2012

Årsbudsjett 2013 og økonomiplan 2013-16

Innhold

Fylkesrådets innstilling til vedtak:	2
1. TJENESTEPRODUKSJON	14
1.1 Utdanning	14
1.2 Fagskoler	30
1.3 Samferdsel.....	34
1.4 Regional utvikling	41
1.5. Kultur.....	44
1.6 Tannhelse og folkehelse.....	50
1.7 Fylkesordfører og fylkesting	58
1.8 Politisk virksomhet, ledelse, stab	60
1.9 Kontroll og tilsyn.....	62
3. STYRINGSSIGNALER, SALDERING M.V	63
4. DRIFTEN I 2012.....	72
5. FYLKESTINGETS BUDSJETTOMRÅDE	73
6. LÅNEOPPTAK, LANGSIKTIG GJELD, LIKVIDITET, FOND OG GARANTIANSVAR.....	77
7. ØKONOMISKE OVERSIKTER	80
8. FORMELLE BESTEMMELSER.....	84
9. VEDLEGG.....	87

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

1. Med hjemmel i lov om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 1 –2 (2), blir det i 2013 å utligne inntektsskatt til Nord-Trøndelag fylkeskommune med 2,65 % av skattbar inntekt ved kommuneskattelikningen for personlige skatteyttere og dødsboer. Dersom Stortinget vedtar andre maksimalsatser for året 2013, gjøres disse gjeldende.
2. Årsbudsjett 2013 og økonomiplan 2013-16 vedtas i samsvar med foreliggende forslag fra fylkesrådet, datert 13. november 2012.
3. Rammene for driftsbudsjettet settes til:

Budsjettskjema 1A	Regnskap	Budsjett	Budsjett 2013	Økonomiplan		
	2011	2012		2014	2015	2016
<i>i 1 000 kroner</i>						
<u>Frie disponible inntekter</u>						
Skatt på inntekt og formue	-487 012	-504 600	-542 400	-539 900	-537 300	-534 500
Rammetilskudd og inntektsutjevning	-1 270 890	-1 305 500	-1 375 400	-1 372 300	-1 367 100	-1 363 600
Andre direkte eller indirekte skatter	-10 820	-13 935	-2 307	-2 250	-3 140	-3 070
Andre generelle statstilskudd	-67 842	-52 401	-93 835	-84 703	-82 043	-50 883
Andre fellesinntekter/-utgifter	-2 241					
Pensjonsjustering sentral økonomi	876					
Motpost avskrivninger		-71 770	-84 395	-84 395	-84 395	-84 395
Sum frie disponible inntekter	-1 837 929	-1 948 206	-2 098 337	-2 083 548	-2 073 978	-2 036 448
<u>Netto finansinntekter/-utgifter</u>						
Renteinntekter og utbytte	-202 793	-200 590	-202 410	-198 107	-187 739	-183 378
Gevinst finansielle instrumenter	-105					
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	50 510	64 534	69 778	76 034	81 354	85 746
Tap finansielle instrumenter	74					
Avdrag på lån	79 000	83 894	94 100	99 547	104 664	105 940
Sum netto finansinntekter/-utgifter	-73 314	-52 162	-38 532	-22 526	-1 721	8 308
<u>Netto avsetninger</u>						
Til dekning av tidligere års regnskapsm. merforbruk						
Til ubundne avsetninger	97 477	20 000	32 900	32 100	30 200	24 000
Til bundne avsetninger	90					
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	-110 191					
Bruk av ubundne avsetninger	-71 977	-37 920	-52 845	-17 953	-21 152	-24 351
Bruk av bundne avsetninger						
Sum netto avsetninger	-84 602	-17 920	-19 945	14 147	9 048	-351
Overført til investeringsregnskapet (vedtatt av FT)	65 190	113 859	166 276	179 222	174 662	137 202
Til fordeling drift	-1 930 654	-1 904 429	-1 990 538	-1 912 705	-1 891 989	-1 891 289
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 867 682	1 904 429	1 990 538	1 912 705	1 891 989	1 891 289
Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd)	-62 972	0	-	-	-	-

Budsjettskjema 1B	Regnskap	Budsjett	Budsjett 2013	Økonomiplan		
	2011	2012		2014	2015	2016
<i>i 1 000 kroner</i>						
<u>Fordelt slik</u>						
Utdanning	958 571	960 736	995 409	959 947	949 110	949 110
Fagskolene	20 067	20 795	24 598	24 598	24 371	24 371
Samferdsel	580 245	606 744	639 655	617 296	612 283	612 283
Regional utvikling	55 944	46 872	54 039	45 359	42 852	42 852
Kultur	63 829	63 492	66 878	64 955	64 234	64 234
Tannhelse og Folkehelse	79 493	84 658	87 799	85 197	84 233	84 233
Fylkesordfører, fylkesting	19 297	18 263	17 847	17 156	17 859	17 159
Politisk virksomhet, ledelse og stab	85 801	97 572	98 849	92 959	91 869	91 869
Kontroll og tilsyn	4 436	5 297	5 464	5 238	5 178	5 178
Sum netto drift	1 867 682	1 904 429	1 990 538	1 912 705	1 891 989	1 891 289

4. Rammene for investeringsbudsjettet settes til:

Budsjettskjema 2A	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Økonomiplan		
				2014	2015	2016
<i>i 1 000 kroner</i>						
Investering i anleggsmidler	517 435	436 593	474 328	423 511	410 211	254 413
Utlån og forskutteringer	18 625	5 598	5 920	5 920	5 920	5 920
Avdrag på lån	-	-	-	-	-	-
Avsetninger	47 701	25 813	25 000	-	-	-
Årets finansieringsbehov	583 761	468 004	505 248	429 431	416 131	260 333
Bruk av lånemidler	-441 318	-292 014	-293 527	-240 440	-231 700	-113 362
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-1 369	-25 813	-25 000	-	-	-
Tilskudd til investeringer	-2 137	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-49 383	-2 420	-14 525	-3 849	-3 849	-3 849
Andre inntekter	-	-	-	-	-	-
Sum ekstern finansiering	-494 206	-320 247	-333 052	-244 289	-235 549	-117 211
Overført fra driftsbudsjettet	-68 231	-113 859	-166 276	-179 222	-174 662	-137 202
Bruk av avsetninger	-21 324	-33 898	-5 920	-5 920	-5 920	-5 920
Sum finansiering	-89 555	-147 757	-172 196	-185 142	-180 582	-143 122
Udekket/udisponert	0	0	-	-	-	-

Budsjettskjema 2B	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Økonomiplan		
				2014	2015	2016
<i>i 1 000 kroner</i>						
Fordelt slik						
Utdanning	223 035	154 681	59 500	41 600	30 300	44 700
Fagskolene	870	-	-	-	-	-
Samferdsel	290 344	277 290	408 585	378 818	378 818	208 620
Regional utvikling	0	-	-	-	-	-
Kultur	-	-	-	-	-	-
Tannhelse og Folkehelse	1 827	2 122	1 093	1 093	1 093	1 093
Fylkesordførere, fylkesting	-	-	-	-	-	-
Politisk virksomhet, ledelse og stab	1 359	2 500	5 150	2 000	-	-
Kontroll og tilsyn	-	-	-	-	-	-
Sum investering i anleggsmidler	517 435	436 593	474 328	423 511	410 211	254 413

Investeringsbudsjettet spesifiseres på prosjekt i samsvar med vedlegg 1.

- Dersom fylkeskommunen har et regnskapsmessig overskudd i regnskapet for 2013, og overskudd på fylkestingets budsjettområde, så gjenbevilges i budsjettet for 2014 sektorenes netto besparelser og netto overskridelser i forhold til budsjett for 2013. Har fylkeskommunen et underskudd i regnskapet for 2013, eller underskudd på fylkestingets budsjettområde, så behandles gjenbevilgninger som en del av årsoppgjøret. Virksomhetene kan velge å avsette gjenbevilgningen til fond og disponere denne senere.
- Det opptas investeringslån på til sammen 293.527.000 kroner i 2013 i henhold til investeringsbudsjettet. Avdragstid på lånene fastsettes i henhold til foreliggende budsjett (avdrag) og kommunelovens bestemmelse. De øvrige lånevilkår fastsettes i medhold av finansreglementet.
- Fylkesrådet og kontrollutvalget skal innen utgangen av 2012 fordele fylkestingets bevilgninger for 2013 innenfor eget ansvarsområde i samsvar med budsjettreglementet. Fylkesrådet gis fullmakt til å endre budsjettet mellom sektorer i løpet av budsjettåret når det gjelder sektorovergripende bevilgninger i driftsbudsjettet, eksempelvis personalmidler.

8. Netto driftsramme til fylkesordfører og fylkesting, fastsettes slik:

Driftsramme 2013-16, Fylkesordfører og fylkesting

(Mill. kroner)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2011	2012		2013	2014	2015
Fylkesordfører	1,3	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1
Fylkestinget	18,0	16,2	15,7	15,0	15,7	15,0
Netto driftsutgift	19,3	18,3	17,8	17,1	17,8	17,1

9. Godtgjørelse til fylkesordfører og fylkesråder justeres opp med 4 %, og støtte til fylkestingsgruppene justeres opp med 3,3 % i tråd med alminnelig lønns-og prisstigning.

(Saken skal behandles videre i fylkestinget)

Fylkesrådets vurdering:

Generelt bilde:

Fylkesrådet skal styrke fagskolene, utdanning og kulturinstitusjonene i 2013, og har bestemt seg for å sette 18 millioner kroner av veksten i frie inntekter inn i fond:

- 13 millioner til en buffer når driftsnivået skal reduseres med 99 millioner kroner i årene som kommer
- 5 millioner til et rasfond
- Investeringsnivået blir fortsatt høyt med tidenes største vegsatsing i 2013 på hele 409 millioner kroner.

Det blir sagt at Norge er landet der det går så bra at politikerne må holde igjen, og for Nord-Trøndelag stemmer det ganske godt i 2013. Vi får en økning i frie inntekter fra statsbudsjettet for 2013 på om lag 41 millioner kroner i forhold til opprinnelig budsjett for 2012. Det gjør behovet for å tilpasse driften neste år mindre enn varslet, samtidig vet vi at den største nedgangen kommer fra 2014.

Derfor mener fylkesrådet det er klokt ikke å bruke alle pengene i 2013, men å sette 18 millioner kroner av økningen i fond som kan brukes de kommende årene når driftsnivået må reduseres. Det er likevel penger neste år til å styrke fagskolen, opprette gründerfond, dekke opp større behov som følge av økt gjennomføring og oppfylle forventninger fra kulturinstitusjoner i Nord-Trøndelag og så videre.

God økonomistyring har vært grunnlaget for at fylkestinget har fått til store satsninger på skole og veg. Opprettelsen av et disposisjonsfond gjør oss bedre rustet til å møte de økonomiske utfordringene som kommer når disse satsningene skal betales.

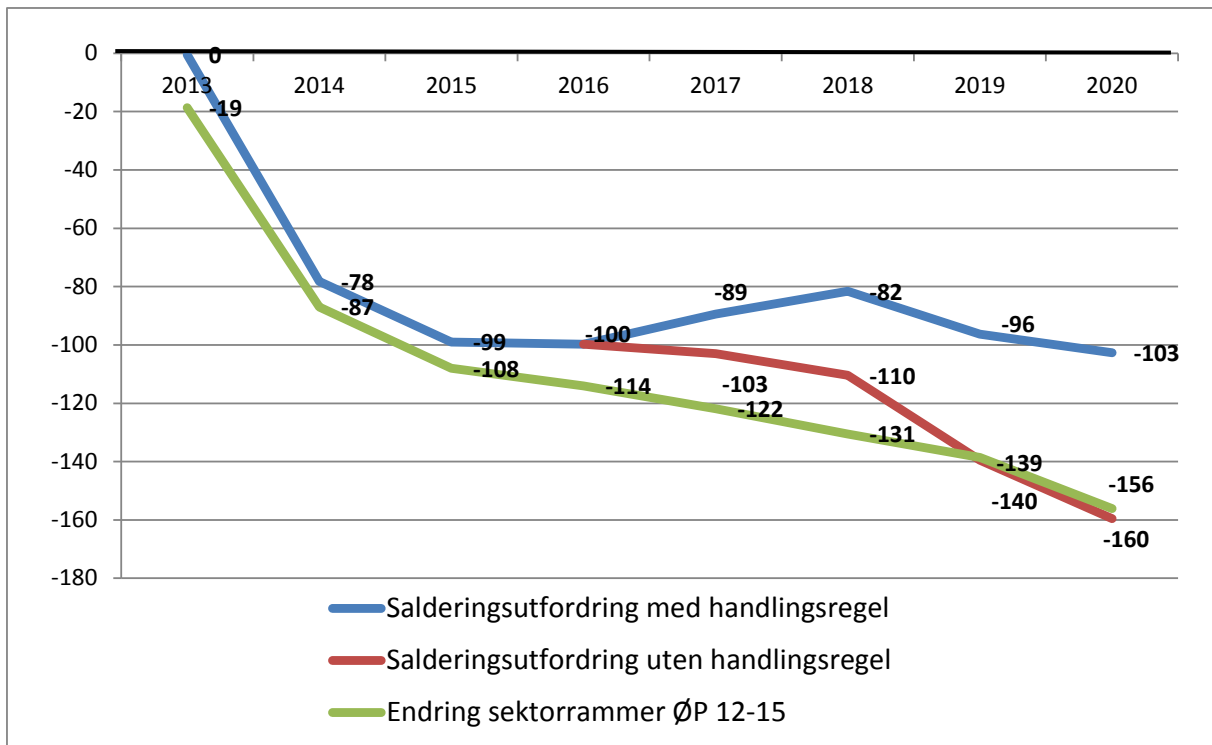
En slik buffer er også klok i forhold til disse to usikkerhetsmomentene:

- De siste seks årene har vi i gjennomsnitt hatt en årlig økning i våre frie inntekter på om lag 24 millioner kroner. Det er vanskelig å forutse denne veksten fra år til år, men det er grunn til å tro at også fylkeskommunen i tida som kommer vil nyte godt av veksten i norsk økonomi. Samtidig er det verdt å merke seg følgende: Når staten snakker om realvekst betyr ikke det nødvendigvis økt handlingsrom for fylkeskommunen. Vi har erfart at deler av økningen må brukes til å dekke opp høyere kostnader for å jevne ut endringer i demografi og pensjonsutbetalinger. I 2013 utgjør økt pensjon alene drøye 5 millioner kroner,
- Fra 2014 kommer et nytt inntektssystem og i dag er det ingen som kan spå effekten av dette. Per i dag har det ikke kommet ny informasjon fra staten om dette.

Den store utfordringen for fylkeskommunen ligger fast: Fra utgangen av 2005 til 2012 har vi økt våre kostnader til renter og avdrag med 98 millioner kroner. Det skyldes at vi blant annet gjennom skoleutbyggingene og asfaltprogrammet har lånt mer og økt gjelden med drøye 1,1 milliarder kroner i perioden 2006-2012. Disse gode satsningene, som et samlet fylkesting står bak, skal nå betales,

Framover skal vi ytterligere øke lånegjelden og renter og avdrag fra 1928 millioner kroner i 2012 til 2402 millioner kroner i 2016. Vi øker nivået på renter og avdrag med om lag 43 millioner kroner.

Fylkesrådet foreslår derfor at det blir innført en handlingsregel for lånegjeld fra 2016 i tråd med signaler som fylkestinget ga i juni. I praksis blir da lånegjelden frosset på 2,4 milliarder kroner ved at låneopptakene etter dette ikke overstiger beløpet som vi betaler i avdrag. Om handlingsregelen et år likevel skulle bli overskredet, så må det tas igjen senere år. Handlingsregelen medfører at ventet salderingsutfordring blir slik i årene som kommer:

Grafen ovenfor viser at driftsnivået fra 2013 til 2016 må tas ned med om lag 99 mill. kroner.

KOSTRA-tallene viser at vi på mange tjenestoområder ligger over landsgjennomsnittet i kostnader. KOSTRA-sammenligningene er basert på måling av kostnader pr. innbygger og tar ikke hensyn til demografi og kvalitet. Med våre 133.000 innbyggere vil vi ikke kunne komme ned mot et landsgjennomsnitt, slik f.eks Sør-Trøndelag fylkeskommune kan med sine 300.000 innbyggere. Målt mot fylkeskommuner som ligner på oss, som for eksempel Sogn- og Fjordane (108.000 innbyggere), så viser våre tall at vi har en effektiv drift.

INVESTERINGER

Fylkesrådet foreslår den største satsningen på veg noensinne med 409 millioner i investeringer i 2013 – og 1375 mill. kroner i planperioden.

Det er planlagt skoleinvesteringer for 59 millioner kroner i 2013. Investeringsplanen «En skole for framtida – videregående skole i Nord-Trøndelag mot 2020» vil dermed bli fullført neste år. Det er sju år tidligere enn det fylkestinget la opp til da planen ble vedtatt i 2006.

Vi holder på denne måten fortsatt en svært høy investeringstakt. Investeringsbudsjettet er økt fra 95 millioner kroner i 2006 til 480 millioner kroner i 2013.

Som påpekt ovenfor reduserer vårt høye investeringsnivå handlingsrommet i årene som kommer etter hvert som investeringene skal betales. Samtidig får vi fra 2014 et fall i driftsrammen fordi vi ikke lenger kan bruke momskompensasjon fra investeringer i driftsbudsjettet.

Begge deler betyr at fylkeskommunen må redusere driftsnivået.

UTDANNING

I gjeldende økonomiplan er det planlagt en reduksjon på utdanning med 6,6 millioner kroner i 2013. Dette er utlignet ved at sektoren får tilført 8 millioner kroner i fylkesrådets forslag, slik at det blir en reell rammeøkning på 1,3 mill. kroner – det vil si en ramme på nivå med 2012.

Inkludert omstilling innenfor sektorens ramme, totalt ca. 15 millioner kroner, har vi prioritert tiltak innen følgende områder:

- Arbeidet med økt gjennomføring i videregående opplæring har gitt resultater. For inneværende skoleår er det på vg2 tatt inn ca. 60 personer mer enn forventet basert på våre erfaringstall. Flere med fagbrev søker vg3 påbygging til generell studiekompetanse, og det er en økning i minoritetsspråklige søkere. Økt gjennomføring medfører økte kostnader både for å opprettholde den strukturen vi har per i dag, samt for å innfri lovpålagte oppgaver (elevenes rettigheter).
- Flere lærlinger og lære kandidater gjennomfører videregående opplæring. Færre lærekontrakter oppheves og det tegnes stadig flere lærekontrakter og opplæringskontrakter.
- Antallet elever med spesialundervisning fortsetter å øke.
- Følge opp fylkestingets vedtak i sak 14/12 om å styrke rammene til kompetanseutvikling for undervisningspersonalet.
- Videreføre dagens driftsramme til utstyr ved de videregående skolene.
- En økning i rammene til Steinkjer vgs og Ole Vig vgs til dekning av husleiekostnader i Steinkjerhallen AS og Stjørdalshallen.
- Gjennomføring av utviklingsprosjekt knyttet til felles utbygging av Inderøy videregående skole og ungdomsskolen på Inderøy i samarbeid med kommunen.
- I henhold til føringer i fylkesrådets plattform foreslås det 0,5 millioner kroner til forsterket satsing på realfag og fremmedspråk i alle år.

FAGSKOLE

Fylkesrådet vil styrke fagskolen med tre millioner kroner for å etterkomme fylkestingets bestilling om:

- Kvalitetssikring av at et godt fagskoletilbud utvikles med mål om å dekke dagens og framtidens kompetansebehov for næring/bransje/samfunn.
- En samordning og samarbeid om fagskoletilbud i ORN (Opplæringsregion nord)

Rammeøkningen gir rom for etablering av de nye tilbudene; boreriggoperatør ved Stjørdal fagskole og Den digitale fagskolen i merkantile fag ved Ytre Namdal fagskole. Dette prioriteres endelig av fagskolestyret.

Flere tiltak rettet mot samordning/samarbeid av fagskoletilbud i ORN er på gang og med økt budsjettamme kan fagskolestyret sette av utviklingsmidler til videre arbeid med bl.a.:

- Utvikling av digital fagskole i havbruksfag, 3 årig prosjekt som vil koste fylkeskommunen inntil 200 000 kroner årlig.
- Samarbeid mellom Stjørdal fagskole og Fauske videregående skole om fagskoletilbud innen bergteknikk i Fauske.
- Ulike utviklingstiltak sammen med fagskoler i nabofylkene Nordland og Sør - Trøndelag, for eksempel samarbeid om formidling av fag mellom skolene, felles markedsføring, bruk av undervisningsutstyr.

Den årlige driftsrammen til fagskolene har de siste 3 åra blitt gått ned. Fagskolene har dette budsjettåret 10 000 - 15 000 kroner mindre per student enn for 3 - 4 år siden. Fagskolestyret må bestemme seg for om mer penger skal brukes til å øke driftsbudsjettet til fagskolene eller om årets økning i sin helhet skal gå til de oppgavene som er nevnt ovenfor.

REGIONAL UTVIKLING

Fylkesrådet foreslår å sette av 5 millioner kroner til et investeringsfond for etablerere. Dette er en satsning fylkesrådet foreslår i nært samarbeid med andre aktører, og målet må være et fond på minst 10 millioner kroner. I etableringsfasen er tilgangen til risikovillig kapital ofte en begrensende faktor. Det er derfor fylkesrådet i sin politiske plattform har hatt som mål å lage et "tidligfasefond" for å gjøre starten lettere for etablerere. Det har vært gjort flere forsøk på å imøtekomme dette behovet, blant annen gjennom etableringer av flere investeringsfond (Namsos og Trondheim). Disse fondene er imidlertid blitt kritisert for ikke å ta den nødvendige risiko som ligger i slike engasjement, samtidig som de krever høy avkastning når de først velger å investere i ulike selskaper. Fondet som Fylkesrådet ønsker å få etablert er også ment å komme til anvendelse i tidligere faser enn de etablerte såkornfondene. Dette er et kapitalbehov som også SIVA og Innovasjon Norge understreker.

Å få på plass et tidligfase investeringsfond, også omtalt som pollenfond, er drøftet sammen med og i våre innovasjonsmiljøer. Innovasjonsselskapet Proneo har som en av sine målsetninger for 2012 å få på plass verktøy for investeringskapital - pollenkapital. Det er naturlig at vi drøfter utforming og organisering av dette fondet med våre innovasjonsmiljøer.

Fylkesrådet vil også utfordre lokale banker, SIVA og andre til å bidra til å fylle på dette fondet tilsvarende en oppstartskapital på ca 10 millioner. At fylkeskommunen går foran tror vi vil mobilisere de andre aktørene til å støtte opp om et nytt kapitalverktøy for bedriftsetableringer i tidlig utviklingsfase.

Rammen for fylkeskommunens andel av regionalt utviklingsprogram er på samme nivå som siste år. Totalt bruker vi 184 millioner kroner i dette programmet, inkludert spillemidler.

Eldrerådet er styrket med 160 000 kroner for å gjennomføre en landskonferanse i 2013.

SAMFERDSEL

Samferdsel er fra 2013 i budsjettssammenheng etablert som egen sektor for bedre å synliggjøre omfanget (utgiftene) på dette området.

De rekordstore investeringene på fylkesvegene betyr at asfaltprogrammet fortsetter med uforminsket styrke. Det tas også sikte på oppstart for fylkesveg 17 prosjektet med utbygging av Bangsundsvingene.

Driftsmidlene til sektoren er på nivå med 2012. Sektoren tilføres 0,34 mill kroner til investering i et planverktøy som er nødvendig for å forberede anbud innen skoleskyss og kollektivtrafikk for øvrig.

Bruken av midlene til kollektivtransport er under omlegging, der vi fortsatt legger opp til å dreie tilbudet over fra faste ruter til ordningen med bestillingstransport. Prisstigning og økte lønnskostnader utover det budsjetterte har gjort det umulig å få tjene inn det som var forventet på de avtalene vi har med transportselskapene. Ingen fylker har satsset mer på bestillingstransport enn Nord-Trøndelag, men vi har ikke funnet det riktige nivået på dette tilbudet ennå. Dessuten gjenstår fortsatt tre kommuner der bestillingstransport ikke er innført. Som ledd i omstilling innenfor sektoren anbefales det reduksjon i ruteproduksjonen i 2013.

De siste årene har vi opplevd ras på våre fylkesveger som har medført ekstrakostnader. Fylkesrådet foreslår et fond på fem millioner kroner til å dekke slike uforutsette utgifter.

Drift og vedlikehold av fylkesvegene er fortsatt en utfordring. Rammen er på samme nivå som i 2012 – da den ble styrket. Arbeidet med ny fylkesvegplanen 2014 - 17 er i gang og

legges fram for fylkestinget i juni 2013. Der vil det bli foretatt en vurdering av fordelingen av midler til investering og drift/vedlikehold i henhold til fylkestingets vedtak i juni.

KULTUR

Fylkesrådet foreslår flere satsninger på kulturell infrastruktur, frivillighet og turnerende formidling av kunst og kultur:

- For 2013 vil fylkesrådet styrke den kulturelle infrastrukturen i de regionale kulturinstitusjoner i tråd med samarbeidet som er utviklet med staten og vertskommunene. Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS, Museet Midt IKS, Rock City, Namsos og Steinvikholm Musikkteater får til sammen en million kroner mer.
- Fylkesrådet vil videre styrke frivilligheten ved å øke tilskuddsrammen for Nord-Trøndelag Idrettskrets med utgangspunkt i at de er den største frivillighetsorganisasjonen rettet mot barn og unge. Dette er også viktig for å styrke fysisk aktivitet, som også er en viktig del av oppvekstprogrammet og folkehelsearbeidet. Nord-Trøndelag Idrettskrets gis en økning på 0,2 millioner kroner.
- Fylkeskommunen har fra før en betydelig festivalstøtte, men fylkesrådet vil øke muligheten for at ulike arrangement bygd på frivillighet også gis slike stimuleringsmidler. For 2013 legges det inn 0,3 millioner kroner til dette formålet.
- Nyskapingen Vrimmel har blitt en ubetinget suksess. Fylkesrådet ønsker å satse videre på en mobil kunst- og kulturfestival og øker driftsbudsjettet med 0,5 millioner kroner for denne aktiviteten.
- I forvaltning av Sør - Gjæslingan som et nasjonalt kulturmiljø, er fylkeskommunen innstilt på å sikre dette arbeidet gjennom en stilling i samarbeid med Vikna kommune og Riksantikvaren. Dette løses gjennom dagens driftsrammer.

TANNHELSE OG FOLKEHELSE

Tannhelsetjenestens rammer er uforandret fra 2012 til 2013, men reduseres i løpet av økonomiplanperioden med 3,6 millioner kroner.

Tannhelsetjenesten gjøres mer effektiv for å kunne gi et godt tjenestetilbud til prioriterte pasientgrupper og samtidig styrke kompetanse- og kvalitetsutviklingen som trengs innenfor reduserte rammer.

- Mindre ambulering gir mer tid til klinisk arbeid og færre klinikker reduserer både driftsutgiftene og investeringsbehovet.
- Personellet kompetanse tilpasses framtidige oppgaver for å redusere lønnsutgifter.
- Nye verktøy og rutiner skal sikre at ressursene som brukes på de prioriterte gruppene, utnyttes mer effektivt og fordeles etter behov.
- Frigjort kapasitet må benyttes til å øke omfanget av behandling av betalende pasienter for å øke inntektene.

Fylkesrådet foreslår å bruke inntil 0,5 millioner kroner mer til tiltak innen folkehelse. Prosjektene «*Kommunehelseforskning i Nord-Trøndelag*» og «*Fra kunnskap til handling og fra handling til kunnskap*» er viktige punkt i økonomiplanperioden for bedre å legge til rette for et systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid regionalt og lokalt. Fylkesrådet konstaterer at den nye folkehelseloven, som trådte i kraft 1. januar 2012 gir fylkeskommunen mer ansvar for folkehelsearbeidet.

Fylkeskommunen skal være pådriver for og samordne folkehelsearbeidet i fylket, samt støtte kommunene i deres arbeid med folkehelseutfordringene. Sentralt er kravet om at fylkeskommunen skal skaffe til veie og gjøre oversikt over folkehelsa i fylket tilgjengelig for kommunene.

POLITISK VIRKSOMHET, LEDELSE OG STAB

Gjennomgang av dagens organisering av de administrative fellesfunksjonene er påbegynt. Det vil komme forslag til ny organisering av gjennomgående fellesfunksjoner, samt hvordan disse skal løses innenfor sentraladministrasjonen og ute på virksomhetene. Økt effektivitet og kvalitet og mer fokus på styring og internkontroll er den viktigste begrunnelsen for denne endringen. Samtidig er en slik gjennomgang nødvendig for at sektoren i fremtiden skal holde tjenesteproduksjonen innenfor tildelte rammer.

- Det gjøres flere investeringer på IT og kommunikasjonsområdet. Ny telefoniløsning basert på fylkeskommunens IT - system skal innføres.
- Arbeidsgiverpolitikken fornyes med blikket rettet mot 2020. Etter vedtak i fylkestinget i desember skal denne gjennomføres i kommende år.
- God og forståelig kommunikasjon er viktig for vår tjenesteproduksjon. Prosjektet «Klart språk» skal sette fokus på saksbehandlingen vår og måten vi uttrykker oss på.

Steinkjer, 13. november 2012

Ingvild Kjerkol
Fylkesrådsleder

Satser på de unge

I fylkeskommunens budsjett for 2013 er ungdom en hovedsatsing. Prioriteringene er i tråd med den politiske plattformen til fylkesrådet.

Kravene til kunnskap vil øke for de fleste yrker og næringer i framtida. Oppvekst og utdanning er derfor det vi jobber mest med. Våre nordtrønderske ungdommer skal oppleve skolen som et trygt sted å vokse, mestre og lære, og ta aktivt del i å skape framtidens bedrifter og produkter i Nord-Trøndelag.

Nord-Trøndelag skal framstå som attraktivt og framtidsrettet. Derfor er det viktig å gi ungdommene våre innflytelse på alle områder. Folk skal bo her og trives, arbeidskrafta sikres og ideer og nyskaping dyrkes fram.

Sammen med vår aller viktigste verdi: ungdommen skal vi i 2013 også bruke tid, penger og krefter på de andre hovedsatsningene: kunnskap, nyskaping og miljø.

Nord-Trøndelag fylkeskommunes ansvar og eierskap

- forvalter 3,4 milliarder kroner og har 1.750 ansatte (ved utgangen av 2011)
- eier Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE), og tar ut årlige inntekter fra e-verket
- driver 11 videregående skoler, 4 fagskoler og 27 tannklinikker (12 av dem er ambuleringsklinikker)
- ansvar for vedlikehold av 300 mil med fylkesveger, drifter 6 fergesamband, 2 hurtigbåttilbud og et omfattende kollektivtilbud over hele fylket
- den viktigste aktøren i fylket når det kommer til regional utvikling gjennom støtteordninger og prosjekter
- sørger for kultur til alle uansett geografi blant annet gjennom Den Kulturelle Skolesekken og Vrimmel
- overordnet ansvar for folkehelse

Skole

Investeringene i "En skole for framtida - videregående skole i Nord-Trøndelag mot 2020" som ble vedtatt av fylkestinget i 2006, blir gjennomført i løpet av 2013.

Oppvekst og utdanning løftes høyt fra fylkesrådets side. Det er over tid arbeidet målrettet for å få elever til å gjennomføre videregående opplæring, og dette arbeidet vil fortsette framover. Fylkestinget har vedtatt avsetning av betydelige midler på et oppvekstfond fram mot 2016.

Samferdsel

Også i fylkesveger er det investert betydelige beløp, og ambisjonene framover i fylkesvegplanen er store. Fylkestinget har ansvar for vedlikehold av 300 mil med fylkesveger, drifter 6 fergesamband, 2 hurtigbåttilbud og et omfattende kollektivtilbud over hele fylket. Det er foretatt en vridning av kollektivtilbudet fra buss til bestillingstransport.

Videre gis det skoleskyss til alle barn og unge i fylket, og det tilbys bestillingstransport til funksjonshemmede og andre med behov. Fylkeskommunen gir løyver til godstransport, turvogner og drosjer.

Regional Utvikling

Fylkeskommunen har ansvar innen regional og kommunal planlegging, ved siden av aktivitet med stedsutvikling i kommunene. I tillegg har fylkeskommunen ansvar innenfor innlandsfisk/høstbare viltarter og allment friluftsliv ved siden av arbeid med klima og energispørsmål. Fylkestinget har satt miljø på dagsorden, og har satt seg ambisiøse mål framover i vår klimaplan. Generelt næringsutviklingsarbeid er et viktig arbeidsområde, med spesielle oppgaver innenfor akvakulturforvaltning, landbruks- og matområdet, reiseliv og andre bransjer.

Gjennom Regionalt utviklingsprogram blir det hvert år brukt betydelige midler til verdiskaping og kompetanse i næringslivet i Nord-Trøndelag, og programmet utvikles i partnerskap med statlige aktører, kommuner, næringsliv, kompetanseinstitusjoner og private frivillige organisasjoner.

Kultur

Fylkestinget prioriterer kultur. Vi driver virksomhet i tilknytning til kulturminnevern, den kulturelle skolesekken, idrett, frivillige organisasjoner/barn og unge, fylkesbibliotek, Musikk i Nord-Trøndelag, samt virksomhet i samarbeid og partnerskap med andre. Det gjelder de konsoliderte museer Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS og Museet Midt IKS. Det ytes tilskudd til ulike kulturinstitusjoner f.eks Norsk Revyfaglig senter, Midt-Norsk Filmsenter, Steinvikholm Musikkteater, Nord-Trøndelag Teater, Rock City og Ungdomssymfonikerne.

Nord-Trøndelag fylkeskommune ser stor verdi i å samarbeide med andre, og deltar i mange ulike partnerskap, spleiselag og samarbeidsformer innenfor de tjenesteområder som vi har ansvar for: oppvekst, regional utvikling, kultur og tannhelse/folkehelsearbeid.

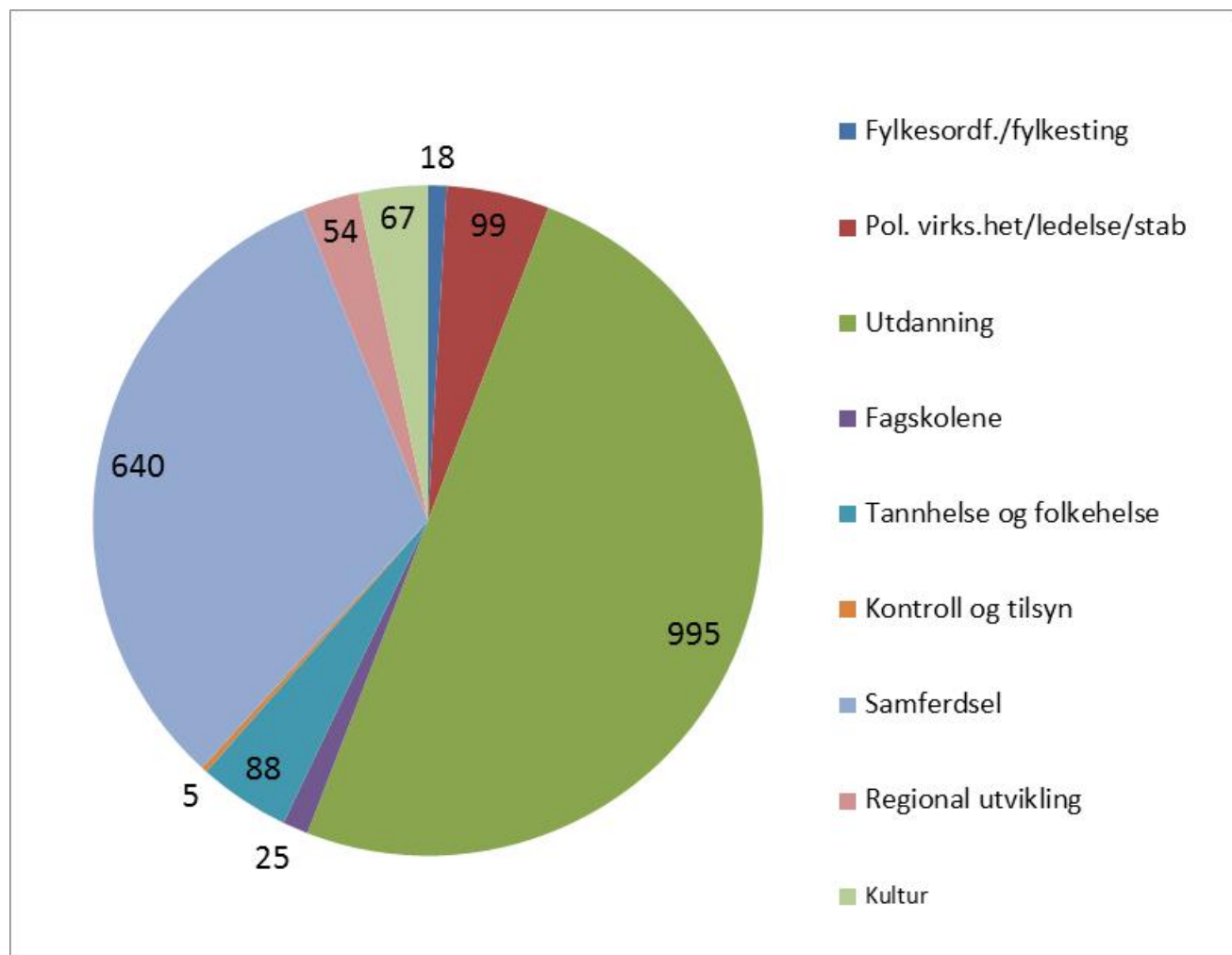
Folkehelse

Fylkestinget har et overordna ansvar for folkehelsearbeidet, og ser folkehelsearbeid som samfunnets samlede innsats for å styrke faktorer som fremmer helse og trivsel. Folkehelsearbeidet skal bidra til en jevnere sosial fordeling av forhold som påvirker helsa, ut fra kunnskapen om at generelle sosioøkonomiske, kulturelle og miljømessige betingelser påvirker befolkningens helsetilstand. Mange utfordringer knyttet til befolkningens helse må derfor løses utenfor helsevesenet. Folkehelsearbeidet har et sektorovergripende perspektiv og omfatter tiltak innenfor alle samfunnssektorer. Utdanning, kultur og systematisk planarbeid er av våre viktigste bidrag i folkehelsearbeidet.

Miljø

Vi vil legge vekt på at våre naturressurser forvaltes og foredles på en fornuftig og bærekraftig måte. Ren luft, rent hav og en naturlig balanse er grunnleggende verdier. Vi vil føre en aktiv miljø- og klimapolitikk i alle sammenhenger. Vi vil gjennom vår samferdselspolitikk prioritere trygg og god persontrafikk og effektiv framkommelighet for vårt næringsliv.

Slik vil vi bruke 1991 mill. kroner netto i 2013

Mål og resultater

Fylkeskommunen leverer resultater til nordtrøndersamfunnet som vi er stolte av, som utgjør en forskjell, og som får oss til å tro på vår visjon om at "Her alt er mulig - uansett."

Gjennom arbeidet med årsbudsjett- og økonomiplan legges det til rette for god økonomistyring, slik at det blir mulig for fylkesrådet å gjøre de ønskede prioriteringer.

I Nord-Trøndelag som i resten av landet, lever vi lenger enn noen gang. Den største oppgaven for Fylkestinget i årene som kommer vil være å sikre nok arbeidskraft til å ta seg av våre eldre, og til våre bedrifter.

Det er i framtida vi skal leve våre liv. Fylkestingets viktigste oppgave er å lede Nord-Trøndelag inn i nye tider. Det forplikter oss til å utvikle et framtidsrettet samfunn, som ivaretar respekten for enkeltmennesket og hvor vi finner løsninger på de store oppgavene i felleskap. Vi vil løfte fram Trøndelags plass i verden, og se muligheter også utenfor Nord-Trøndelag og Norges grenser. Bare slik kan vi få ungdom til å bli, trives og utvikle Nord-Trøndelag.

1. Tjenesteproduksjon

Foreliggende dokument er konsentrert om å framstille endringer i forhold til driften i 2012. For å få et bilde av hele tjenesteproduksjonen i fylkeskommunen, så vises det til andre saker og dokumenter, som FT 16/12, Årsregnskap, Årsberetning og Årsmelding 2011, som kan ses her: <http://www.ntfk.no/bibliotek/saker/2012/FT/FT1216.htm>

1.1 Utdanning

1.1.1 Sektorens driftsramme

Til sektoren foreslås fordelt en netto driftsramme på 995,4 mill. kroner i 2013. Rammen øker reelt med 1,3 mill. kroner forhold til opprinnelig budsjett for 2012. For å dekke nye behov er det omstilt og effektivisert innenfor rammen for ca. 15 mill. kroner.

Netto driftsramme reduseres med 35,5 mill. kroner i 2014 i forhold til 2013, og deretter med ytterligere 10,8 mill. kroner i 2015/2016, til sammen 46,3 mill. kroner. De største reduksjonene er forutsatt å skje i tråd med tiltak i saken om tilbudsstruktur 2020, som kommer til behandling som underveisrapport til fylkestinget i desember 2012. I tillegg blir det også nødvendig å gjennomføre noen andre tiltak i sektoren. Andelen elever på studiespesialiserende utdanningsprogram blir økt, og bruken av digitale verktøy i undervisningen vil bli utviklet. Det vil bli arbeidet videre for å effektivisere administrasjonen på AVGO- og virksomhetsnivå. Fylkestingets vedtak fra 2006 om rammereduksjon som følge av skoleutbyggingene, blir gjennomført fullt ut fra 2014 i tråd med økonomiplanen 2012-15.

I tråd med fylkestingets ønske, blir det framlagt en sak i 2013 om mulige effekter av en annen skolestruktur.

(Mill. kroner)	Regnskap Budsjett		Budsjett 2013	Økonomiplan		
	2011	2012		2014	2015	2016
Brutto driftsutgifter	1 200,4	1 104,9	1 142,3	1 106,9	1 096,0	1 096,0
Driftsinntekter	-241,8	-144,2	-146,9	-146,9	-146,9	-146,9
Netto driftsutgift	958,6	960,7	995,4	959,9	949,1	949,1

1.1.2 Målsettinger

Fylkestinget har for 2012 – 2013/2015 i FT-sak 42/12 Kvalitetsmelding for utdanningssektoren 2012, vedtatt følgende utviklingsmål for utdanningssektoren:

Målsettinger frem til juni 2015

1. Elevene, lærekandidatene og lærlingene i Nord-Trøndelag skal ha faglig fremgang i perioden.
 - Dette betyr en forbedring av eksamenskarakterer og fag-/svenneprøve.
2. Andel elever, lærlinger og lærekandidater som gjennomfører videregående opplæring skal økes.
 - Dette betyr at oppsatte måltall for Nord-Trøndelag i forhold til overganger skal nås innen 2015. Måltall for hver overgang er;
 - o Fra vg1 til vg2, økning med 1 %
 - o Fra vg2 til vg3/lære, økning med 1 %
 - o Fra vg3 til studiekompetanse/lære, økning med 6 %
 - Dette betyr en reduksjon i heving av lærekontrakter.
 - Dette betyr en økning av andel søkere formidlet til læreplass, økning til 75 %.

Ut fra den status som tegnes i år, videreføres eksisterende kortsiktige målsettinger:

Målsettinger for neste års periode, skoleåret 2012/2013

3. Lærerne i Nord-Trøndelag skal være tydelige pedagogiske ledere i klasserommet.

- Dette betyr blant annet en felles håndheving av regler, reduksjon av bråk og uro, etablering av en klarere struktur i skoledagen og gjensidig avklaring av forventninger.

4. Den videregående opplæringen i Nord-Trøndelag skal gjennomføres av en utpreget tilbakemeldingskultur.

- Dette betyr at det skal legges vekt på tilbakemelding på alle nivå i organisasjonen, men med særlig fokus på samarbeid om planlegging, vurdering og tilbakemelding mellom lærer og elev, samt instruktør og lærekandidat/lærling.

1.1.3 Tjenester og tjenesteproduksjon

En hovedutfordring for utdanningssektoren i kommende økonomiplanperiode 2013-16 er å kunne balansere fallet i økonomiske rammer sett opp mot målsetningen om økt gjennomføring, økt kvalitet og forbedring i læringsresultater.

Samtidig er det økende/ endrede behov innen mange av sektorens tjenestemråder, bla. innen spesialundervisning, opplæring i sosial-medisinske institusjoner, fagopplæring, ledelse og kompetanseutvikling, oppfølgingstjenesten, nye administrative systemer og midler til utskifting og fornying av utstyr.

I tillegg forventes det at utdanningssektoren må være med i utviklingen som skjer blant interessentene, slik at tilbudsstrukturen tilpasses behov fra næringsliv, og etter søkermønstrene fra de som søker videregående opplæring.

Endrede forutsetninger fra statlige organer påvirker også sektorens handlingsrom. Blant annet at staten åpner for flere elevplasser i private videregående skoler.

Det ser nå ut til at satsingen på økt gjennomføring i videregående opplæring synes å bære frukter. For inneværende år ser vi spesielt en økning på antall elever som er inntatt på VG2 og at flere med fagbrev søker VG3 påbygging til generell studiekompetanse. Vi ser også en økning på antall minoritetsspråklige søkere. Flere lærlinger og lærekandidater gjennomfører og består videregående opplæring sammenlignet med tidligere år, mens det er en reell nedgang i antall hevede lærekontrakter. Dette er en positiv og ønsket utvikling, men som samtidig vil kreve økte ressurser i en allerede presset økonomi.

1.1.3.1 Strategiske tiltak

Struktur 2020

Gjennom «Strategi tilbudsstruktur videregående opplæring 2020» er det igangsatt et arbeid for å fortette tilbudsstrukturen spesielt på Vg2 og Vg3. Prosessen har startet opp og vil konkretiseres gjennom tilbudsstrukturen for 2013/2014.

Prognose fra SSB viser en nedgang i antallet 16-18 åringer og at den i hovedsak vil komme i slutten av perioden. Prognosen viser en større nedgang i perioden enn tidligere prognoser har vist. Sett i forhold til 2012- nivået med 5788 ungdommer, reduseres antallet til 5550 i 2016, dvs. en nedgang på 238. Prognosen viser at den største nedgangen vil komme i området Levanger – Steinkjer. Så langt ser det ut til at denne nedgangen vil gi en utgiftsreduksjon på om lag 13-15 mill. kroner, og at dette først blir realisert i 2015/16.

I arbeidet med Struktur 2020 er det så langt skissert effektivisering på om lag 20 mill. kroner. Dette kommer i tillegg til den nedgangen i antall 16-18 åringer representerer. I de 20 mill. kroner inngår økning i overbooking, reduksjon små grupper, distriktstilskudd, toppidrett, tilskudd blå/grønn sektor og fortetting Vg2/Vg3, økt antall på studiespesialiserende utdanningsprogram og redusert bruk av trykte læremidler.

Fylkestinget får i desember 2012 en underveisrapport om arbeidet. Strukturelle endringer i tilbudsstrukturen vil bli fremmet i den årlige saken om tilbudsstruktur.

Gjennomgang av ny skolestruktur

Fylkestinget har i FT-sak 40/12 Økonomistrategi 2013-16 bedt om at det fremlegges en sak om mulige effekter av en annen skolestruktur. Trøndelag forskning og utvikling har fått i oppdrag å fremlegge en rapport som grunnlag for sak til Fylkestinget i 2013.

Andre strategiske tiltak

Øke andelen av elever på studiespesialiserende utdanningsprogram

Det å kunne styre elevenes valg er en langsiktig og målrettet prosess. I denne hører en tydeligere profil på den enkelte skole og tilbud innen studiespesialisering som i større grad tiltrekker seg søkere enn den vi har i dag. Dette arbeidet har startet på mange skoler, men karriereveiledning, kultur, næringsliv og ambisjonsnivå hos den enkelte er elementer i en slik dreining.

Digitale verktøy/ digital kompetanse

Det er ønskelig å utvikle og øke bruken av digitale verktøy i undervisningen, ut fra både pedagogiske og økonomiske aspekter. Det bør være mulig å ta ut økonomiske effekter ved økt benyttelse av Norsk Digital LæringsArena (NDLA) på grunn av redusert behov for trykte læremidler.

I forbindelse med FT-sak om "Strategi tilbudsstruktur videregående opplæring 2020" vil det igangsettes et arbeid for forsterket bruk av digitale verktøy i opplæringen. Målsetningen er at dette vil ha konsekvenser inn mot tilbudsstrukturen 2014/15.

NTFK har gjennom de siste 5-7 årene brukt betydelige ressurser på digital kompetanse. Blant annet får alle elever egen pc på Vg1. Dette er en ordning som må vurderes når økonomien blir strammere og der det er betydelige og hurtige endringer i behov/bruksmåter. Hele ordningen skal evalueres.

Effektivisere/ restrukturere administrasjonen på sentral- og skolenivå

De økonomiske virkningene av allerede iverksatte tiltak, struktur 2020 og elevtallsnedgang vil trolig ikke være tilstrekkelig til å møte sektorens rammenedgang. Videre vil det derfor være naturlig å se nærmere på om det er mulig å effektivisere og restrukturere administrasjonen på sentral- og skolenivå, herunder å samle flere oppgaver og støttefunksjoner. Det bør også ses på om det er mulig å forenkle og redusere administrative rutiner/ rapportering til et minimum, uten at dette går på bekostning av kvalitet og sikkerhet.

Annet

På kort sikt kan det være mulig med en ytterligere reduksjon på smågrupperessursen og distriktsprofilen innen studiespesialisering. En justering av tilbudsstrukturen 2012/13 for kommende skoleår har gitt en effektivisering på omkring 2 mill. Dette gjelder spesielt i forhold til antall små grupper innenfor ordinær undervisning, samordning av tilbud og økning i overbooking.

1.1.3.2 Prioriteringer

For å gi rom for de satsninger og prioriteringer som ønskes gjennomført er det foretatt en del større og mindre omprioriteringer, effektivisering og besparelser innenfor sektoren. Besparelser oppstår på grunn av nedgang i antall ansatte over 60 år blant pedagogisk personale. Kostnadsreduksjoner skjer på grunn av endringer i tilbudsstrukturen. Sammenslåingen av Egge og Steinkjer videregående medfører bortfall av en grunnressurs. Videre blir det bortfall av omstillingsmidler og skjønn i ressurstildelingsmodellen. Det er også forutsatt en effektivisering i avdeling for videregående opplæring og eiendom.

Virkning av tiltak gjennomføring skole og bedrift

Det foreslås at rammen styrkes med 4,5 mill. kroner samlet til dette formålet i forhold til 2012.

Satsingen på økt gjennomføring i videregående opplæring synes å bære frukter. Dette medfører økte kostnader både for å opprettholde den strukturen vi har pr. i dag, samt å innfri lovpålagte oppgaver (elevenes rettigheter).

For inneværende skoleår er det på Vg2 tatt inn mellom 50 - 60 personer mer enn forventet basert på våre erfaringstall. Vi ser også en trend at det er flere med fagbrev som søker vg3 påbygging til generell studiekompetanse. Inneværende skoleår omfatter dette 50 elever, og det er en økning på 20 fra forrige skoleår. Vi ser også en økning på antall minoritetsspråklige søkere. Her er det åpnet for egne innføringsklasser, og dette vil bl.a. resultere i at flere tar vg1 over 2 år.

Flere lærlinger og lære kandidater gjennomfører og består videregående opplæring sammenlignet med tidligere år og det er en positiv utvikling. Det er en reell nedgang i antall hevede lærekontrakter og det tegnes stadig flere lærekontrakter og opplæringskontrakter.

Den økende aktiviteten på formidling av lære kandidater medfører at flere bedrifter blir godkjent som lærebedrifter. Dette medfører videre økt kursvirksomhet, økt trykk på prøvenemnder noe som videre generer økte kostnader. KOSTRA viser en stor økning av kostnadene knyttet til fagopplæring i Nord-Trøndelag sammenlignet med tidligere år. De økte kostnadene kan forklares med økte tilskudd til lærebedrifter, økt bruk av virkemidler ved formidling av lærlinger og lære kandidater, samt tilskudd til bedrifter for tettere oppfølging av lære kandidater.

Spesialundervisning

Det foreslås en styrking med 2,5 mill. kroner til dette formålet i forhold til 2012, i hovedsak til minoritetsspråklige elever.

Søkertallene til videregående opplæring viser at antallet elever som har behov for spesialundervisning fortsetter å øke, men i en noe redusert grad. Samtidig øker også graden av elevenes vansker. Behovet er bla. relatert til økning i antall minoritetsspråklige elever i videregående opplæring i Nord-Trøndelag, og har betydning for at flest mulig skal gjennomføre videregående opplæring.

Kostra-tall bekrefter at Nord-Trøndelag over flere år har brukt mindre resurser til spesialundervisning enn de fleste andre fylker i landet, ca. 4.000,- mindre pr. elev i 2009 og ca. 3.000,- mindre i 2010 og 2011 ift. gjennomsnitt for alle fylkeskommuner utenom Oslo.

Opplæring i sosialmedisinske institusjoner

Tjenesteområdet foreslås videreført med samme ramme som i 2012.

Opplæringsloven pålegger fylkeskommunen ansvaret for opplæring av barn- og unge i barnevernsinstitusjoner. Dette gjelder både for opplæring i grunnskole og i videregående opplæring. Fylkesmannen godkjenner etter loven den enkelte institusjon og antall plasser hos den enkelte. Er først en klient tatt inn på et slikt tilbud, er vi gjennom loven ansvarlig for å gi et opplæringstilbud. Inntak på de ulike institusjoner skjer fortløpende hele året og medfører store utfordringer med hensyn til dimensjonering.

Kompetanseutvikling

For å følge opp fylkestingets vedtak i sak 14/12 Strategi for kompetanse i videregående opplæring i Nord-Trøndelag 2012-2015, foreslås en styrking av rammene til formålet med 2,0 mill. kroner. Tidligere oppbygde fond blir brukt opp i løpet av 2012.

Ledelse

Den økonomiske rammen til ledelsesutvikling foreslås videreført på samme nivå som i 2012.

Ledere i sektoren skal ha kunnskap om egen ledelsespraksis, kunnskap om egne resultat og hvordan egen ledelsespraksis bidrar til å nå resultater for våre brukere. I tillegg må "Tid for ledelse" - arenaer for refleksjon om egen ledelsespraksis, stå sentralt i arbeidet fremover. Det arbeides med å utvikle en felles forståelse av hvordan ledelse utøves.

Kvalitet

Den økonomiske rammen foreslås videreført på samme nivå som i 2012.

Kvalitetsutviklingssystemet og tilhørende aktiviteter står sentralt som virkemidler for å bidra til kontinuerlig utvikling av virksomheter og sektor. Dette omfatter blant annet virksomhetenes egenevaluering, presentasjon av aggregerte resultater til fylkesting (Kvalitetsmelding) og skolebesøk med oppfølging av resultater og styringsdialog som en del av sektorens styringssystem.

Utstyr

Driftsrammen til utstyr opprettholdes på nivå med 2012. Det er ikke rom for videre oppbygging av utstyrsfondet i planperioden. For 2013 gjenstår om lag 6,0 mill. kroner av utstyrsfondet som skolene kan tildeles midler fra.

Det har over flere år vært behov for midler til utskifting og fornying av utstyr, spesielt til tyngre utstyr på yrkesfaglige utdanningsprogrammer, men også til store investeringer på spesielle utdanningsprogram.

Oppfølging etter at arbeidstilsynet fremmet pålegg om sikkerhetstiltak for undervisningsutstyr som er gammelt og utslitt på verkstedene for å tilfredsstille dagens sikkerhetskrav, krever økte ressurser.

I forbindelse med byggeprosjektene på skolene er det oppstått behov for nye utstyrsinvesteringer fordi eksisterende utstyr er utrangert, ikke godkjent av arbeidstilsynet eller det ikke er plass til i de nye lokalene. Det er også et behov knyttet til laboratorier i realfagrom og AV-utstyr i auditorier som er vanskelig å dekke for virksomhetene innenfor eksisterende ramme.

Økte husleiekostnader Steinkjerhallen/ Stjørdalshallen

Steinkjer videregående skole og Ole Vig videregående skole er begge tidligere bevilget 1,0 mill. kroner i økt husleie i forbindelse med leie av henholdsvis Steinkjerhallen AS og Stjørdalshallen. Rammen foreslås økt med 1,0 mill. kroner i 2013 til dekt husleiekostnad, dvs. 0,5 mill kroner hver for Steinkjer vgs og Ole Vig vgs. Det forutsettes at arbeidet med utleie av Mumiebygget ved Steinkjer vgs intensiveres med sikte på at utleieinntektene kan dekke økte leiekostnader ved Steinkjerhallen AS.

I forutsetningene for leie av Steinkjerhallen AS lå det til grunn for Steinkjer videregående skole at leiebeløp over 1,0 mill. kroner skulle dekkes av utleieinntekter fra "Mumiehuset". Deler av Mumiehuset er utleid til KIF-skolen, men forutsatte leieinntekter er totalt ikke nådd. I FT-sak 68/11 "Garanti byggetrinn 2 Steinkjerhallen AS, pk2, står det – sitat:

"I den grad ekstern utleie av arealer ved Steinkjer vgs. ikke kompenserer for skolens leieavtaler i nytt idrettsbygg, økes utdanningssektorens driftsrammer tilsvarende".

Elevveksten ved Ole Vig vgs er lavere enn prognosert ved inngåelse av avtaler vedrørende Stjørdalshallen. Dette gir mindre inntekter for virksomheten til å dekke leiekostnader.

Byrdefull undervisning

Det foreslås en økt bevilgning på 2,0 mill. kroner i forhold til 2012, til såkalt byrdefull undervisning. Fra 01.01. 2012 er det inngått en ny avtale for undervisningspersonalet hvor tidsressursen er økt fra 2 til 2,5 timer. Avtalen er ikke en del av lønnsoppgjøret 2012 og må derfor finansieres særskilt.

IT-systemer

Driftsfinansiering av datasystemer legges i 2013 på nivå med 2012, men fra 2014 økes bevilgningen med 0,5 mill. kroner.

Nytt skoleadministrativt system, SAS, er under utvikling og det er forventet ferdig til implementering i 2014. Arbeidet med utredningen rundt et felles inntakssystem for elever og lærlinger, Vigo Sentralbase vil starte opp igjen i 2013. Arbeidet med nedleggelse av de lokale Vigo-basene forventes å starte i 2014. Høsten 2011 ble det inngått ny 4-årig avtale med firmaet Pedlex for drift og utvikling av nettstedet www.vilbli.no. Nytt IT-system – Prøve Administrativt System (PAS)/ Prøve Gjennomførings System (PGS) lokal – som skal benyttes av alle fylkeskommunale eksamenskontor, tas i bruk fra 2013. Det vil påløpe årlige utgifter til drift, brukerstøtte og videreutvikling. Utviklingskostnadene for systemene ivaretas av Vigo IKS. I 2013 er kostnadene satt til ca. 17 mill. kroner for alle fylkeskommunene samlet.

Fylkeskommunen har også tatt i bruk et nytt system for registrering av kvalitetsdata – Pedagogisk utviklings- og læringsspeil - PULS. Systemet skal sikre data knyttet til gjennomføring, fravær, karakterer, input/output oa. PULS/ Vokal er også tilbudt kommunene gjennom Oppvekstprogrammet.

Utvidet sikkerhet og kapasitet på elev PC'er

Rammen prioriteres økt med 1,3 mill. kroner i forhold til 2012 nivået. Økningen skal dekke økt sikkerhet og elektronisk merking av elev-PC'ene. Kapasiteten på nye elev-PC'er (Vg1) utvides.

Realfag og fremmedspråk

I henhold til føringer i fylkesrådets plattform foreslås det lagt inn 0,5 mill. kroner til forsterket satsing på realfag og fremmedspråk alle år i Økonomiplanperioden. Midlene knyttes til egen strategi for realfag og fremmedspråk som legges frem som sak i fylkestinget i desember 2012.

Yrkessjåførlinjen og transportfag ved Ole Vig vgs

Rammen til Yrkessjåførlinje (landslinje) og transportfag foreslås økt samlet med 0,5 mill. kroner i 2013 i forhold til 2012 budsjettet. Beløpet videreføres i planperioden.

Økningen begrunnes i at yrkessjåførlinjen har hatt større utgiftsøkning de senere år enn de bevilgningene som skolen er blitt tilført har tatt høyde for. Ved transportfag har elever som ikke har førerkort klasse B krav på å få ekstra obligatorisk opplæring i regi av skolen av 17 timers varighet. Denne opplæringa har ikke skolen godkjenning til å gjennomføre og må derfor leie inn vanlig kjøreskole.

Inderøy oppvekst- og kultursenter

Videre utbygging av Inderøy videregående skole er forutsatt gjennomført i samarbeid med Inderøy Kommune. Kommunene og fylkeskommunen har vedtatt å følge opp en mulighetsstudie om felles utbygging av videregående skole og ungdomsskole omkring eksisterende kulturhus. I dette legges det vekt på stor grad av samlokalisering av funksjoner og areal i tråd med Oppvekstprogrammets intensjoner.

Området foreslås styrket med 0,3 mill. kroner i 2013 og 0,5 mill. kroner i 2014 til innholdsutvikling.

Oppfølgingstjenesten (OT)

Den økonomiske rammen til oppfølgingstjenesten foreslås videreført på samme nivå som i 2012.

I forbindelse med prosjektet Ny Giv og ny forskrift til opplæringsloven om oppfølgingstjenesten er det tydeliggjort hva som er OT's oppgaver og ansvar. OT har til dels fått nye oppgaver, men i hovedsak er det presisert at de i langt større grad skal bidra i

arbeidet med å hindre frafall i videregående opplæring, delta i det sluttforebyggende arbeidet og sørge for tverretattlig samarbeid mellom fylkeskommune/skole, kommune, stat, opplæringskontor mv. Det stilles krav om at OT skal etablere kontakt med alle ungdommer i målgruppa, og de skal tilby kompetansefremmende tiltak.

I sum utgjør dette til dels nye og tydeligere krav til OT – både i form av faktisk å kunne tilby konkrete tiltak, og i form av å etablere dialog med alle i målgruppen.

I dag tilbys oppfølgingstjeneste ved alle videregående skoler. Fremtidig organisering av oppfølgingstjenesten vil bli vurdert i 2013. Dette kan få økonomiske konsekvenser fra 2014.

Ordinær skoledrift

For skoleåret 2012/13 var det pr. 20. september 2012 registrert 5762 elever som startet på nytt skoleår. Av disse startet 2985 elever innen studiespesialiserende fag, og 2777 elever innen yrkesfag. Samlet er dette en økning på 84 elever i forhold til skoleåret 2011/12. På studiespesialiserende var det for skoleåret 2012-13 92 flere elever, mens det for yrkesfag var 8 færre.

På VG1 nivå var det til sammen 2270 elever som startet nytt skoleår mot 2158 elever forrige skoleår, en økning på hele 112 elever.

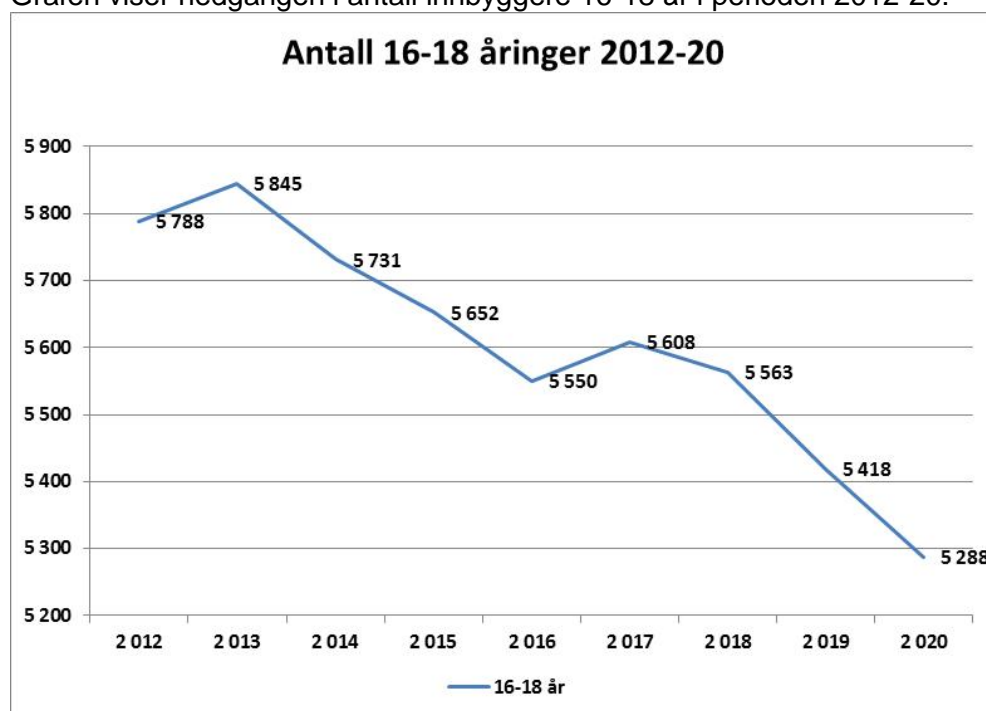
Reduksjon i antall 16-18 åringer

Tabellen viser slik utvikling i antall 16-18 år i perioden 2012-20:

(prognose MMMM fra SSB pr. 20. juni 2012):

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
16-18 år	5 788	5 845	5 731	5 652	5 550	5 608	5 563	5 418	5 288
Endring 16-18 år i forhold til 2012-nivå		57	-57	-136	-238	-180	-225	-370	-500

Grafen viser nedgangen i antall innbyggere 16-18 år i perioden 2012-20:

Nord-Trøndelag vil frem mot 2016 få en reduksjon i antall 16-18 åringer på 238 elever. Frem mot 2020 viser prognosene en nedgang på hele 500 ungdommer.

Kostra-tall

Tabellen viser KOSTRA-tall for perioden 2009-11:

Tall fra 2009 og 2010 er prisj. med kom. defl. til 2011-kroner.					
Konsern - Vg oppl. - nivå 2 (Pr. 19.07.2012)(Alle tall i 2011-kroner)	NT 2009	NT 2010	NT 2011	Landet utn. Oslo 2011	Sogn & Fjord. 2011
*) Korr for ekstraord. Eng.kjøp PC og tilsk. idrettshall. **) Korr. for ekstra ord. eng.kjøp PC.					
Produktivitet:					
Andel netto dr.utg.til vg oppl. av samlede netto driftsutg., konsern:	58,1 %	49,4 %	50,8 %	53,8 %	42,4 %
*) Netto driftsutg. til videreg. oppl. 510-590, per innbygger 16-18 år.	152 869	155 884	158 123	137 485	164 539
**) Korr brutto driftsutg 510-560 per elev.	152 271	146 723	150 950	135 631	161 619
*) Øk. ble. 510-560 vg. oppl. i skole per elev	138 865	138 758	142 700	131 444	153 542
Korr bto driftsutg 560 spesialund. og særskilt tilp. oppl. per elev.	9 531	10 863	11 593	14 467	15 166
Korr bto driftsutg 570 fagoppl. i arbeidslivet per lærling/læreka.	57 404	64 306	74 262	58 488	62 068
Økonomisk belastning 570 fagopplæring i arbeidslivet per elev	60 287	62 200	69 392	58 523	61 908
Dekningsgrad:					
Andel av pers. 16-18 år som er i vg. oppl., bostedsfylke.	92,4	91,1	91,9	91,7	92,1
Andel elever og lærl. som er i stu.forber. utdpr./studiertn, bostadsf.	40,0	42,2	42,1	47,4	45,1
Andel elever og lærl.som er i yrkesf. utdprog/studiertn, bost.fylke.	60,0	57,8	57,9	52,6	54,9
Andel elever som har fått oppf. førsteønske til ut.program.	90,9	89,6	90,3	88,0	88,3
Andel av søkere til lærl.plass som har blitt lærl. per 01.10	65,9	68,4	67,4	71,5	72,8
Utdypende tjenesteindikatorer:					
Elever per lærerårsv., fylkesk. skoler:	7,8	7,5	7,7	8,6	7,2
Andel elever VG1 st.forber. utd.program i fjor som går VG2 i år.	89,7 %	86,2 %	89,4 %	87,7 %	91,5 %
Andel elever VG1 yrkesf. utd.prog. i fjor som går VG2 i år.	76,6 %	78,7 %	81,0 %	77,5 %	81,6 %
Andel elever VG2 st.forb. utd.pr. i fjor som går VG3 i år.	93,5 %	93,8 %	92,8 %	94,1 %	82,8 %
Andel elever VG2 yrkesf. utd.pro. i fjor, lære i år.	35,5 %	33,9 %	34,9 %	33,1 %	31,4 %
Andel elever VG2 yrkesf. utd.pr. i fjor, ikke i utdanning i år	25,2 %	23,7 %	24,4 %	25,9 %	29,9 %
Andel elever og lærl.r som har bestått vgo i løpet av norm. tid	55,4 %	56,6 %	53,2 %	55,9 %	62,5 %
Andel elever og lærl. som har bestått vgo i løpet av fem år	68,2 %	69,1 %	67,6 %	69,6 %	76,3 %
Andel elever med direkte overg. fra gr.skole til vg oppl.	98,4 %	96,2 %	99,0 %	97,8 %	98,1 %
Andel elever med dir. overgang fra vg oppl. til høyere utd.	40,0 %	44,6 %	39,6 %	42,2 %	44,4 %
Andel bestått fag- og svenneprøver.	91,5 %	93,7 %	92,4 %	92,3 %	93,9 %
Andel elever som har sluttet i løpet av året - alle årstr.	2,9 %	3,4 %	3,4 %	3,2 %	3,2 %
Kvalitetsmelding for utdanningssektoren i Nord-Trøndelag fylke					
	NTF 2008/09	NTF 2009/10	NTF 2010/11		
Snitt karakterer NTFK videregående opplæring	3,31	3,28	3,34		
Snitt karakterer nasjonalt nivå	3,25	3,24	3,26		

Voksenopplæring

Det foreslås en reduksjon i rammen til formålet på 0,5 mill. i forhold til 2012.

Nord-Trøndelag har fortsatt høy aktivitet innen voksenopplæring inneværende skoleår, og antall voksne som tar opplæring etter rett om videregående opplæring for voksne er det samme i år som foregående år. Fylket ligger fortsatt lavt når det gjelder andel voksne med høyere utdanning, mens fylket ligger høyt i forhold til fullført videregående opplæring. Tall for gjennomført videregående opplæring etter 10 år, viser at vi ligger blant de 3 beste fylkene i landet.

Fagopplæring

Under avsnitt 1.3.3.2 punkt 2 - Virkning av tiltak gjennomføring skole og bedrift ble rammen økt årlig med 4,5 mill. kroner. Fagopplæring var en del av den økte bevilgningen. Rammen til fagopplæring økes ikke ut over dette i forhold til 2012.

Det meste av midlene til fagopplæring, over 90 %, går direkte til bedriftene i form av lærlingtilskudd eller i forbindelse med fagprøveavvikling. Det er nå i overkant av 1400 løpende kontrakter, herav ca. 80 lære kandidater. Behovet for veiledning og oppfølging stiger i takt med økning i antall lærekontrakter og lærebedrifter. Økningen i antall lære kandidater medfører et spesielt stort oppfølgingsbehov.

Det avvikles årlig nærmere 800 fag- og svenneprøver. Prøvenemndene har med likhet med andre fylkeskommunale ombud godtgjørelse etter reglement vedtatt av Fylkestinget. For å

ivareta kvaliteten på arbeidet til prøvenemndene er det i perioden 2010-2013 ekstra fokus på kvaliteten på vurderinga og dokumentasjon i fag- og svenneprøver.

Innsatsen for å skaffe flere læreplass videreføres:

- Stimuleringsstøtte til bedrifter som tar inn lærlinger og lærekandidater som er vanskelig formidlingsbare
- En fylkeskommunal pott og garantiordning for å ivareta opplæringen av lærlinger og lærekandidater med særskilte behov.
- En styrket koordinering av satsingen på grunnkompetanse og lærekandidatordningen, herunder styrket samarbeid med attførings- og vekstbedriftene.
- Bruk av økonomiske virkemidler for tidlig formidling til læreplass og for å rekruttere flere lærebedrifter evalueres og videreutvikles.
- System for formidling til læreplass evalueres og videreutvikles slik at skolene i større grad skal kunne ta medansvar for formidlingen

Karriereveiledning/ Karrieresentre

Karrieresentrene er i 2012 inne i sitt første ordinære driftsår. Evaluering vil bli foretatt før eventuelle justeringer i ressursnivå vurderes. Rammene fra 2012 videreføres på samme nivå i 2013.

En velfungerende tjeneste for karriereveiledning er et viktig tiltak for å nå mål for utdannings- og arbeidsmarkedspolitikken i Nord-Trøndelag. En helhetlig karriereveiledning i et livslangt perspektiv forutsetter et godt samspill mellom karriereveiledning i skolen, karrieresenteret og næringslivet. Det forventes en større aktivitet innenfor karrieresenteret etter hvert som deres oppgave som bl.a. ressurs- og kompetansesenter blir enda mer utbredt i hele fylket.

Det kan dermed forventes et større ressursbehov framover, men satsingen bør være et spleiselag mellom partene i Fylkespartnerskapet for karriereveiledning. Det arbeides videre med en større grad av medfinansiering mellom partene.

Gjennomføring/ Oppvekstprogrammet

Avsetning til disposisjonsfond i 2012 var 15,8 mill. kroner. Fra og med 2013 ligger 6,8 mill. kroner pr. år i slik avsetning inne i sektorens ramme.

Som en videreføring av konklusjonene etter prosjektet Flere gjennom, vedtok fylkestinget å iverksette satsing Gjennomføring fom 2011 etter tiltak som er skissert på områdene:

1. Satsing på grunnleggende ferdigheter
2. Sikre kvaliteten ved overganger
3. Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift
4. Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.

Oppvekstprogrammet ble vedtatt opprettet av Fylkestinget i desember 2010. Dette med bakgrunn i Oppvekstkomisjonens arbeid og sluttdokument. Oppvekstprogrammets hovedmål er: Barn og unge skal ha en oppvekst som motiverer til utdanning og deltakelse i samfunns- og arbeidsliv.

Fylkestinget vedtok i desember 2010 å opprette et oppvekstfond som skal benyttes både til Oppvekstprogrammet og Gjennomføring. Fondet er planlagt oppbygd og er antatt benyttet slik i perioden:

(Mill. kroner)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt
Planlagt avsetning til oppvekstfondet	37,8	15,8	6,8	6,8	6,8	6,8	80,8
Antatt benyttet slik, Gjennomføring:	-5,3	-9,0	-9,0	-3,7?	0?	0?	-27,0?
Benyttet/ antatt benyttet slik, Oppvekstprogrammet:	-2,1	-9,0	-9,0?	-9,0?	-9,0?	-9,0?	-47,1?
Utgående balanse 31.12.xx (restfond)	30,4	28,2	17,0?	11,1?	8,9?	6,7?	6,7?

I tillegg brukes 6,4 mill. kroner årlig til prosjektet Gjennomføring.

Ny Giv

Ny giv er et tre-årig prosjekt (2011-13) som har som mål å etablere et varig samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner for å bedre elevenes forutsetninger for å fullføre og bestå videregående opplæring. Prosjektet er delt i tre hovedtema:

Gjennomføringsbarometret, oppfølgingsprosjektet og overgangsprosjektet. Prosjektet er finansiert av statsmidler.

Internasjonalisering

Rammen til internasjonalisering foreslås i 2013 på samme nivå som i 2012, og satsingen på internasjonalisering videreføres. Dette innbefatter arbeidet med å utvide de mulighetene elevene og lærlingene i Nord-Trøndelag har til å ta videregående opplæring og skaffe seg praksis fra andre land. Det er blant annet inngått egne samarbeidsavtaler med Belgia, England samt norsk-russisk videregående skole og egne partnerskap i forhold til lærlinger som utgangspunkt for tilskuddordninger gjennom Leonardo Da Vinci-programmet. Nord-Trøndelag henter ut størst andel av EU-midler til disse formålene pr innbygger i Norge.

Ressurssenter og regional utvikling

I dag har voksne under 25 år rett til videregående opplæring. I tillegg drives mer direkte næringsretta opplæring organisert gjennom ressursentrene ved de videregående skolene. Dette gjelder både høyskoletilbud og kortere kurs. Spesielt innenfor grønn (Mære landbruksskole) og blå (Ytre Namdal videregående skole) sektor er skolene viktige leverandører til næringene. Tilbudene finansieres delvis gjennom utdanningssektoren, Regionalt utviklingsprogram og eksterne samarbeidspartnere som bl.a. Innovasjon Norge og Høgskolen.

Ny tids skole

Satsingen Ny tids skole har som mål å skissere føringer for nye skolebygg/ombygginger av de videregående skolene i NTFK fram mot 2025, i tillegg til å videreutvikle organisasjonskompetanse på områdene pedagogikk, arkitektur og funksjonalitet satt inn i en samfunnsmessig dimensjon.

Med basis i denne kompetanseutviklingen, som blir og vil bli praktisert i alle nye prosjekter, ønsker vi å bygge oss tettere inn i mot Oppvekstprogrammet og mulige samhandlingsprosjekter i de enkelte kommunene.

Tilbuds- og skolestruktur vil påvirke behovet for læringsarenaer, og satsingen Ny tids skole må sees i sammenheng med tiltak knyttet til "Strategi tilbudsstruktur videregående opplæring 2020". Ny tids skole vil være en arena for innovativ analyserende virksomhet knyttet til nettopp dette.

Satsingen videreføres i 2013 gjennom erfaringer fra gjennomføringen av 2 konkrete prosjekter:

- Konkurransen/forprosjekt om utviklingen av Inderøy oppvekst- og kultursenter sammen med Inderøy Kommune
- Utbygging av Sikkerhetssenter ved Ytre Namdal videregående skole sammen med private interessenter

Drift og vedlikehold av bygg

Fylkestinget ba i sak FT 11/12 om at det utarbeides en helhetlig strategi for eiendomsforvaltning med fokus på tydeliggjøring av roller og ansvar.

Det foregår en utredning av dette i samarbeid med ekstern rådgiver med sikte på sluttrapport innen 31.12. 2012. Parallelt med dette gjennomføres det i regi av stabsavdeling en gjennomgang av organisering og oppgaver knyttet til gjennomgående konsernfunksjoner, herunder Eiendomsavdeling.

1.1.4 Miljøtiltak

1.1.4.1 Egen bygningsmasse

I vedtatt Klima- og energiplan fremgår at bygningsmasse er det området som har størst betydning for å oppnå målet om redusert klimagassutslipp med 50 % fra egen virksomhet. Det er stort fokus på ytterligere tiltak, både for eksisterende og ny bygningsmasse. Det er en kombinasjon av mange faktorer som gir effekt, blant annet:

- et tett og godt ytre bygnings skall
- valg av oppvarmingsystem og bruk av fornybar energi
- energieffektiviserende tiltak i eksisterende bygg
- nybygg med lavt energiforbruk
- valg av byggematerialer
- installering av systemer for energistyring og overvåkning
- fokus på optimalisering av drift utenom brukstid

Energitiltak i denne satsinga utgjør over 100 millioner kroner for perioden 2007-2016 (inkl. Enova- tilskudd), hvor forventet samlet energireduksjon utgjør i størrelsen 8,8 GWh (gigawattime) per år. I tillegg kommer konvertering til fleksibel og 100 % fornybar energiforsyning, og utfasing av alle oljekjeler. For perioden 2013-16 opprettholdes investeringsramme på 12 mill. pr år til energi- og miljøtiltak.

I tillegg ble det i 2009 gjennomført tiltak i størrelsesorden 16 mill. kroner med midler fra den Statlig Tiltakspakken, i all hovedsak rettet mot bygnings skallet. Klarer en å gjøre våre bygninger tettere og bedre isolert kan vi redusere behovet for både oppvarming og ventilasjon, som i neste omgang vil gi en gevinst med hensyn til redusert energibehov og en reduksjon i utslipp av CO₂ (karbondioksid).

Også i 2013 settes det av over 7 mill. kroner i øremerkede vedlikeholdsmidler. Disse midlene skal i hovedsak brukes til oppgradering av bygnings skallet og tekniske anlegg i eksisterende bygningsmasse, slik at formålet vedlikehold kombineres med energi- og miljøtiltak

Nord-Trøndelag fylkeskommune forvalter en bygningsmasse på ca. 190 000 m², bestående av 12 videregående skoler (inkl Egge vgs) og ett administrasjonsbygg. Av disse er ca. 148 000 m² oppvarmet areal. I 1991 var sammenlignbart oppvarmet areal for våre virksomheter 78 113 m² (kun dagens virksomheter er tatt med). Samtidig er flere skoler lagt ned eller slått sammen i denne perioden, og er en del av areal-/effektiviseringsprogrammet som er blitt iverksatt.

Nord-Trøndelag fylkeskommune igangsatte høsten 2005 to større prosjekter for drifts- og arealeffektivisering. Disse er knyttet til energiledelse samt etablering av nye FDV-system

(forvaltning, drift, vedlikehold) for drifts- og renholdsledere på alle virksomheter. Enova har innvilget midler til prosjektene. Målet er på kort sikt å få redusert utgiftene til energi og redusert klimautslippene i virksomhetene, gjennom energieffektivisering.

På sikt er målet ytterligere reduksjoner. Dette for å kunne innfri målene om reduksjon på 50 % CO₂ innen 2020, samt og innfri strengere krav til energibruk i plan- og bygningslov, herunder også krav til energimerking.

Følgende måltall er foreløpig angitt innen 2013 (kWh er kilowattime):

- Nye bygg: Under 100 kWh/m²
- Eksist. bygg: Under 120 kWh/m²
- 100 % fornybar energi til oppvarming

Nord-Trøndelag fylkeskommune vil i årene framover fortsatt ha fokus på følgende gode energieffektiviserings-/ klimatiltak ved nybygging og ombygging:

- Fleksible energisystem /vannbårne varmeanlegg
- Økt bruk av fornybar energi med fokus på biobrensel
- Behovsstyrt belysning og ventilasjon
- Energireduksjon ved bruk av varmepumper
- Høyere grad av automasjon
- Gode bygningstekniske løsninger
- Riktige og miljøvennlige byggematerialer
- Videre arbeid med EOS (Energioppfølgingsystem)
- Kontroll med effektledet

Fornybar energi

Parallelt med konvertering til vannbårne anlegg til oppvarming, innføres økt grad av fornybar energi for alle bygg. Mål på andel fornybar energi er satt til 100 % i løpet av 2013 – opprinnelig mål var innen 2013. Flg. prioriteringer gjøres:

1. Stimulere til etablering av kommunale fjern-/nærvarmeanlegg basert på biobrensel ved å inngå leieavtale for fylkeskommunale bygg.
 - a. Anlegg i Meråker og Grong er realisert i 2010/11, mens anlegg på Inderøy er under kontrahering.
2. Tilknytte oss etablerte/planlagte private fjernvarmeanlegg
 - a. Stjørdal Fjernvarme (gass/kloakk/biobrensel) – Ole Vig vgs. tilknyttet
 - b. Inntre, Steinkjer (flis) – Fylkets Hus tilknyttet
3. Bidra gjennom konkurranse til at det etableres private anlegg for fornybar energiforsyning
 - a. Anlegg basert på flis/gass på Guldbergaunet for alle bygg og anlegg tilhørende NTFK, kommunen og Steinkjerhallen er realisert i 2011
 - b. Anlegg for Verdal vgs. under kontrahering
4. Bygge egne bioanlegg.
 - a. Så langt etablert på Mære, Olav Duun, Ytre Namdal, Leksvik (flis/pellets) og Levanger (varmepumpe, grunnvarme).

Mære Landbruksskole har i 2010/11 etablert et varmelagerprosjekt tilknyttet veksthus som et pilot-, forskning/utvikling (FOU)- og demonstrasjonsprosjekt. Anlegget vurderes ytterligere utviklet som FOU-anlegg samt oppgraderes og tilknyttet et nytt lavtemperatur nærvarmenett for hele skoleområdet, forutsatt at Enovatilskudd oppnås og at det inngås en EPC-kontrakt med anleggsutbygger

Alle oljekjeler skal være utfaset fra ordinær drift i løpet av 2012. Skolene ved Levanger, Verdal og Olav Duun er avhengig av oljekjel som reserveanlegg/spisslastdekning i en periode fremover.

Klimavennlige byggematerialer

Ved alle prosjekter skal det vurderes og innhentes alternativ pris på tre som en del av

vurderingen i innkjøpsprosessen. Dokumentasjon på energi- og klimaberegninger samt livsløpskostnader skal være en del av vurderingskriteriene ved valg av løsninger/tilbud.

Energimerking

Energimerking av alle fylkeskommunale bygninger pågår og vil bli slutført i 2013.

1.1.5 Investeringer

Bakgrunn

Framtidige investeringsbehov ble i 2010 fremlagt gjennom rapport Fra nåtid til nytid – de videregående skoler i Nord-Trøndelag – status 2010 og utvikling av skoleanlegg frem mot 2025.

Denne er behandlet i Fylkestinget juni 2010 - økonomistrategier 2011-14 og senere oppfulgt i økonomiplan 2011-14, og økonomiplan 2012-15

Slutføring av investeringsprosjektet «Skoler for framtida»

Investeringsprosjektet, opprinnelig vedtatt i 2006, er forutsatt avsluttet i 2013. Alle investeringsprosjekter med påfølgende endringer er gjennomført og styrt som en portefølje av prosjekter

Av organisatoriske årsaker er det hensiktsmessig å avslutte porteføljestyringen pr. 31.12.12 ved å videreføre gjestående prosjekter som egne prosjekter.

Følgende prosjekter videreføres som separate prosjekt fom. 1.1.2013:

- Inderøy vgs
- Olav Duun vgs
- Sentrale eiendomsprosjekt
 - o Universell utforming
 - o Mindre investeringer
- Energi – og klimatiltak

Oppdatert sluttprognose investeringsprogram pr. 30.09.2012 er:

Investeringsprogram " Skoler for framtida" 2006-2013					1000 NOK inkl. mva
Prosjekt nr.	Prosjektnavn	Påløpt kostnad 30.09.2012	Prognose restinv.	Total investering pr. prosjekt	Kommentar
621000	Sentrale Eiendomsprosjekt	18,7	10,0	28,7	Univ. utf. + mindre prosjekt ut 2013 gjenstår
621050	Energi-og klimatiltak	42,6	13,4	56,0	Kun tom 2013 ekskl. overføring skoleinv.prosjekt
622000	Meråker vgs - En skole for framtida	66,0	0,1	66,1	Kunst gjenstår
623000	Ole Vig vgs - En skole for framtida	162,6	6,0	168,6	Infrastruktur Stjørdal Kommune gjenstår
624000	Levanger vgs - En skole for framtida	73,0	0,2	73,2	Sluttoppgjør utomhus gjenstår
626000	Verdal vgs - En skole for framtida	63,7	0,2	63,9	Kunst gjenstår
627000	Leksvik vgs - En skole for framtida	25,5	0,0	25,5	
628000	Inderøy vgs - En skole for framtida	12,5	27,8	40,3	Slutføres 2014/15 Inderøy Oppvekst- og kultursenter
629000	Mære lbs - En skole for framtida	82,5	8,3	90,8	Slutføres nov. 2012
630000	Steinkjer - En skole for framtida	280,7	12,6	293,3	Sluttoppgjør + material haller gjenstår
632000	Olav Duun vgs - En skole for framtida	173,4	20,2	193,6	Slutføres vinter 2013
634000	Grong vgs - En skole for framtida	16,4	1,4	17,8	Trinn 2 avsluttes 2012
635000	Ytre Namdal vgs- En skole for framtida	70,9	0,0	70,9	
	Sum investeringskost	1 088,5	100,2	1 188,7	Påløpt for korr. + prognose rest
	Vedtatt investeringsramme			1 197,4	Justert for regnskapsteknisk overført drift
	Økning budsjettrev. 2012/budsjett 2013			3,3	Pristigning + forsikring Olav Duun vgs
	Disponibel reserve			12,0	Mindreforbruk

Vedtatt investeringsramme omfatter foreslått budsjettrevisjon des. 2012 (forsikring Olav Duun vgs) samt prisstigning aktuell prosjekt 2013

Skoleinvesteringsprogrammet avsluttes 31.12.2012 med et antatt mindreforbruk på 12,0 mill. kroner ut fra kjente forutsetninger. Dette er budsjettert i 2013 som disponibel reserve inntil alle prosjekter er avsluttet.

Endringer i rammer og framdrift på enkeltprosjekt omtales i forbindelse med budsjettrevisjon i 2013.

Ny vurdering av tidligere meddelte investeringsbehov

- **Ole Vig vgs, Stjørdal**

Elevtall pr august 2012 er ca. 980 eksklusive fagskole og yrkessjåføropplæring. Veksten er lavere enn prognostisert, men vi planlegger for en utvidelse til 1300 elever. Det innredes nye garderober i storhall i 2014 for 16,5 mill. kroner, for å gi nok undervisningsareal. I tillegg avskaffes paviljonger. D-bygg (undervisning Media-kommunikasjon) kan også avskaffes.

Det er behov for et nytt verkstedbygg. I 2015 er det oppført 5,3 mill. kroner til utredning/forprosjekt, og 25 mill. kroner i 2016 til oppstart. Estimert investeringsbehov totalt ca 150 mill. kroner. Nytt bygg er planlagt der hvor eksisterende sørfly G-bygg ligger. Vi kan avhende/sanere lite hensiktsmessig bygningsmasse for TIP, bygg- og elektrobygging. Parkeringssituasjonen ved skole- og idrettshallområdet tilsier også en flytting av byggfaglokalene.

- **Olav Duun vgs, Namsos**

Arena for teknologi- og byggfag ved Olav Duun vgs. er ikke hensiktsmessig og består av en eldre bygningsmasse. Nytt verkstedbygg er tenkt plassert der eksisterende står koblet med den nye bygningsmasse (Teknobygg med gate). Estimert investeringsbehov er 150 mill. kroner.

Det planlegges en utredning/forprosjekt i 2015 med en ramme på 5,3 mill. kroner. Prosjektet er ikke prioritert og oppfulgt med byggestart i 2016.

- **Energi- og miljøinvesteringer**

Energi- og miljøinvesteringer videreføres med 13,1 mill. kroner pr år i perioden 2013-16, slik at målsetting om 50 % reduksjon av klimagassutslipp i egen virksomhet kan nås i 2020. Investeringene bidrar også til at fastsatte mål for tilstandsgrad på bygningsmasse kan opprettholdes.

- **Universell utforming**

Status og tiltaksrapport for universell utforming på eksisterende bygg og uteområder legges fram i 2012. Dette vil gi oss sikrere kalkyler på fremtidige investeringsbehov.

Det foreslås bevilget 4,0 mill. kroner i 2013. I perioden 2014-2016 foreslås bevilget 4,4 mill. kroner pr. år.

- **Verdal vgs**

Det foreslås bevilgning til nytt kantinekjøkken med en ramme på 5,4 mill. kroner i 2014.

- **Inderøy oppvekst- og kultursenter**

Det foreslås en bevilgning på 24 mill. kroner i 2013 til utbygging av Inderøy vgs. innenfor skoleinvesteringsprogrammet, forutsatt gjennomføring av et felles byggeprosjekt med Inderøy kommune.

Kommunen og fylkeskommunen har vedtatt å følge opp en mulighetsstudie om felles utbygging av videregående skole og ungdomsskole omkring eksisterende kulturhus. I dette legges det vekt på stor grad av samlokalisering av funksjoner og areal i tråd med Oppvekstprogrammets intensjoner. Partene har inngått ny utviklingsavtale.

Inderøy kommune vurderer også å flytte Sakshaug skole til eksisterende ungdomsskole. Planlagte trafikksikkerhetstiltak på fylkesvei kan reduseres. Sparte investeringsmidler innenfor samferdselssektoren vurderes overført til byggeprosjekt

- **Mindre prosjekter**

Det foreslås en årlig investeringsramme på 2,2 mill. kroner til mindre investeringsprosjekter, for eksempel tilpasninger av bygninger til endret tilbudsstruktur

- **Sikkerhetssenter Rørvik**

Se tekst under sektor Fagskole. Beløp inngår i investeringstabellen nedenfor for Utdanning.

- **Endring i tidligere vedtatte rammer pga fremdrift i prosjektene**

Prosjektene ved Olav Duun vgs., Inderøy vgs., Eiendom sentralt og Sikkerhetssenter Rørvik vil ha et mindreforbruk i 2012 pga. fremdriftsforhold.

Investeringer pr. prosjekt Eiendom 2013-16

Investeringsbudsjett 2012-2016 (1 000 kroner)	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan			Sum
	2012	2013	2014	2015	2016	ØP 13-16
Eiendom - En skole for framtida	18,7	13,6				13,6
Eiendom : Prosjektadministrasjon	1,0					0,0
Eiendom - Mindre tilpasninger	1,9	1,9	2,2	2,2	2,2	8,4
Universell utforming	4,0	4,0	4,4	4,4	4,4	17,2
Energi- og klimatiltak	12,0	12,0	13,1	13,1	13,1	51,3
Ole Vig skole - skole for framtida	16,0					0,0
Ole Vig - Verksted				5,3	25,0	30,3
Ole Vig vgs - Innredning Storhall			16,5			16,5
Verdal vgs - Nytt kantinekjøkken			5,4			5,4
Leksvig vgs . Skole for framtida	7,9					0,0
Inderøy vgs - En skole for framtida	6,0	24,0				24,0
Mære lbs - En skole for framtida						0,0
Steinkjer vgs - En skole for framtida	38,4					0,0
Olav Duun vgs - En skole for framtida	46,5					0,0
Olav Duun vgs - Verkstedbygg				5,3		5,3
Grong vgs - En skole for framtida	2,3					0,0
Ytre Namdal Fagskole/Sikkerhetssenter		4,0				4,0
Utdanning	154,7	59,5	41,6	30,3	44,7	176,0

Prisstigning for 2013 er budsjettet på fellesprosjekt Eiendom for fordeling etter behov prosjekt innenfor skoleinvesteringssporteføljen, mens det fom. 2014 er fordelt på de enkelte prosjekt

Salg av eiendommer

Salg av eiendommer i 2012 er omtalt i driftsrapport 2/2012 til fylkestinget. I 2012 ble det solgt andre eiendommer enn forutsatt i opprinnelig budsjett.

I 2013 stipuleres avhending av eiendommer for til sammen 25 mill. kroner.

Regulering og avhending av Egge vgs. pågår. Avklaring om «makeskifter» vedr bygninger og tomtegrunn med Steinkjer Kommune er vesentlig for endelig løsning. Avhending forutsettes gjennomført 1. halvår 2013

Regulering, fradeling og salg av Nordre Tun på Mære pågår. Eiendommen er forutsatt solgt i årsskiftet 2012/13.

Regulering, fradeling og salg av Øvre Nauma, Namsos iverksettes høst 2012, med avhending 1. halvår 2013

Tidligere vgs. ved Barlia, Overhalla har vært til slags i flere år, uten konkret respons. I 2012 er det foregått liten salgsaktivitet på denne eiendommen. Avhending av eiendom vil gi besparelser på ca kr 250 000 pr. år i driftskostnader.

Skolebygg, internat med mer på Finsås, Snåsa er tidligere solgt med tilhørende bortfeste av grunn for den bebygde del av eiendommen. Resterende del av Finsåseiendommen bestående av skog- utmark og dyrkajord vurderes solgt. Eiendommen tjener ikke lenger noen hensikt i forbindelse med utdanningen ved Mære Landbruksskole, som i dag har driftsansvar for eiendommen.

1.2 Fagskoler

1.2.1 Sektorens driftsramme

Til sektoren foreslås fordelt en netto driftsramme på 24,6 mill. kroner i 2013. Rammen øker reelt med 3,0 mill. kroner forhold til opprinnelig budsjett for 2012.

Økningen på 3 mill. kroner er videreført til perioden 2014-16, men rammen totalt blir redusert med 0,2 mill. kroner i 2015/16 i forhold til 2013/14.

Rammøknningen benyttes til oppstart av nye fagskoletilbud, samordning av fagskoletilbudet i Opplæringsregion Nord, økning i grunnressurs pr. student, samt opparbeidelse av fond i forhold til å finansiere oppstart av nye fagskoletilbud, endring i studenttall og usikkerhet med fremtidig fagskolefinansiering. Fylkesrådet har gitt styret for fagskolene myndighet til å fordele rammen for 2013 videre til den enkelte fagskole (FR 11/215).

(Mill. kroner)	Regnskap Budsjett		Budsjett 2013	Økonomiplan		
	2011	2012		2014	2015	2016
Brutto driftsutgifter	36,2	32,8	37,0	37,0	36,8	36,8
Driftsinntekter	-16,1	-12,0	-12,4	-12,4	-12,4	-12,4
Netto driftsutgift	20,1	20,8	24,6	24,6	24,4	24,4

1.2.2 Målsettinger

Lov om fagskole § 1A

«Fylkeskommunen skal sørge for at det tilbys godkjent fagskoleutdanning som tar hensyn til lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder. «

Målsettinger for fagskolen i Nord-Trøndelag:

1. Fagskolen i Nord-Trøndelag skal tilby utdanning som er organisert og distribuert i tett dialog med arbeids- og næringslivet.
2. Fagskolen i Nord-Trøndelag skal videreutvikles som organisasjon for å møte kompetansebehovene med et tilpasset utdanningstilbud av høy kvalitet.
3. Fagskolen i Nord-Trøndelag skal organiseres og finansieres med tanke på å tilby utdanning innenfor relevante områder effektivt, blant annet i samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere.
4. Fagskolen i Nord-Trøndelag skal beholde, videreutvikle og rekruttere dyktige undervisningspersonale som kan imøtekomme fremtidens kompetansebehov.

1.2.3 Tjenester og tjenesteproduksjon

Fagskolen utvikler og tilbyr yrkesrettet etter- og videreutdanning for personell med fag-/svennebrev eller tilsvarende som sin grunnutdanning. Fagskolen skal utdype og supplere en eksisterende grunnutdanning. Tilbudet skal være normert fra ½ år til 2 år omregnet til heltidsutdanning. 2 år fagskolestudier utgjør 120 fagskolepoeng.

Tjenester og tjenesteproduksjon styres av gjeldende tilbudsstruktur for fagskolene i Nord-Trøndelag samt sektorens tilgjengelige økonomiske rammer.

Fagskolen i Nord-Trøndelag består av fire fagskoler, Stjørdal fagskole, Levanger fagskole, Steinkjer fagskole, Ytre Namdal fagskole, samt ansvarsområdet Fagskolene felles.

Fagskolene har et felles fagskolestyre som politisk er underlagt Fylkestinget i Nord-Trøndelag. I 2012 var det til sammen 238 heltidsstudenter ved fylkets offentlige fagskoler (tekniske fagskoler og Helse- og sosialfagskoler). Det er i tillegg 19 studenter ved NKS som går Helse- og sosialfag

Kostra-tall

Konsern - Videregående opplæring - nivå 2 (Pr. 19.07.2012) (Alle tall i 2011-kroner)	NT 2009	NT 2010	NT 2011	Landet utn. Oslo 2011	Sogn & Fjord. 2011
Andel netto driftsutg. til fagsk. av samlede netto driftsutg., konsern:		2,10 %	1,90 %	1,60 %	2,90 %
Økonomisk belastning 554 fagsk.utd. per student		59 685	71 948	72 741	133 965
Korr brutto driftsutg 554 fagskoleutdanning per student	85 919	70 884	91 788	81 189	143 053

1.2.3.1 Utfordringer/ strategiske tiltak / prioriteringer

Fagskoleområdet preges i dag av mange tilbydere. I region nord som består av fylkeskommunene Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark er det til sammen 57 sammenfallende tilbud innen de tilbud som fagskolene i Nord-Trøndelag tilbyr. Spesielt kan nevnes skipsoffisersutdanningen hvor det er i alt 8 tilbydere inkl. Ytre Namdal fagskole.

En hovedutfordring i økonomiplanperioden blir å dimensjonere og samordne fagskoletilbudet i dialog med arbeids- og næringslivet og i samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere. Sekretariatet i Opplæringsregion Nord (ORN) har tatt initiativ til å følge opp bestillingen fra Nord-Trøndelag fylkeskommune med å avklare hva som kan gjøres av samordning av/ samarbeid om fagskoletilbudet i ORN.

En annen utfordring vil være å balansere sektorens økonomiske rammer opp mot evt. oppstart, innarbeidelse og dimensjonering av nye fagskoletilbud. Bl.a. finansierer ikke staten etter gjeldende regler oppstartsåret ved igangsetting av nye tekniske fagskoletilbud. Avhengig av om når studiet starter vil dette medføre at fylkeskommunen må finansiere inntil ett år av nye fagskoletilbud. Finansieringsordningen gjelder de tekniske fagskolene som finansieres i rammetilskuddet etter særskilt fordeling dvs. etter faktisk elevtall (både fra Nord-Trøndelag og andre fylker).

Staten har i forbindelse med forvaltningsreformen varslet at finansieringsordningen kan bli endret, slik at vi får dekning etter objektive kriterier, det vil si ut fra folketallet i fylket. I den forbindelse varsler Staten ønske om at fylkeskommunene inngår avtaler om refusjonsordninger mellom fylkene, slik at studenter kan velge tilbud på tvers av fylkestilhørighet. En slik refusjonsordning vil kunne føre til økonomiske tap for fylkeskommunen hvis den ikke dekker de faktiske kostnader. I statsbudsjett 2013 varslet staten at overgang til ny finansiering trolig ikke vil bli innført før i 2016.

Når det gjelder finansiering av helse- og sosialfagene, ytes tilskudd fra helsedirektoratet pr. innmeldt student pr 01.02 og 01.10 hvert år. Denne ordningen vil vare til 2015. Økonomiske rammer videre er foreløpig ukjent. Staten varslet i statsbudsjett 2013 at overgang til ny finansiering av Helse- og sosialfag trolig blir utsatt til 2016.

Fagskolen har arbeidslivets behov som utgangspunkt for sin virksomhet, og har tradisjon for å tilpasse studiene til arbeidslivets behov. Globalisering, økt krav til omstillingsevne og fleksibilitet i næringsliv, endringer i samfunnsutvikling og teknologi tilsier at fleksibilitet på tilbudssiden blir en hovedutfordring. *Mye tyder på at utviklingsarbeid med digitalisering av opplæringa må prioriteres høyere i åra framover.* Å tilby fagskoleutdanning på nett, på jobben eller på skolen, på heltid og deltid, betyr at fagskolen selv må inneha den fleksibilitet og omstillingsevne som det arbeidslivet den skal betjene, har. Så langt ser det ut som det også er stor økonomisk gevinst med å tilby en mer digitalisert fagskoleutdanning. Ei forutsetning for å komme over i en mer digitalisert fagskoleutdanning er at det gjøres et utviklingsarbeid for å få utdanninga over i den formen. Et slikt utviklingsarbeid må påregnes finansiert innenfor sektorens budsjetttramme. Det er således ikke gitt at vi på sikt kan/bør beholde fagskoletilbudet på dagens tilbuds- og kapasitetsnivå.

En hovedutfordring blir den relativt lange vegen det er å gå fra identifisert behov i arbeidslivet til realisering av tilbud, selv om en vet noe om innenfor hvilke områder det trengs mer kompetent arbeidskraft framover.

Det å utvikle en mer fleksibel fagskole som kan, på en raskere måte, tilby å utdanne studenter der kompetansen trengs er krevende innenfor dagens rammeverk. Både dagens økonomi og godkjenningsordninger for å sette i gang nye tilbud, setter begrensninger. Med dagens finansieringsordning for teknisk fagskole er det ei stor utfordring med igangsetting av nye utdanningstilbud

For å møte disse utfordringene, både i forhold til oppstart av nye fagskoletilbud, omstillingsbehov og usikkerhet med fremtidig finansiering er det behov for at:

- *fylkeskommunen forskutterer/ kompenserer for kostnader med å igangsette nye tilbud / endring studenttall*
- *at det opparbeides et fond innenfor budsjettrammen til fagskolene slik at man kan finansiere kostnader knyttet til oppstart av nye studietilbud / endring studenttall samt evt. omstillingsbehov.*

Overfor styret for fagskolene vil det bli foreslått en avsetning på 0,6 mill. kroner til fondet i 2013, 0,8 mill. kroner i 2014, 1,0 mill. kroner i 2015 og 1,0 mill. kroner i 2016.

1.2.3.2 Økning av grunnressursen pr. student

Den årlige driftsrammen til fagskolene har de siste år blitt innstrammet. Fagskolene har innværende budsjettår mindre pr. student enn for 3-4 år siden. For å lette trykket på driftsbudsjettet til fagskolene foreslås det at rammen tilføres 1,0 mill. kroner i 2013, 1,5 mill. i 2014, 1,6 mill. i 2015 og 1,8 mill. i 2016. Dette styrker fagskolenes generelle økonomi. Fagskolestyret tar endelig stilling til fordeling av økte midler til sektoren. Dette gjelder også mellom de satsningsområder som er beskrevet i det følgende.

1.2.3.3 Nye fagskoletilbud/ diverse nye tiltak

Utvikling av digital fagskole i havbruksfag

Prosjekt digital fagskole, havbruk, er over i ny fase. ORN sekretariatet prøver nå å realisere en justert prosjektplan, der fylkeskommunene i ORN blir utfordret på å avklare om de vil gå for planen og forplikte seg til å finansiere et 3-årig utviklingsprosjekt med kostnadsramme 4,15 mill. Havbruksnæringa blir utfordret til medfinansiering, men ingen lovnad er gitt så langt.

Det er lagt inn en styrking av rammen på 0,2 mill. kroner i 2013, 2014 og 2015.

Bergteknikk

Stjørdal fagskole inngår samarbeid med Fauske videregående skole om fagskoletilbud innen bergteknikk i Fauske. Stjørdal er ansvarlig for opplæringa. Forventet oppstart høst 2013. Med dagens finansieringsmodell mangler statlig finansiering for høsthalvåret oppstartsåret. Det er viktig at fylkeskommunen kan gi disse tilbudene mulighet for oppstart, og kompensere for forsinkelsen i statlig finansiering

Borreriggoperatør

Studietilbudet Boreriggoperatør ved Stjørdal fagskole forventes NOKUT-godkjent nå i høst. Med den bestilling tilbudene har fra næring/bransje bør oppstart skje høst 2013. Med dagens finansieringsmodell mangler statlig finansiering for høsthalvåret oppstartsåret.

Den digitale fagskolen i Merkantile fag ved Ytre Namdal fagskole

Utdanningstilbudet i merkantile fag er et samarbeid mellom fylker, utdanningsinstitusjoner og næringsliv. Samarbeidet startet etter et initiativ fra næringsliv og sammenslutningen av fylkeskommunene i Landsdelsutvalget. De fagskolene som er med i samarbeidet har lang erfaring med fagskoleutdanning og samarbeid med næringsliv. Bakgrunnen for opprettelsen av dette utdanningstilbudet er etterspørsel etter målrettet kompetanse innenfor fagområdene reiseliv og økonomi. De første studentene ble tatt opp høsten 2011 som en pilotgruppe. Fagskolen skal være ferdig for inntak av ordinære studenter høsten 2013.

Samlet for bergteknikk, borreriggoperatør og merkantile fag er det lagt inn en styrking av rammen på 0,7 mill. kroner i 2013.

1.2.3.4 Utviklingsmidler for samordning av fagskoletilbud i ORN.

Sekretariatet i ORN har tatt initiativ til å følge opp bestillinga fra Nord-Trøndelag fylkeskommune med å avklare hva som kan gjøres av samordning av/samarbeid om fagskoletilbud i ORN.

I tillegg til tiltak i regi av sekretariatet i ORN har fagskolene i fylket etablert samarbeidsarenaer med fagskoler i Nordland og Sør-Trøndelag for å etterkomme bestillingen fra fylkeskommunen.

For å følge opp fylkestingets ønske om samordning av/ samarbeid om fagskoletilbud i ORN, er det lagt inn en økning på 0,5 mill. kroner i hvert av årene i 2013 og 2014.

Det er startet et arbeid med å se på en eventuell omstrukturering/ omorganisering av Sikkerhetssenteret som i dag ligger under Ytre Namdal fagskole. Arbeidet er forventet gjennomført i løpet av 2012.

1.2.4 Investeringer

Sikkerhetssenter Rørvik

Fylkestinget har vedtatt en utbygging av Sikkerhetssenter samlokalisert ved Ytre Namdal videregående skole/Ytre Namdal Fagskole. Vedtatt ramme er 30 mill. kroner med ferdig bygg august 2013. For å fullfinansiere utbyggingen foreslås investeringsrammen økt med 4 mill. kroner til 34 mill. kroner. Merinvesteringen nedbetales med økte leieinntekter. Beløpene inngår i tabell Investeringer Utdanning.

Parallelt med dette fremmes sak om overdragelse av virksomheten til Sikkerhetssenter Rørvik AS med majoriteten av aksjene til lokale private interessenter, hvor det inngås leieavtale mellom fylkeskommunen og det nye selskapet for hele nybygget ekskl. mindre arealer for arbeidsplasser for fylkeskommunale virksomheter.

1.3 Samferdsel

1.3.1 Sektorens driftsramme

Fra 2013 er ny sektor Samferdsel skilt ut fra Regional utvikling. Til samferdsel foreslås fordelt en netto driftsramme på 639,7 mill. kroner i 2013. Rammen er styrket med avsetning til fond på 5 mill. kroner til ekstraordinære utgifter til ras og flom. For å dekke nye behov er det omstilt innenfor rammen med 0,4 mill. kroner.

Netto driftsramme reduseres med 17,4 mill. kroner i 2014 i forhold til 2013 (etter at avsetning til ras og flom i 2013 er hensyntatt), og deretter med ytterligere 5,0 mill. kroner i 2015/2016, til sammen 22,4 mill. kroner. Reduksjonene er forutsatt fordelt med om lag halvpart på hvert av områdene drift og vedlikehold av fylkesveger og transporttilbud.

(Mill. kroner)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2011	2012		2013	2014	2015
Brutto driftsutgifter	643,3	660,3	693,2	670,8	665,8	665,8
Driftsinntekter	-63,1	-53,5	-53,5	-53,5	-53,5	-53,5
Netto driftsutgift	580,2	606,7	639,7	617,3	612,3	612,3

Sektorens lønns og driftsutgifter til administrasjon er på om lag 7 mill. kroner. I tillegg er det administrasjonskostnader på om lag 1,5 mill. kroner som budsjetteres under Regional utvikling.

1.3.2 Målsettinger

Følgende målsettinger gjelder i perioden:

- Standardheving på fylkesvegnettet og økt andel fastdekke. I fylkesvegplanen for 2010-13 er det klar målsetting å prioritere drift og vedlikehold, samt økt fokus på trafiksikkerhet gjennom økt budsjett for gang- og sykkelveger. Det er et mål å få til en generell standardheving av fylkesvegnettet og økt andel med fastdekke. Målsettingen om fastdekke på alle fylkesveger innen 2020 ligger fast, samt at drifts- og vedlikeholdsstandarden skal opprettholdes eller økes.
- Videreutvikling av kollektivtilbudet/ bestillingstransport i fylket. Bestillingstransport er en naturlig del av kollektivtilbudet i fylket. Det er en målsetting å videreutvikle tilbudet og samordne med TT-transport. Bestillingstransport må inngå som en del av fylkeskommunens ordinære driftsbudsjett.
- Båt/ferje. Det er en prioritert oppgave å opprettholde rutetilbudet for fylkesvegferjesambandene. Det er stort behov for vedlikehold av kaianleggene for fylkesvegferjene. Dette må gjøres i samarbeid med de aktuelle kommunene.

1.3.3 Tjenester og tjenesteproduksjon

En hovedutfordring for samferdselssektoren i perioden blir å balansere fallet i de økonomiske rammer mot målsettingene for sektoren.

Kollektivtransportens interoperabilitetssentral AS (KIOS), er en felles sentral for administrasjon av elektronisk billettering for hele landet. Målet er å gjøre kollektivtransporten bedre og mer konkurransedyktig i forhold til personbilen. Sentralen skal bidra til gjøre det mulig å bruke felles reisekort på alle kollektive transportmiddel, uavhengig av utførende operatør, tilskuddsmyndighet eller geografisk område.

I budsjettet for 2013 er sektoren tilført 0,34 mill. kroner for å finansiere Kollektivtransportens interoperabilitetssentral AS (KIOS) og ny lisens til planverktøy for kollektivtransport med en

total kostnad på 0,76 mill. kroner. Behov for omprioritering i sektoren er om lag 0,4 mill. kroner.

Kostra

	NT 2009	NT 2010	NT 2011	Landet utn. Oslo 2011	Sogn & Fjord. 2011
<u>Prioritering:</u>					
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt,	2 443	4 457	4 475	3 207	7 363
Netto driftsutgifter i kr pr. innb. fylkesveier i alt,	813	2 158	2 181	1 284	3 207
Netto driftutg i kr pr. innb. transport for funksj.hemmede	82	97	85	73	58
Brutto inv.utg.i kr pr. innb., fylkesveier i alt,	516	1 602	2 177	1 679	5 336
<u>Dekningsgrad:</u>					
Andel fylkesvei med fast dekke	46,1	67,3	68,2	86,6	97,3
<u>Produktivitet:</u>					
Brutto driftsutgifter i kr pr. km. fylkesvei i alt,	65 216	94 968	96 987	134 099	139 347
Andel skolereiser i prosent av alle reiser, bilruter	80,9	81,5	84,3	33,0	62,7

Tabell i mill. kroner:

Kostra	Kostfunk (t)	R 2011	B 2012
720	Fylkesveier - nyanlegg, drift og vedlikehold	260	300
721	Fylkesveier - miljø- og trafikksikkerhetstiltak	4	0
730	Bilruter	175	169
731	Fylkesveiferjer	94	99
732	Båtruter	26	28
733	Transport(ordninger) for funksjonshemmede	11	10
880	Interne finansieringstransaksjoner	10	0
Samferdsel		580	607

1.3.3.1 Politisk styring og administrasjon

Politisk styring

Tjenesten omfatter utgifter til disposisjon for fylkets trafikksikkerhetsutvalg til gjennomføring av handlingsplanen.

Administrasjon

Tjenesten omfatter lønn, sosiale kostnader og reiseutgifter for leder, saksbehandlere og transportløyve.

1.3.3.2 Fylkesveger

Budsjettforslaget baserer seg på felles fylkesvegplan for perioden 2010 – 2013, vedtatt i fylkestinget i juni 2011(FT-sak nr.11/55) og fylkestingets økonomistrategi 2013-16.

Fylkeskommunen har overtatt ansvaret for 300 mil med fylkesveger, gang- og sykkelveger, ferister og et økt ansvar for veglys. I tillegg fastsetter fylkesvegplanen byggegrenser og klargjør prinsipper for skilting, aksellast-restriksjoner og vurdering av avkjørsler. I sum gir endringene et bedre grunnlag for en effektiv forvaltning av fylkesvegnettet, i tillegg til at grunnlag og prinsipper for beslutninger blir tydeligere for de som bruker vegen.

Overtagelsen av gang- og sykkelvegene innebærer at fylkeskommunen eier alle gang- og sykkelveger langs fylkesvegene, og at drift og vedlikehold for de vegene som i dag driftes av kommunene skal overtas av fylkeskommunen.

Strategi framover

Av fylkestingets vedtak i økonomistrategi fremgår det at vedlikehold og oppgradering av eksisterende fylkesveier må ha prioritet foran nyanlegg når det gjelder disponering av tilgjengelige veimidler.

I økonomiplanperioden reduseres samferdselssektorens totale netto driftsramme med 22,4 mill. kroner. Drift og vedlikehold av fylkesveger sin andel av rammereduksjonen er om lag 11,2 mill. kroner.

Drift og vedlikehold

For drift-/vedlikehold er rammen 279,5 mill. kroner eksklusiv merverdiavgift. Dette er samme nivå som i 2012.

Det er i tillegg avsatt 5 mill. kroner på disposisjonsfond for å dekke ekstraordinære utgifter i forbindelse med ras og flom.

Drift er alle oppgaver og rutiner som er nødvendige for at vegen skal fungere som planlagt. Vedlikehold defineres som nødvendige tiltak for å opprettholde en fastsatt kvalitet, eller bringe vegen tilbake til opprinnelig kvalitet etter skader, unormal slitasje eller forsømmelse.

Tabell 3.1: Fordeling av drift-/vedlikeholdsbudsjettet på oppgave og ansvar (mill. 2013-kroner ekskl. merverdiavgift både i 2012 og 2013).

Oppgave	Budsjett 2012	Budsjettforslag 2013
Driftskontrakter	166	172
Drift av veglys inkl. strøm	5,7	5
Grøntanlegg, pumpestasjoner mm.	1	1,5
Vedlikehold asfaltdekker	58	56,1
Oppmerking og skilting	8,5	9,2
Bruvedlikehold	25,7	22
Utbedring og rekkverk	2,2	2,5
Rassikring	0,5	0,5
Grunnerverv	0,6	0,6
Nødvendige utbedringer, diverse	11,4	10,1
Sum	279,5	279,5

Ingen ny driftskontrakt startes i 2013. Etter at Mosvikkontrakten ble fordelt på to nabokontrakter er det nå 5 driftskontrakter i Nord-Trøndelag. I tillegg er det en del fagkontrakter.

I 2013 vil det bli utarbeidet konkurransegrunnlag for kontrakt 1702 Ytre Namdal og 1706 Stjørdal, utlysning er planlagt i november. Førstnevnte er ren fylkesvegkontrakt. Disse kontraktene blir ikke oppstartet før i neste planperiode.

Faktisk prisstigning og generelt høyere anbudspriser har økt pengebehovet til driftskontraktene. I budsjettforslaget er kontraktssommene for 2013 lagt til grunn. Det er nå delvis mengdeoppgjør i alle driftskontraktene slik av vinterværet har stor innvirkning på hvor mye som kan gjøres av mengdebestilte oppgaver. Vinterkostnadene i en normalvinter utgjør mellom 50 og 60 % av kontraktssommene. Dersom vinteren fører til ekstrakostnader i forhold til kontrakt blir det nødvendig å redusere på for eksempel grusing og skogrydding.

Behovet for oppmerking er avhengig av hvor mye av vegnettet som reasfalteres. Omfanget av utskifting av gamle og skadede skilt er på samme nivå, det samme er rekkverksarbeider.

Forslaget til bruvedlikehold, grunnerverv, drift av veglys og drift av grøntanlegg er beholdt på samme nivå som for 2012.

Behovet for rassikring i fjellskjæringer ser ut til å øke. Dette skyldes at fjellskjæringer eldes og sprekker opp under påvirkning av nedbør og frost. Dette er ofte forhold som har med trafiksikkerhet å gjøre slik at sikring må foretas raskt.

1.3.3.3 Kollektivtransport

Strategi framover

Av fylkestingets vedtak i økonomistrategi 2013-16 framgår at det totale transporttilbudet, unntatt lovpålagt skoleskyss, må kunne vurderes.

For øvrig må TT-ordningen samordnes med bestillingstransport i alle kommuner. Nivået på bestillingstransport må vurderes nærmere når prosjektperioden er omme og ekstraordinær finansiering tar slutt.

For bilruter, skoletransport, og TT transport videreføres allerede igangsatte tiltak for effektivisering av driften. I 2012 vil bilrutetjenesten ha et merforbruk på om lag 14 mill. kroner jf, prognose fra driftsrapport 2 for 2012. Utviklingen innenfor bilrutetjenester og TT-transport viser dermed at det er stort behov for å redusere den delen av bilrutene som ikke er skoleskyss, ved siden av å redusere nivået på bestillingstransporten. Budsjettet for kollektivtransport er for en stor del bundet opp i faste avtaler og kontrakter. I 2013 vil effektiviseringen bli på om lag 0,42 mill. kroner som disponeres til å finansiere økt utgift til KIOS og ny lisens til planverktøy for kollektivtrafikken som skal bidra til å effektivisere og forbedre bestillingen av kollektivtransport.

Driftsavtaler for ferje og hurtigbåttjenester er også gjennom anbudsutsettelse bundet opp i langsiktige avtaler t.o.m. 2014. Reduksjon av tilbudet er imidlertid mulig også innenfor dagens avtaler.

Bilrutetjenesten inklusive bestillingstransporten og bårutetjenester inkl. ferjedrift vil i økonomiplanperioden redusere driften med 11,2 mill. kroner. Full effekt av reduksjonen i driften er dermed lagt inn i økonomiplanen fra 2015.

Tiltak i økonomiplanperioden er reduksjon i kollektivtilbudet både for bilruter inklusive bestillingstransport og båt og ferjetilbud innenfor rammene av inngåtte avtaler.

Bilrutetjenester

Virksomheten har ansvaret for lokal og regional kollektivtrafikk. Kollektivtjenester kjøpes i alt vesentlig av lokale ruteselskaper. Bilruteproduksjonen består av skoleruter, bybusser samt lokalruter/personruter. Bestillingstransport utgjør en stadig økende del av kollektivtilbudet i fylket. Det kjøres i underkant av 8 mill vognkilometer i året i Nord-Trøndelag. Av dette er ca 7,4 mill produksjon med offentlig kjøp. Skoleruteproduksjonen utgjør en stadig økende andel av dette.

Det er inngått langsiktige rammeavtaler med de største rutebilselskapene om godtgjørelse for drift av lokale rutetilbud, inkludert skoleskyss som gjelder til 31.12.2013/31.12.2015. Kostnadsutviklingen innen området er økende, bl.a. som følge av bransjeavtalens vilkår som medfører en betydelig lønnsøkning som overstiger vanlig lønnsvekst. Økte lønnskostnader vil, i tillegg til en stadig økende drivstoffpris, føre til at fylkeskommunen vil ha store utfordringer innenfor dette området.

Utgiftene til grunnskoleskyss har hatt en betydelig økning de siste årene. Dette skyldes i hovedsak økt omfang av drosjeskyss ved delt foreldreansvar og skyss med spesialbil av funksjonshemmede elever. Administrasjonen legger stor vekt på å finne kostnadseffektive

og gode løsninger for elevene. Det legges betydelig vekt på å sikre samkjøring av elevene i den grad det er mulig.

Kollektivtransport i distriktene (KID)(Bestillingstransport)

Det er i de siste årene fokusert på å utvikle et mer helhetlig kollektivtransporttilbud som er tilpasset Nord-Trøndelag. Styrking av regionale stamruter, utvikling av behovsstyrt tilbringertransport og lokale servicetransporttilbud samt samordning av andre offentlige betalte transport er sentrale momenter. I dette arbeidet har det vært en vridning fra tilskuddsbasert ruteproduksjon med buss til bestillingstransport. Det er videre lagt ned et betydelig arbeid med å videreutvikle tilbudet med bestillingstransport i distriktene i mange deler av fylket.

Ordningen med bestillingstransport er fortsatt inne i en utprøvningsfase og nivået på tilbudet vurderes fortløpende. Samferdselsdepartementet har bevilget 4,5 mill. kr for 2012 til videreutvikling og tilpasning av etablerte bestillingstransporter. Det vil bli søkt om tilsvarende midler for 2013. I 2011 var det ca. 45.000 reisende som benyttet bestillingstransporttilbudet i fylket.

Transporttjenesten for funksjonshemmede

Tjenesten omfatter tilrettelagt transport for funksjonshemmede av ca. 1700 brukere, og er et ikke lovpålagt tilbud. Alle brukere får tilbud om 40 turer pr. år, mens yngre funksjonshemmede får tilbud om 80 turer pr. år. I tillegg gis gruppene rullestolbrukere som er avhengig av spesialbil og blinde/ svaksynte et ekstra turkort uavhengig av alder. Igangsatt prøveprosjekt ser på muligheten av å koordinere TT-transport med annen type transport. Målet med prosjektet er et mer tilgjengelig samfunn, hvor flest mulig av dagens TT-brukere skal kunne benytte den ordinære kollektivtransporten, inklusive bestillingstransport og serviceruter som er åpne for alle. På sikt vil dette kunne få konsekvenser for utvikling av dagens tilbud.

Utgiftene til TT-transport ligger høyt i forhold til budsjett. Årsakene utredes. Det var forventet at det ble en nedgang i antall brukere av ordningen som følge av samordning av bestillingstransport og TT-transport i flere kommuner, samt at flere TT-brukere benytter bestillingstransport i stedet for TT-transport. Nord-Trøndelag fylkeskommune er en av tre sju forsøksfylker som har mottatt tilskudd til et prosjekt med målsetting om å gi et bedre tilbud for brukere med de tyngste funksjonshemmingene. Samferdselsdepartementet har for 2013 lagt inn en søkbar ramme på 20 mill. kroner, der Nord-Trøndelag forhåpentligvis kan få bevilget samme beløp som i 2012. I 2012 har NTFK fått bevilget 4,0 mill. kroner til formålet. Minstetakst for TT-brukere ble satt opp fra 30 kroner til 35 kroner fra 1. juli 2012.

Samordningen utvides ikke til å gjelde flere kommuner, før det er utredet hva manglende kostnadsreduksjon skyldes. Tilbudet justeres til de økonomiske rammene.

Båtrutetjenester inkl. ferjedrift

Fylkeskommunen kjøper ferje- og hurtigbåtrutetjenester på følgende samband:

Hurtigbåt:

Fylkeskommunen har avtale med FosenNamsos Sjø AS om kjøp av rutetransport på sambandet Namsos – Rørvik – Leka inkludert Sør-Gjæslingan i sommersesongen. Denne avtalen inkluderer også kjøp av rutetransport på ferjesambandene Eidshaug – Gjerdinga og Borgan – Ramstadlandet. Kontraktperioden for hurtigbåten er på 8 år fra 01.01.2010 med mulighet til 2 års forlengelse. Sambandet hadde i 2011 32.238 reisende.

Videre har fylkeskommunene i Sør- og Nord-Trøndelag avtale med FosenNamsos Sjø AS om kjøp av rutetransport på sambandet Trondheim – Vanvikan. Avtalen gjelder for perioden 01.01.2007 – 31.12.2013. Nord-Trøndelag fylkeskommunen dekker 60 % av driftstilskuddet, mens Sør-Trøndelag bidrar med 40 %. Antall passasjerer i 2010 var 170.000.

Fylkesvegferjer:

Fylkeskommunen har avtale om kjøp av rutetransport på følgende ferjesamband:

1. *Eidshaug – Gjerdinga og Borgan – Ramstadlandet* er på 5 år fra 01.01.2010 med mulighet til 5 års forlengelse. I 2010 fraktet disse to ferjene totalt 6.700 passasjerer og 4.500 biler.
2. *Levanger – Hokstad*.
Avtale med Tide Sjø AS gjelder for perioden 01.01.2007 – 31.12.2014.
Trafikken på sambandet var i 2010 på ca 124.000 passasjerer og 75.000 kjøretøy.
3. *Ølhammeren – Seierstad*
For 2010 og 2011 er det inngått en rammetilskuddsavtale med FosenNamsos Sjø AS om drift av sambandene Ølhammeren – Seierstad og Hofles – Geisnes - Lund.
Sambandet fraktet i 2010 vel 31.000 passasjerer og 51.000 kjøretøy.
Sambandene er konkurranseutsatt og det er inngått kontrakt med FosenNamsos Sjø AS fra 01.01.2012 – 31.12.2019.
4. *Hofles – Geisnes – Lund*
Sambandet fraktet i 2010 vel 79.000 passasjerer og 86.500 kjøretøy.
Sambandet er konkurranseutsatt og det er inngått kontrakt med FosenNamsos Sjø AS fra 01.01.2012 – 31.12.2019.
5. *Skei – Gutvik*
Sambandet er konkurranseutsatt og det er inngått kontrakt med Torghatten Trafikkselskap AS fra 01.01.2010 – 31.12.2017. Sambandet fraktet i 2010 ca 30.000 passasjerer og 30.000 kjøretøy.

Kaier og ferjeleier

Fylkeskommunen har overtatt ansvaret for de "nye" fylkesvegferjesambandene. Infrastrukturen i disse sambandene er i god stand. Kommunene har ansvaret for infrastruktur i hurtigbåtsambandet og "gamle" fylkesvegferjesamband. En del av disse anleggene er i dårlig forfatning. For å avhjelpe situasjonen i hurtigbåtsambandet, har Fylkestinget opprettet et infrastrukturfond for oppgradering og vedlikehold.

1.3.4 Miljøtiltak

Bestillingstransport, tilbringertjeneste og serviceruter i kommunene vil gi både økonomiske og miljømessige gevinster for fylkeskommunen, samt at rammeavtalene med de største rutebilselskapene inneholder forpliktende miljøtenking for selskapene.

Asfalteringsprogrammet for fylkesvegene vil innebære mindre drivstoffbruk og dermed mindre utslipp.

De ansatte følger opp de miljøkrav som settes for fylkeskommunen generelt, for eksempel reisepolicy.

1.3.5 Investeringer

Det foreslås veginvesteringer for perioden 2013-16 på 1 374,8 mill. kroner. Investeringsramma for fylkesvegene i 2013 er på 408,585 mill. kr. inklusiv merverdiavgift, herav NTFKs andel 394,060 mill. kr. og kommunalt tilskudd på 14,525 mill. kr. Kommunale andeler til trafikksikkerhetstiltak på kommunale veger er ikke med i rammen. Merverdiavgiftsfritaket for omsetning av tjenester til offentlig veg avvikles fra 1. januar 2013.

For investeringsprosjektene er det lagt til grunn en økning på 15,9 % av restbeløpet pr. 1. januar 2013.

I henhold til vedtak i fylkestinget juni 2011(FT-sak nr.11/55) legges det opp til at kommunene dekker 25 % av kostnadene til investeringer på gang-/sykkelveger langs fylkesveger i funksjonsklasse C og D. Som tidligere forutsettes det at kommunene bidrar med 50 % til trafiksikkerhetstiltak på kommunale veger. Tiltakene utføres i regi av kommunene og fylket gir et tilskudd på 50 %.

I budsjettposten investeringer er det på grunn av forsinkelse i gjennomføringen av fylkesveg 17-prosjektet, og det tilfellet at alle «reserve»-prosjekt som er realiserbare er eller blir utført, tatt utgangspunkt i strateginotatet for fylkesvegplanen 2014-2017 som ble vedtatt av Fylkestinget i juni 2012. Det foreslås at 65,5 mill. kroner benyttes til å ta igjen forfall. I budsjettforslaget tenkes dette beløpet i hovedsak benyttet på strekningen Gartland x E6 – Vikna (Flerengstrand), men andre strekninger kan være aktuelle.

Detaljerte kommentarer til veginvesteringene er gitt i vedlegg 2.

1.4 Regional utvikling

1.4.1 Sektorens driftsramme

Fra 2013 er ny sektor Samferdsel skilt ut fra Regional utvikling. Til regional utvikling foreslås fordelt en netto driftsramme på 54,0 mill. kroner i 2013. Rammen er reelt styrket med 5 mill. kroner til et tidligfasefond (gründerfond). Videre er det lagt inn 0,16 mill. kroner til landskonferanse for fylkeseldrerådene som vi er arrangør for i 2013.

Netto driftsramme reduseres med 8,6 mill. kroner i 2014 i forhold til 2013, og deretter med ytterligere 2,5 mill. kroner i 2015/2016, til sammen 11,1 mill. kroner. Reduksjonen skjer innenfor våre egne regionale utviklingsmidler.

(Mill. kroner)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Økonomiplan		
				2014	2015	2016
Brutto driftsutgifter	321,7	221,6	232,2	223,5	221,0	221,0
Driftsinntekter	-265,7	-174,7	-178,1	-178,1	-178,1	-178,1
Netto driftsutgift	55,9	46,9	54,0	45,4	42,9	42,9

1.4.2 Målsettinger

Målsettinger i økonomiplanperioden:

- For å få en best mulig utnytting av de regionale utviklingsmidlene er det et mål at kommunene samhandler for å utvikle gode utviklingsprosjekter. Det skal settes større fokus på effekten av bruken av regionale utviklingsmidler.

Arbeidsmål knyttet til målsettingene

For en best mulig utnytting av de regionale utviklingsmidlene vil det innføres og iverksettes redskap og tiltak for måling av resultater.

1.4.3 Tjenester og tjenesteproduksjon

1.4.3.1 Strategi framover

I tråd med signaler i fylkestingets vedtak i økonomistrategi 2013-16, vil tilpasninger til reduksjon i budsjettrammen i sektoren realiseres gjennom reduksjon av egne fylkeskommunale utviklingsmidler. Dette er midler som ikke er øremerket til regionale utviklingstiltak. Budsjettet reduseres med 8,6 mill. kroner i 2014 og med 2,5 mill. kroner i 2015/16. I tråd med reduksjonen i utviklingsmidler reduseres administrasjonen med en stilling fra 2013.

Administrasjon

Tjenesten omfatter lønn, sosiale kostnader og reiseutgifter for leder og saksbehandlere samt driftsutgifter for regional utviklingsavdeling.

Eldrerådet, rådet for likestilling og funksjonshemmede og Innvandrerådet

Driftsnivået for eldrerådet, rådet for likestilling og funksjonshemmede videreføres på samme nivå som 2012. Hvert av rådene har fast 50% stillingsressurs.

Friluftsliv, vannforvaltning og forvaltning av vilt og innlandsfisk

Tjenesten omfatter saksbehandlingsinnsats innenfor friluftsliv herunder driftsstøtte til friluftslivsorganisasjoner, vannregionmyndigheten og forvaltning av høstbare, ikke truede arter av vilt og innlandsfiske samt veiledning m.m. innenfor miljø. Statlige midler til friluftsliv og vilttiltak blir klart i 2013.

Regionale utviklingsmidler

Det er utviklet bedre metoder for måling av resultater av bruken av utviklingsmidler. Samhandlingen med kommunene er en sentral del av dette arbeidet, og samhandling mellom kommunene er viktig for å få best mulig effekt av midlene.

Fylkestinget gjør en rekke vedtak om intensjoner omkring utvikling på en rekke områder uten at det fattes bevilgningsvedtak i tilknytning til plandokumenter o.l. Plandokumenter og intensjoner om satsing på en rekke områder innebærer en stor etterspørsel og forventninger om dekning av utgifter både til investeringer, utviklingsoppgaver og drift fra regionalt utviklingsprogram. For å gi en større forutsigbarhet må det foretas tydeligere prioriteringer og krav om effektivitet for bruken av midlene til fylkeskommunenes egne virksomheter i deres regionale utviklingsarbeid. Dette er også nødvendig for å gi et større handlingsrom til å kunne bidra i viktige utviklingsprosjekter.

Avdelingen er tillagt en rolle som partnerskapsledende i mange utviklingsoppgaver, dette krever utvikling av kompetanse.

Regionale utviklingstiltak/ tilrettelegging for næringslivet

Regionale utviklingsmidler inngår i Regionalt utviklingsprogram (RUP), og utgjør sammen med bevilgninger fra Kommunal- og regionaldepartementet, Miljøverndepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Sametinget fylkeskommunens innsats på området. For 2013 utgjør satsingen kr 145.630.000 og består av (kroner):

KRD Utviklingsmidler (kap 551 post 60)	102.190.000
KRD Interregmidler sentralt (kap 551 post 60)	5.490.000
KRD ekstrainsats omstilling (Meråker, fond)	4.130.000
Landbruks- og matdepartementet	1.740.000
Sametinget – tospråklighetsmidler*	
MD Statstilskudd til friluftsliv, viltforvaltning og vannforvaltning*	
FK Fylkeskommunale utviklingsmidler	26.770.000
FK Friluftsmidler	310.000
FK Investeringsfond	5.000.000
SUM nye midler	145.630.000
Eventuelle restmidler fra 2012, avsettes til buffer	
Samlet bevilgning til RUP i 2013	145.630.000

*Fordelingen kommer i februar 2013.

Sammenstillingen ovenfor forutsetter for øvrig at foreløpige tildelinger blir endelig vedtatt.

Fordelingen av totalrammen i RUP skjer gjennom prosess og vedtak knyttet til Regionalt utviklingsprogram, som kommer til behandling i fylkestinget i desember. Forvaltningen av statstilskuddene fra Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet og Sametinget, samt bredbåndsmidlene og fylkeskommunens friluftsmidler skjer etter egen utlysning.

Finansieringsbistand overfor næringslivet

Egen avsetning til regional transportstøtte, som forvaltes av Innovasjon Norge er for 2013 satt til 2,25 mill. kroner. Innovasjon Norge eies av Nærings- og handelsdepartementet og fylkeskommunene. Kontoret i Nord-Trøndelag er et redskap fylkeskommunen benytter i det bedriftsrettede arbeidet. Fylkeskommunen overfører, inkl. midler til transportstøtte, 52 mill. kroner til Innovasjon Norge i 2013.

Sektorens andel av konsesjonskraftinntekter er satt til 6,7 mill. kroner for 2013 og resten av økonomiplanperioden. I tillegg budsjetteres konsesjonskraftinntekter på fylkestingets budsjettområde.

Funksjonen omfatter i tillegg saksbehandling i forbindelse med fylkeskommunens finansieringsordninger. Videre er det avsatt en stilling til å administrere ordningen med Ung Tiltakslyst.

Lokal og regional utvikling

Dette omfatter kostnader knyttet til arbeid med regional planstrategi for trøndelagsfylkene og andre planprosesser, samt til oppfølging av samordnings- og veiledningsansvar i forhold til plan- og bygningsloven. Herunder kommer også arealforvaltning og arbeid med stedsutvikling samt utvidet samarbeid med Sør-Trøndelag. Mye av arbeidsinnsatsen knyttet til RUP ligger her, samt driftsstøtte til regionrådene i Indre Namdal Regionråd og Ytre Namdal, Trøndelag Reiseliv og selskapet Naboer AB, og medfinansiering av oppdrettskonsulenten for Flatanger, Namsos, Fosnes, Vikna og Leka. For å drive en del planprosesser, og for å kunne delta i en del mindre utviklingsoppgaver er det også satt av budsjettmidler til plan- og utviklingstiltak.

Bredbånd

Det er i forslag til statsbudsjettet avsatt midler til bredbåndsutbygging i områder som ellers ikke vil bli utbygd av kommersielle aktører. Denne fordelingen kommer våren 2013. Det er også lagt opp til å legge trekkør som en del av infrastrukturen i forbindelse med opprusting av fylkesvegnettet.

Samisk kultur

Nord-Trøndelag Fylkeskommune er sammen med Snåsa og Røyrvik kommuner en del av forvaltningsområdet for samisk språk. NTFK mottar i den forbindelse såkalte tospråklighetsmidler fra Sametinget til utvikling og synliggjøring av sørsamisk språk og kultur i Nord-Trøndelag. Fordelingen kommer i februar 2013. Disse midlene brukes til 3 hovedtyper av tiltak:

1. Interne tiltak i NTFK, inklusive ytre etater
2. Tiltak i samarbeid med Snåsa og Røyrvik kommuner, blant annet språksentertiltak
3. Støtte til eksterne tiltak og prosjekter etter søknad

Opprinnelig er Sametingets tospråklighetsmidler ment benyttet til konkret språkutvikling og etablering av funksjonell tospråklighet i fylkeskommunen. Etter avtale med Sametinget har NTFK vært fleksibel mht innhold i tospråklighetstiltak og har gitt støtte til et bredt spekter av tiltak og aktiviteter innen utvikling og synliggjøring av sørsamisk språk og kultur i fylket.

1.4.4 Miljøtiltak

De ansatte følger opp de miljøkrav som settes for fylkeskommunen generelt, for eksempel reisepolicy.

1.5. Kultur

1.5.1 Sektorens driftsramme

Til sektoren foreslås fordelt en netto driftsramme på 66,9 mill. kroner i 2013. Rammen er styrket med 2 mill. kroner i forhold til 2012. Av dette går til sammen 1 mill. kroner til økning av tilskudd til Rock City, Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Museet Midt og Steinvikholmen Musikkteater.

1,0 mill. kroner går til styrking av idrettskretsen, frivilligheten og videreføring av Vrimmel.

I tillegg styrkes kulturminneområdet (jfr FT sak 35/11 om framtidig kulturminneforvaltning i NT) i et spleiselag med Vikna kommune og staten for å få på plass en tilfredsstillende løsning knyttet til oppsyns- og forvaltningsoppgaver for det fredede kulturmiljøet – Sør-Gjæslingen. Styrkingen løses gjennom omdisponering innenfor netto driftsramme.

Netto driftsramme reduseres med 2,9 mill. kroner i 2014 i forhold til 2013, og deretter med ytterligere 0,8 mill. kroner i 2015/2016. Samlet omstillingsbehov for sektoren blir 2,9 mill. kroner i 2014 og 3,7 mill. kroner i 2015/2016.

(Mill. kroner)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Økonomiplan		
				2014	2015	2016
Brutto driftsutgifter	173,7	107,3	112,0	110,1	109,4	109,4
Driftsinntekter	-109,9	-43,8	-45,1	-45,1	-45,1	-45,1
Netto driftsutgift	63,8	63,5	66,9	65,0	64,2	64,2

1.5.2 Målsettinger

Følgende målsettinger gjelder i økonomiplanperioden:

- Sikre kunst – og kulturformidling for hele befolkningen med barn og unge som hovedmålgruppe
- Videreutvikle samarbeidet med fritids-, interesseorganisasjoner, lokalsamfunn og kommuner i arbeidet med å nå visjonen "Kultur for alle"
- Utvikle god kvalitet på fylkeskommunens forvaltnings- og tjenesteoppgaver innenfor kulturområdet og bl.a. oppfylle krav til universell utforming i forbindelse med idrettsanlegg, kulturbygg og produksjoner
- Videreutvikle kultur målsettingene i samhandling med andre samfunnsområder bl.a. mål for kulturnæringer, folkehelse, opplæring m.v..

De viktigste ansvarsområder, strategier og planer for å nå de forannevnte mål er:

- Produksjons- og formidlingsansvar for profesjonelle kunst til alle grunnskolene i fylket gjennom Den Kulturelle skolesekken
- Forvalte tilskuddsordningene som rettes mot fritidskulturlivet på en tilfredsstillende måte
- Museumsstrategisk plattform (FT 10/6)
- Handlingsprogram for kulturminnepolitikken (FT 05/71)
- Teaterstrategisk plattform (FT 10/52)
- Følge opp og gi råd til utbygger av idrettsanlegg og kulturbygg slik at de oppfyller de krav som settes til universell utforming
- Handlingsplan for idrett og fysisk aktivitet (FT 12/?)
- Strategisk plan for profesjonell musikkformidling (FT 11/35)
- Strategi- og handlingsplan for kulturnæringer i Trøndelag (2009 – 2016)
- Følge opp fylkeskommunens ansvar i følge bibliotekloven med hensyn til fjernlån og samhandling
- Følge opp fylkeskommunens ungdomspolitiske plattform (FT 12/66)

1.5.3 Tjenester og tjenesteproduksjon

Kostra- tall

	NT 2009	NT 2010	NT 2011	Landet utn. Oslo 2011	Sogn & Fjord. 2011
Netto driftsutg. i prosent av samlede netto driftsutg	3,1	3,3	3,2	2,7	2,7
Netto driftsutg. til kultursektoren per innbygger	357	449	453	283	472
Brutto driftsutg. kulturminnevern per innbygger.	87	104	84	86	140

Tabell i mill. kroner:

Kostra	Kostra funksjon (t)	R 2011	B 2012
420	Administrasjon	2	2
740	Bibliotek	5	5
750	Kulturminnevern	4	5
760	Musèer	18	19
771	Kunstformidling	23	20
775	Idrett	4	5
790	Andre kulturaktiviteter	6	7
870	Renter/utbytte og lån	-1	0
880	Interne finansieringstransaksjoner	2	0
Kultur		64	63

Strategi framover

Utfordringen for sektoren i kommende økonomiplanperiode 2013-2016 er å klare å balansere reduksjonen i de økonomiske rammer opp mot målsettingene i perioden.

De viktigste utfordringene for tjenesteproduksjonen til sektoren er opplistet i FT-sak 40/12 økonomistrategi 2013-16. Innsatsen på kultursektoren er et resultat av en bevisst prioritering av sektoren. Selv om de økonomiske rammene reduseres noe i økonomiplanperioden opprettholdes den sterke satsingen på kultur i hele perioden.

Sektoren er i hovedsak delt opp i to kostnadsområder:

- tilskudd til andre
- lønnsmidler til rådgivere, saksbehandlere og kompetansestillinger.

For å kunne redusere driften må det derfor gjennomføres enten nedleggelse av tjenesteområder eller omprioriteringer innenfor sektoren.

De statlige tilskuddsordningene og overføringene utgjør om lag 50 mill. kroner av sektorens utgifter. Faglige og økonomiske rapporteringskrav samt planlegging av bruk av statlige midler binder opp om lag 2/3 av sektorens lønnsmasse. De rene fylkeskommunale tilskuddsordningene står for de resterende lønnsutgiftene.

I tillegg er det en økning i etterspørselen rettet mot fylkeskommunen etter faglig kompetanse, rådgivning og kunstproduksjoner på turne fra kommunene, institusjoner og organisasjoner og kulturengasjerte personer.

For å opprettholde arbeidet med kultur som regional utviklingsaktør vil det være viktig å kunne prioritere å opprettholde ressurser til faglig rådgivning og formidling av kunst og kultur gjennom turnerende virksomheter i hele fylket i økonomiplanperioden.

Av fylkestingets vedtak i økonomistrategi 2013-16 framgår dette:

- Vekst i økonomiske overføringer til institusjoner og organisasjoner må kunne reduseres ved at det ikke kompenseres for prisvekst.

Effekt: Tiltaket vil gi en årlig effekt på 1,1 mill. kroner.

2. Når det gjelder støtte til institusjoner og organisasjoner bør denne i større grad gis som oppstarts støtte og/ eller utviklingstilskudd heller enn bidrag til løpende drift. Det kan gjerne innføres en hovedregel om at når et nytt støtteobjekt kommer inn, må noe annet gå ut.

Effekt: Vanskelig å gjennomføre da både institusjoner og organisasjoner med fast driftstilskudd er viktige aktører for å kunne opprettholde en bærekraftig kulturell infrastruktur i fylket. Det vil i perioden bli tatt initiativ til drøfting mellom fylkeskommunen og de faste tilskuddspartene om optimal bruk av fylkeskommunens økonomiske overføringer.

Alternative tiltak som vurderes for å tilpasse driften til nedgangen i sektorens ramme i økonomiplanperioden:

3. Reduksjon av lønnsutgifter ved naturlig avgang i personalet. Effektiviseringen kan gjennomføres som redusert bistand til kommuner, institusjoner, og organisasjoner samt som redusert oppfølging av politiske initiativ og statlige krav.
4. Legge ned tjeneste områder.

Effekt: Samlet effekt av alternative tiltak vil gi en innsparing på 1,8 mill. kroner i 2014 og 2,6 mill. kroner i 2015/16.

Frivillighetskulturen

I budsjettet for 2013 er frivillighetsområdet styrket med 0,5 mill. kroner med prioritering av Nord- Trøndelag Idrettskrets som den største frivillighetsorganisasjonen som i tillegg til å være en sentral kulturbærer også har en viktig rolle i motiveringen av fysisk aktivitet blant barn og unge som en del av oppvekstprogrammet, og være en viktig aktør i fylkeskommunens arbeid innenfor folkehelsearbeidet.

Videre vil denne styrkingen gi mulighet til avsette flere midler for å kunne stimulere flere arrangører bygd på frivillighet.

I 2013 vil det utvikles en framtidig strategi for frivillighetsarbeidet innenfor kulturområdet. Videre følges fylkesrådets ambisjon i den politiske plattformen, gjennom stimulerings- og utviklingstilskudd rettet mot frivillighetskulturens regionale nivå.

Festivalstøtteordningen vil fortsatt legge vekt på å være et virkemiddel for å kunne stimulere frivillighetskulturen som legges til grunn for å kunne arrangere festivaler.

De regionale fellesrådene som Norsk Musikkråd, Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag Barne- og Ungdomsråd, Nord-Trøndelag Idrettskrets, Nord-Trøndelag Husflidslag m.v. gis fortsatt årlig driftstilskudd for sin frivillighetsarbeid

Barn og Ungdom – Oppvekstområdet

Barne- og ungdomsområdet vil i 2013 bli fulgt opp gjennom flere tiltak.

Fylkeskommunens ungdomspolitiske plattform ble vedtatt i fylkestinget i september 2012. For å utvikle en helhetlig fylkeskommunal ungdomspolitik vil sektoren legge spesielt vekt på å videreutvikle det tverrfaglige og tverrsektorielle arbeidet. Sentrale tiltak i dette arbeidet er bl.a. gjennomføring av Ungdomskonferansen, årlig temating knyttet til sentrale problemstillinger og gjennomføre punktene i FT sak .

Samarbeidet med Nord-Trøndelag Barne- og Ungdomsråd (NTBUR) skal videreutvikles gjennom drifts- og stimuleringstilskudd til barne- og ungdomsorganisasjonene og som samarbeidspartner i ungdomspolitiske saker.

Nord- Trøndelag fylkeskommune vil legge til rette for gjennomføringen av

Ungdomskonferansen 2013 og Ungdommens Kulturmønstring (UKM).

Ungdomsportalen www.ungint.no skal videreutvikles.

Partnerskapet med kommunene i gjennomføringen av Den Kulturelle skolesekken (DKS) vil bli videreført.

Nord-Trøndelag fylkeskommune vil formidle profesjonelle kunstproduksjoner til alle grunnskolene i fylket gjennom Den Kulturelle skolesekken

I 2013 vil videre forsøksdrift av Kulturkort for ungdom («Plænti») i partnerskap med kommunene Steinkjer, Namsos, Overhalla og Stjørdal bli evaluert og vurdert.

Nord-Trøndelag fylkeskommune skal være med på å videreutvikle gode arbeidsmodeller i utviklingen av barns og unges oppvekstsituasjon.

Idrett/ fysisk aktivitet

Strategiplan for fysisk aktivitet og friluftsliv ble vedtatt i fylkestinget desember 2012. Planen vil bli fulgt opp i tråd med vedtak.

Nord-Trøndelag fylkes andel av overføringer av spillemidler til idrettsanlegg vil forvaltes og prioriteres etter de krav som settes til denne ordningen i tett samhandling med staten, kommunene og utbygger/søker. I dette ligger også prinsippet om universell utforming.

Fylkeskommunens investeringstilskudd til ulike idrettsanlegg videreføres gjennom regionalt utviklingsprogram (RUP).

Samarbeidet med Nord-Trøndelag Idrettskrets videreutvikles gjennom drifts- og stimuleringsstilskudd. Fokuset på idrettskretsen som samarbeidspart i arbeidet med å stimulere til fysisk aktivitet blant barn og unge som en del av oppvekstprogrammet og folkehelsearbeidet, vil bli økt.

Tilskudd til store idrettsarrangement opprettholdes.

I 2013 settes det i gang et utviklingsprosjekt knyttet til merking av turstier i samarbeid med kommunene, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Gjensidige stiftelsen.

Museums- og kulturminneområdet

Museumsstrategisk plattform følges opp i samhandling med kommunene og de to konsoliderte museene – Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS og Museet Midt IKS.

Driftstilskudd til Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS (det konsoliderte museet i sørlig del av fylket) og Museet Midt IKS i nord videreføres i tråd med partnerskapsavtalene med eierkommunene, staten og fylkeskommunen.

Stimulerings- og utviklingstilskudd videreføres til Saemien Sijte, Snåsa og Falstadsenteret (Senter for Menneskerettigheter), Levanger.

Kulturminneområdet vil i 2013 styrkes jfr. FT sak 35/11 om framtidig kulturminneforvaltning i NT. Det vil bli etablert en tilfredsstillende løsning for oppsyns- og forvaltningsoppgaver for det fredede kulturmiljøet – Sør-Gjæslingan i et spleiselag med Vikna kommune og Riksantikvaren.

I 2012 ble kulturminnevernet styrket gjennom et prosjekt knyttet til kobling mellom kulturarven som ressurs og verdiskaping. Prosjektet har gitt gode resultater. Eventuell videreføring etter denne første prosjektperioden må også løses gjennom prosjektfinansiering. Det er ikke avsatt midler til oppfølging i driftsbudsjettet.

Videre arbeid med eldre og nyere tids kulturminner videreføres i tråd med prioriteringene knyttet til handlingsprogram for kulturminnepolitikken i tett partnerskap med kommunene, tiltakshavere/ grunneiere, fylkesmannen m.v..

Arbeidet med pilgrimssatsingen og Olavsarvområdet videreutvikles i samhandling med staten, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Trondheim kommune og Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS. Ut over det som allerede ligger innenfor de forskjellige driftstilskuddene må eventuell videre økonomisk satsing løses gjennom fortsatt prosjektfinansiering.

Stemmerettsjubileet i 2013 for kvinnelig stemmerett, markeres i samarbeid med Steinkjer kommune. Steinkjer er fra nasjonalt hold, en av fem markeringssteder, med utgangspunkt i en av de fremste kvinneforkjemperne i sin tid - Fredrikke Marie Quam.

Kunst og kulturformidling

I budsjettet for 2013 er det gitt en økning på 0,5 mill. kroner for å videreutvikle Vrimmel- som en helhetlig mobil kunst og kulturfestival i samarbeid med utvalgte kommuner i norddelen av fylket.

Det legges opp til å videreutvikle de to distriktmusikerenheterne – Inderøy og Namsos i samarbeid med kommunene og i tillegg å stimulere til kvalitative gode musikkproduksjoner for turne i fylket

Kvaliteten og avtalt mengde av de kunstproduksjoner som formidles fra fylkeskommunen gjennom den Den kulturelle skolesekken til alle barn og unge barne- og ungdomstrinnet skal sikres.

Området litteraturformidling og bibliotekarbeid i samarbeid med kommunene og fylkeskommunen, bygd på modellen «Litteraturhus Nord-Trøndelag», skal videreutvikles.

Det skal settes i gang i et samarbeid med kommunene og Nasjonalbiblioteket om et prosjekt «Nord-Trøndelag-Les». Det har som målsetting å skape en ny giv for lesing og lese lyst i alle lag av befolkningen. Dette settes i gang i et samarbeid med kommunene og Nasjonalbiblioteket.

Det skal arbeides for å sikre Nord-Trøndelag Teater AS sin andel av statlige midler som et regionteater på linje med statens funksjonsfordelingssystem (70/30).

Utviklingen av Rock City, Namsos i samarbeid med Namsos kommune og staten skal følges opp.

Norsk Revy faglig senter skal følges opp gjennom overføring av stimuleringsmidler.

Tilskudd til Midtnorsk Filmsenter og Steinvikholm Musikkteater videreføres etter avtalte finansieringsmodeller.

Midtnorsk Filmfond videreføres gjennom Regionalt utviklingsprogram.

Tilskudd vedr. Fylkesgalleriet er innbakt i tilskuddet til Museet Midt, her omtalt under museum og kulturminnevern foran.

I løpet av 2013 tas det sikte på å utvikle retningslinjer for en framtidig produksjonsstøtteordning innenfor området formidling av profesjonell kunst, i tillegg til å ha invitert med andre aktører som kan bidra økonomisk i en slik støtteordning.

1.5.4 Miljøtiltak

Kortreist kultur er i stor grad miljøvennlig konsum. Ved tildeling av tilskudd over kulturbudsjettet vil det settes miljøkrav på linje med miljøkrav som settes i andre fylkeskommunale tilskudd (eks. regionalt utviklingsfond).

I råd- og veiledningstjenesten som fylkeskommunen driver innenfor området eldre og verneverdige bygninger, vil kunnskapsformidling om etterbruk av gamle materialer og restaurering av eldre bygninger istedenfor å bygge nytt, gi miljøverdier både på kort og lang sikt.

De ansatte som arbeider innenfor kulturområdet vil følge opp de miljøkrav som settes for fylkeskommunens generelt, f.eks. reisepolicy.

1.5.5 Investeringstilskudd

Fylkeskommunen har i planperioden ikke egne investeringer på kulturområdet, men vil fortsette å gi investeringstilskudd som en del av et partnerskap til investeringer i det nordtrønderske kulturlivet gjennom ulike institusjoner og anlegg.

Spesielt innenfor idretts- og museumsområdet inviteres fylkeskommunen med spleiselag for å kunne utvikle hensiktsmessige bygg og møteplasser.

1.6 Tannhelse og folkehelse

1.6.1 Sektorens driftsramme

Til sektoren foreslås fordelt en netto driftsramme på 87,8 mill. kroner i 2013. Rammen er styrket med 0,5 mill. kroner i forhold til 2012 til tiltak innen folkehelse. Samlet omstillingsbehov i 2013 er 1,0 mill. kroner.

I forhold til 2013 reduseres netto driftsramme med 2,6 mill. kroner i 2014, og deretter med ytterligere 1 mill. kroner i årene 2015/2016. I tillegg medfører nye behov at eksisterende drift må effektiviseres ytterligere. Samlet omstillingsbehov blir etter dette på 4,6 mill. kroner i 2014 og til 5,6 mill. kroner i 2015/2016. I planperioden vil det bli gjennomført reduksjon i ambuleringsvirksomhet og nedlegging av ambuleringsklinikker, samt tilpassing av klinisk virksomhet (økt bruk av tannpleiere). Videre tas det sikte på økte inntekter fra behandling av betalende pasienter, noe som kan redusere kapasitet til prioriterte grupper. Samtidig innføres tiltak for å effektivisere behandlingstilbudet til barn og unge.

(Mill. kroner)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Brutto driftsutgifter	104,0	107,0	110,8	108,2	107,3	107,3
Driftsinntekter	-24,5	-22,3	-23,0	-23,0	-23,0	-23,0
Netto driftsutgift	79,5	84,7	87,8	85,2	84,2	84,2

1.6.2 Målsettinger

Tannhelse

Tannhelsetjenesten skal gjennom helsefremmende og forebyggende arbeid bidra til å ivareta befolkningens tannhelse

Befolkningen i alle deler av fylket skal få et tilstrekkelig og godt tilbud på tannhelsetjenester, gjennom bl.a. riktige prioriteringer, effektiv drift og god ressursutnyttelse.

Folkehelse

Fylkeskommunens hovedmålsetting innen folkehelsearbeidet er forankret i Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) og Strategi for folkehelsearbeidet i Nord-Trøndelag 2011-2014. Fylkeskommunen skal:

- fremme folkehelse, herunder trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold
- bidra til å forebygge sykdom, skade eller lidelse
- bidra til en jevnere sosial og geografisk fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsa

Hovedmålet søkes oppfylt gjennom å arbeide for:

- gode oppvekstvilkår og positive utdanningsløp for alle barn og unge
- utvikling av lokalsamfunn som legger til rette for deltakelse, positive helsevalg og sunn livsstil
- reduksjon av sosiale forskjeller i helseatferd
- at folkehelseperspektivet tas inn i regionale og kommunale planer
- utvikling og bruk av formålstjenlig kunnskap og informasjon
- økt statlig og fylkeskommunal økonomisk støtte til det lokale folkehelsearbeidet

1.6.3 Tjenester og tjenesteproduksjon

1.6.3.1 Tannhelse

Kostra-tall

Kostra-tall i løpende mill. kroner	Nord-Trøndelag fylkeskommune			Landsgj.snitt	Sogn og Fj.
	2009	2010	2011	2011	2011
NETTO DRIFTSUTGIFTER/PRIORITERTE PERSONER:					
Netto driftsutgifter - i % av totale netto driftsutg	4,7	3,8	3,8	4,1	4
Netto driftsutgifter - i kroner pr. innbygger	498	507	531	425	683
Prioriterte personer - andel undersøkt/behandlet	61,5	61,5	61,7	62,9	73
VOKSNE/BETALENDE PASIENTER:					
Voksne/betalende pasienter - andel undersøkt/beh.	7,2	7,5	9,9	6,1	10,5
TANNHELSE-UTVIKLING (5-/12-/18-ÅRINGER)					
5-åringer - andel uten hull	82,1	83,6	83,7	81,6	81,4
12-åringer - gjennomsnittlig antall hull	1,3	1,3	1,1	1,1	0,9
18-åringer - gjennomsnittlig antall hull	4,9	5,1	5,2	4,4	4,1
TANNLEGE-/SPESIALISTDEKNING:					
Antall innbyggere pr. tannlegeårsverk	1457	1455	1391	1150	1087

Strategi framover

I sak 40/12 Økonomistrategi 2013-2016 vedtok fylkestinget i juni d.å. følgende føringer for utviklingen innenfor tannhelsetjenesten:

«11. Dersom det skisserte tiltak for reduksjon av utgifter til sektoren tannhelse kan gjennomføres uten vesentlige skadevirkninger for utsatte/sårbare grupper, støttes tiltaket.»

Hovedtyngden av pasienter i den fylkeskommunale tannhelsetjenesten er såkalte *prioriterte pasienter*, dvs. befolkningsgrupper som har en lovbestemt rett til gratis og regelmessig tannbehandling.

De øvrige pasientene (*betalende pasienter*) skal i prinsippet betale fullt ut for tjenesten, og skal derfor ikke belaste de offentlige budsjettene.

Hovedspørsmålet i forhold til ovennevnte føringer fra fylkestinget blir derfor hvilke økonomiske tiltak som kan oppfattes å innebære «vesentlige skadevirkninger» for de prioriterte gruppene.

Lovgivers krav:

Tannhelsetjenesteloven pålegger fylkeskommunen å organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen, samt gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til prioriterte pasienter. I følge loven har pasientene rett til nødvendig tannhelsehjelp i den fylkeskommune der de bor eller midlertidig oppholder seg. Det foreligger m.a.o. ikke noe krav til innkallingsfrekvens.

Lovens krav mht. klinikkstruktur er at «fylkeskommunen skal sørge for at tannhelsetjenester - herunder spesialisttannhelsetjenester - i rimelig grad er tilgjengelig for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket». Det foreligger m.a.o. heller ikke noe krav mht. antall tannklinikker og dermed befolkningens reiseavstand til disse.

Når vi skal vurdere muligheten for effektivisering av driften for tilpasning til reduserte budsjетtrammer, er det derfor aktuelt å stille spørsmål ved hva som er akseptable innkallingsfrekvenser og reiseavstander.

Nye prioriterte behov:

Hele befolkningen skal ha tilgang til tjenester, også spesialisttjenester. Med unntak av kjeveortopedier (tannregulering) og én periodontist (tannkjøtt sykdommer) har Nord-Trøndelag ikke spesialister. Det er derfor behov for å heve kompetansenivået i tannhelsetjenesten for å kunne gi et bedre tilbud til befolkningen.

Det forventes også at forskning og fagutvikling skal få en større plass i tannhelsetjenesten.

Begge disse områdene er blant hovedoppgavene for Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Midt-Norge (TkMN) IKS, og vil delvis løses i regi av dette, og noe av kostnadene vil dekkes av statstilskudd. Det vil likevel være økonomiske utfordringer for fylkeskommunen knyttet til disse utviklingsområdene i årene framover, både i form av utgifter til kompetanseutvikling i egen organisasjon, og behov for økte driftstilskudd til kompetansesenteret.

Husleieutgiftene øker ved flytting til ny klinikk på Guldbergaunet i Steinkjer.

Omstillingstiltak

Omstillingsbehov vil trolig måtte medføre følgende typer av omstillingstiltak (mill. 2013-kr.):

	2013	2014	2015	2016
Nedlegging av ambuleringsklinikker:	0,0	1,5	1,5	1,5
Økt bruk av tannpleiere/færre ansatte tannleger:	0,0	0,5	1,0	1,0
Økte inntekter/flere betalende pasienter:	0,0	0,6	1,1	1,1
Effektivisering i behandlingen av prioriterte pasienter:	1,0	2,0	2,0	2,0
Samlet økonomisk effekt av omstillingstiltak:	1,0	4,6	5,6	5,6

Kommentarer, forutsetninger og konsekvensene av omstillingstiltakene:

Reduksjon av ambulering/nedlegging av ambuleringsklinikker:

Ambuleringsvirksomheten innebærer at tannhelsepersonell reiser ut fra sin faste klinikk og foretar undersøkelse/behandling ved såkalte ambuleringsklinikker (mindre lokale klinikker uten fast personell).

Nord-Trøndelag har pr. i dag et svært omfattende nett av klinikker, hvorav nesten halvparten er ubemannet til daglig. Det store antallet ubemannede klinikker har sammenheng med at fylket har en relativt liten befolkning bosatt ut over et relativt stort landareal. Opprettholdelse av slike klinikklokaler, herunder ambulering av tannhelsepersonell til disse klinikkene, er etter hvert blitt en meget stor økonomisk belastning og utfordring for Nord-Trøndelag fylkeskommune. Et bedre økonomisk alternativ for NTFK, samt trolig også et bedre kvalitativt alternativ for pasientene, vil være å overføre pasientbehandling fra ambuleringsklinikker til hovedklinikker med fast ansatt personell og moderne utstyr.

Ambuleringsvirksomheten er relativt kostbar. Kostnadsbesparelser vil kunne realiseres i form av:

- redusert reisetid og dermed mindre dødtid/mer behandlingstid for personellet
- reduserte utgifter til reiser for personellet
- bortfall av husleie og øvrige lokalutgifter, samt
- bortfall av behov for utskifting/oppgradering av utstyr m.v.

På den annen side vil fylkeskommunen få økte utgifter til reiserefusjon til pasientene. Det bør også nevnes at der fylkeskommunen sparer kostnader, kan kommunene få merutgifter til institusjonspasienters reise til tannklinikken, herunder økte utgifter for personell som må ledsage pasientene på slike reiser.

Ulempen for pasientene er selvsagt at de får lengre reisevei til tannklinikken. For de fleste er imidlertid dette en reise som ikke foretas ofte. Barn og unge, som utgjør den største pasientgruppen på de offentlige klinikkene, innkalles som hovedregel til undersøkelse med 18 måneders mellomrom. Ca 75 % av dem har ikke behov for behandling, og trenger dermed ikke mer enn ett klinikkbesøk.

Når det skal foreslås en halvering av antall ambuleringsklinikker, må det vurderes hvor store ulempene på grunn av lengre reise vil bli. Det er tatt hensyn til følgende forhold:

- Avstand til nærmeste klinikk
- Offentlige kommunikasjoner
- Fergeforbindelse

Ut fra disse kriteriene framstår følgende klinikker (i alfabetisk rekkefølge) som mest aktuelle for nedlegging:

Klinikker	Avstander og kommunikasjon	Bruk
Follafoss	14 km til Malm	Tannlege < 2 d/mnd.
Kolvereid	22 km til Rørvik	Tannlege og tannpleier 2-3 d/mnd
Namdalseid	40 km til Namsos og Steinkjer Gode bussforbindelser	Tannpleier 2 d/mnd Tannlege av og til
Røyrvik	33 km til Namsskogan	Tannlege < 2 d/mnd (bare i sommerhalvåret)
Sørli	35 km til Nordli	Tannlege 4 d/mnd
Åsen	23 km til Levanger og Stjørdal	Tannlege 8 d/mnd

Det er beregnet et innsparingspotensial på driftsutgifter ved nedlegging av disse klinikkene på til sammen ca 1,5 millioner pr. år, beregnet ut fra dagens ambuleringsmønster. I tillegg kommer bortfall av investeringsbehov. Flere av disse klinikkene brukes sjeldnere enn 2 dager i måneden, samtidig som fortsatt drift forutsetter investeringer i utstyr på minst 0,5 millioner kroner pr. klinikk.

I følge dette forslaget beholdes klinikkene på Leka, Jøa, Lauvsnes, Leksvik og Meråker på grunn av lange avstander og/eller ferge. Klinikken på Malm foreslås også beholdt, den har nytt utstyr og brukes mye., og vil bli brukt mer dersom Follafoss nedlegges.

Det er ikke store besparelser på driftsbudsjettet ved å legge ned klinikken på Follafoss. Pasientene vil i tilfelle bli behandlet på Malm, som også er ambuleringsklinikk. Det betyr at tannhelsepersonell likevel må ambulere, de får bare *litt* kortere reisevei. Videre drift må imidlertid vurderes når utstyrsfornyelser blir tvingende nødvendig.

De fleste husleieavtalene for ambuleringsklinikker har 12 måneders oppsigelsesfrist.

Det vil mao ikke kunne realiseres noen innsparinger mht. husleie og øvrige stedlige kostnader før tidligst 1 år etter at vedkommende leiekontrakt er blitt oppsagt fra NTFK's side.

Oppsigelse av leiekontrakt vil tidligst kunne skje i etterkant av fylkestingets budsjettvedtak i desember 2012, og nevnte innsparinger vil da tidligst komme i 2014.

Økt bruk av tannpleiere (færre tannleger/tannhelsesekretærer):

Lønnsnivået for tannleger ligger vesentlig høyere enn tannpleiere. Ved at tannpleiere foretar alle undersøkelser (screening) mens tannlegene konsentrerer seg om selve behandlingen,

kan det forventes en mer effektiv arbeidsdeling og dermed bedre produktivitet og totaløkonomi. Dette blir generelt også omtalt som LEON/BEON-prinsippet innenfor helsevesenet.

Økning i antall tannpleierstillinger må i praksis skje i takt med tilsvarende ledighet i tannlegestillinger. Gjennomføringen av et slikt tiltak vil dessuten avhenge av arbeidsmarkedet for - og dermed tilgangen på tannpleiere. Det er derfor vanskelig å beløps- og/eller tidfeste de økonomiske effektene av dette tiltaket.

Økte egeninntekter (økt omfang av voksne/betalende pasienter):

Det er flere gode grunner for at en del av kapasiteten innenfor den offentlige tannhelsetjenesten bør reserveres til behandling av voksne/betalende pasienter, herunder:

- Av hensyn til rekrutteringen av tannhelsepersonell og kompetanseutvikling er det viktig å kunne tilby et bredt spekter av ulike pasientkategorier (barn/ungdom/voksne/eldre).
- I store deler av fylket er det mangel på og dermed lang reisetid til private tannleger, og behandling ved de offentlige klinikkene i slike områder er derfor etterspurt av lokalbefolkningen.
- Betalende pasienter vil kunne gi et overskudd/dekningsbidrag som styrker det økonomiske grunnlaget for driften av de offentlige klinikkene, og dermed styrker tilbudet til de prioriterte pasientene.

NTFK har allerede et betydelig omfang av voksenbehandling mot betaling, som må sees i sammenheng med ovennevnte momenter. Det er imidlertid begrenset hvor mye tid som kan brukes på denne gruppen uten at det får for store konsekvenser for tilbudet til de prioriterte gruppene.

Honorartakstene skal både av budsjettmessige grunner og av hensyn til overholdelse av EØS-avtalens statsstøtteregler ligge på et nivå som sikrer at ikke bare utgiftene dekkes, men at virksomheten også gir en viss fortjeneste.

AD: Effektivisering i opplegget for behandling av prioriterte pasienter:

For å gi rom for nye prioriterte tilbud og aktiviteter - som spesialisttannhelsetjenester og forskning - må vi foreta ytterligere effektivisering av tilbudet til prioriterte grupper:

Som kjent går mye tid tapt på grunn av at pasienter uteblir fra time hos tannlege/tannpleier. Dersom antall uteblivelser kunne reduseres, ville flere pasienter kunne få behandling. Dette er imidlertid en kompleks problematikk, som ikke har noen enkel løsning.

Tannhelsetjenesten har nettopp revidert innkallingsrutinene, planlegger innføring av sms-varslings, og forventer at dette vil ha merkbar effekt.

En annen mulighet for effektivisering er å redusere innkallingsfrekvensen for barn og ungdom. Innkallingspraksis er i dag noe varierende ved de ulike klinikkene. Som kjent har innkallingsintervallene noen steder blitt lengre enn planlagt på grunn av tannlegemangel. På den annen side har barn og unge med god tannhelse andre steder sannsynligvis blitt innkalt til kontroll litt oftere enn nødvendig.

Dersom virksomheten fortsatt lykkes med å opprettholde stabil bemanning og dermed erfarne behandlere som kjenner pasientene, vil det være forsvarlig å redusere innkallingsfrekvensen for en del av aldersgruppen 0-18 år. Frigjort kapasitet kan nyttes til økt inntektsnivående behandling av betalende pasienter, eller alternativt til reduksjon i bemanningen (i takt med naturlig avgang).

1.6.3.2 Folkehelse

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) trådte i kraft 1. januar 2012. Folkehelseloven er en del av samhandlingsreformen som skal sikre kvalitet i tjenestene og en bærekraftig samfunnsutvikling. Et av målene med reformen er å fremme helse og forebygge sykdom og

for tidlig død i større grad enn i dag. Det er et samfunnsansvar å bidra til god helse i hele befolkningen.

Kommuner og fylkeskommuner skal ha nødvendig oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer og gjennom dette arbeidet identifisere sine folkehelseutfordringer, jf. folkehelselovens §§ 5 og 21. Med utgangspunkt i identifiserte folkehelseutfordringer skal det etter loven fastsettes overordnede mål, strategier og tiltak for folkehelsearbeidet.

Befolkningens helsetilstand er helt sentral for regional utvikling. Å holde friske folk friske er en viktig forutsetning for utvikling av bærekraftige lokalsamfunn med et sunt og effektivt næringsliv. Dette bidrar til god skatteinngang og levering av gode offentlige tjenester.

Befolkningen i Norge og Nord-Trøndelag har god helse. Gjennomsnittstallene skjuler imidlertid store systematiske forskjeller. Nasjonale tall og tall fra HUNT-undersøkelsene viser at helse er ulikt fordelt mellom sosiale grupper. De som er mest privilegert økonomisk, har best helse. Disse helseforskjellene er sosialt skapt og mulig å gjøre noe med.

Nord-Trøndelag fylkeskommune ønsker å ha hovedvekten av folkehelsearbeidet rettet mot hele befolkningen, en befolkningsstrategi. Virkemidlene i folkehelsearbeidet må i størst mulig grad rettes mot samfunnsforholdene som direkte eller indirekte påvirker befolkningens helse og levevaner. Befolkningsrettede tiltak på samfunnsnivå i kombinasjon med sosialpolitikk, økonomisk politikk og eventuelle lovreguleringer er de sterkeste virkemidlene.

Fylkeskommunen skal være pådriver for, samordne og understøtte folkehelsearbeidet i fylket. Fylkeskommunens rolle må sees i sammenheng med fylkeskommunen som regional utviklingsaktør. Folkehelseloven viderefører partnerskap som en aktuell arbeidsform for fylkeskommunen. Partnerskap vil være et samarbeid med for eksempel kommuner, universitet og høyskoler, KS i fylket, aktuelle stiftelser, frivillige organisasjoner og næringsliv, for å fremme folkehelse i fylket. Understøttelsesrollen omfatter blant annet å gjøre tilgjengelig tallmateriale og annen informasjon fra fylket som er relevant for kommunenes oversiktsarbeid, og bistå i analysearbeidet. Rollen innebærer også å bidra til at helse blir ivaretatt i kommunenes planer, med utgangspunkt i regional plan.

Utviklingsprosjekter

Det bevilges 0,5 mill. kroner til sammen til kommunehelseforskerprosjektet og Fra kunnskap til handling og fra handling til kunnskap i perioden 2013-16. I 2012 iverksettes tre langsiktige utviklingsprosjekter som sterkt involverer fylkeskommunen med flere:

1. *Kommunehelseforskerprosjektet* – skal bidra til å utvikle kunnskapsgrunnlaget og forbedre kommunehelseprofilene med sikte på mer målrettet og effektivt folkehelsearbeid. Prosjektet er et ledd i styrkingen av samarbeidet med HUNT forskningssenter og skal bidra til ytterligere bearbeiding og utnyttelse av de unike HUNT-datasettene.
2. *Interreg-prosjektet Podd-RA (2012-2014)* – skal sette fokus på politiske beslutningsprosesser basert på determinantinformasjon for helse og økonomisk vekst
3. *"Fra kunnskap til handling og fra handling til kunnskap"* er et folkehelseprosjekt som har fått støtte fra Regionalt forskningsfond Midt-Norge. Prosjektet har som mål å utvikle gode arbeidsmetoder slik at beste tilgjengelig kunnskap på folkehelsefeltet tas i bruk på alle nivå og i alle sektorer i kommunene til beste for innbyggernes helse og livskvalitet.

Etablering av fylkeskommunens tverrsektorielle kunnskapsenhet for folkehelsearbeid

I forbindelse med fylkestingets behandling av "Økonomistrategi 2012-2015" – FT-sak nr. 11/52, ble det fattet følgende vedtak:

"Fylkeskommunens rolle i folkehelsearbeidet er av en tydeligere karakter enn tidligere ved innføring av ny folkehelselov. Fylkestinget mener at det bør settes av økonomiske virkemidler til sektorovergripende tiltak innenfor folkehelsearbeidet."

Vedtaket ble fulgt opp under behandlingen av "*Budsjett 2012 – Økonomiplan 2012-2015*", og det ble bevilget 1,5 millioner kroner som engangspenger som avsettes til tiltak for å styrke samhandlingen over sektorgrensene.

Vedtaket operasjonaliseres ved at det etableres en intern *tverrsektoriell kunnskapsenhet for folkehelsearbeid i NTFK*. Enheten koordineres og ledes fra folkehelseavdelingen og skal i tillegg bestå av representanter fra regional utviklingsavdeling, avdeling for videregående opplæring, kulturavdelingen og kommunikasjonsavdelingen. Kunnskapsenheten skal være Nord-Trøndelag fylkeskommunes redskap for å operasjonalisere og styrke den sektorovergripende samhandlingen internt i fylkeskommunen slik at det legges til rette for et effektivt folkehelsearbeid og sikrer at alle sektorer vurderer sin virksomhet i lys av et folkehelseperspektiv.

Kunnskapsenheten vil disponere de økonomiske midlene som er stilt til rådighet, men vil i lys av folkehelselovens § 21 og tilhørende forskrift utrede omfang og kostnader knyttet til gjennomføring av en eventuell fylkeshelseundersøkelse innen 2015.

Etablering av et "Rådgivende folkehelsesteam i Nord-Trøndelag"

Etter initiativ fra fylkesråd for utdanning og helse og fra fylkesmannen i Nord-Trøndelag er det satt i gang et arbeid for å få organisert og etablert et organ som skal være regionale myndigheter sitt verktøy i Nord-Trøndelag for å bistå kommunene i å organisere folkehelsearbeidet i tråd med nytt lovverk og de utfordringsområder som nytt lovverk pålegger kommunene å ha oversikt over. Et slikt "*Rådgivende folkehelsesteam*" skal ha fokus på folkehelselovens § 5. Teamet skal opptre samlet i møte med administrativ og politisk ledelse i kommunene i Nord-Trøndelag, og ha fokus på å vekke kommunepolitikernes interesse for og se nytten av et effektivt folkehelsearbeid. Sentralt vil være formidling av data om helsetilstand og påvirkningsfaktorer, bidra i analysen av disse og peke på kostnader, konsekvenser og gevinster ved å iverksette / ikke iverksette folkehelseiltak.

Partnerskap/samarbeid med kommunene

Fylkeskommunens målsettinger innen folkehelsearbeidet kan i liten grad oppfylles av fylkeskommunen alene. Arbeidet må foregå gjennom allianser, partnerskap og økonomiske insentiver. Fylkeskommunen har til nå inngått *partnerskapsavtale om folkehelsearbeid med 21 kommuner*. Dette er gjensidig forpliktende avtaler mellom partene. Fylkeskommunens forpliktelser til avtalen er å bidra med økonomisk støtte til opprettelse av folkehelsekoordinatorstillinger, og økonomisk aktivitetsstøtte til folkehelseiltak som kommunen har prioritert å ha innsatsen rettet mot. Støtten til folkehelsekoordinatorstillinger har så langt vært engangsstøtte.

Det vil være formålstjenlig at fylkeskommunen kan yte tilskudd til stillingene over flere år. I en ellers stram kommuneøkonomi er det lett at disse stillingene enten blir en salderingspost, eller det blir svært små stillinger som gir koordinatorene lite handlingsrom. Økt fylkeskommunal støtte til koordinatorstillinger vil også ha stor symbolverdi i det kommunale folkehelsearbeidet. Det vil også økt aktivitetsstøtte til folkehelseiltak kunne ha, men her vil det være et poeng etter hvert å endre kriteriene for bruken av midlene i retning av folkehelselovens § 5 som stiller krav til kommunene om å skaffe seg oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer.

1.6.4 Miljøtiltak

I løpet av 2013 vil røntgenutstyret være fulldigitalisert, og det vil ikke lenger være behov for fotokjemikalier på tannklinikene. Ved overgang til digital røntgen reduseres også stråledosene.

1.6.5 Investeringer

Investering i tannklinikker, utstyr

Løpende fornyelse av tannlegestoler og øvrig utstyr ved tannklinikene

Ombygging hovedklinikk Guldbergaunet

Det ble for 2010 bevilget 6,0 mill. kroner til formålet, som er ubrukt og vil bli foreslått bevilget i løpet av 2013.

Utstyr/inventar hovedklinikk Guldbergaunet

Det er tidligere bevilget 4,0 mill. kroner, som ikke er brukt og vil bli foreslått bevilget i løpet av 2013. Det er uklart om denne utstysbevilgningen vil være tilstrekkelig for å etablere ny tannklinikk i nevnte lokaler.

Ombygging av klinikklokaler Grong

Det er tidligere bevilget 4,0 mill. kroner, som ikke er brukt og som vil bli foreslått bevilget i løpet av 2013. Dette er en rammebevilgning for utbygging/ombygging/oppdatering av nåværende klinikk, og beløpet kan eventuelt også benyttes til nødvendige utstysanskaffelser.

1.7 Fylkesordførere og fylkesting

1.7.1 Sektorens driftsramme

Til sektoren foreslås fordelt en netto driftsramme på 17,8 mill. kroner i 2013. Dette inkluderer 0,7 mill. kroner til utgifter som forventes påløpt i forbindelse med stortingsvalget. Rammen er uendret i forhold til opprinnelig budsjett for 2012, etter at deler av utgifter Landsdelsutvalget er fjernet fra budsjett 2013 (1,8 mill. kroner). Dette innebærer at man kan opprettholde aktiviteten på dagens nivå i hele planperioden.

(Mill. kroner)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Økonomiplan		
				2014	2015	2016
Brutto driftsutgifter	19,5	18,3	17,8	17,2	17,9	17,2
Driftsinntekter	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto driftsutgift	19,3	18,3	17,8	17,2	17,9	17,2

1.7.2 Tjenester og tjenesteproduksjon

Støtten til politisk arbeid i NTFK er prisjustert med 3,3% i 2013. Dette innebærer følgende utbetalinger i 2013:

Parti:	Antall medl.	Gen. Støtte FT gruppene	Opposisjon tillegg	Partistøtte	Sum FK støtte
DnA	15	1 593 857	0	1 315 070	2 908 927
H	5	531 286	0	418 351	949 637
KrF	1	106 257	0	162 230	268 488
Posisjon	21	2 231 400	0	1 895 652	4 127 052
SP	7	743 800	362 500	627 743	1 734 043
FrP	3	318 771	155 357	297 093	771 222
SV	2	212 514	103 571	190 623	506 708
V	2	212 514	103 571	206 889	522 975
Opposisjon	14	1 487 600	725 000	1 322 348	3 534 948
SUM	35	3 719 000	725 000	3 218 000	7 662 000

I tillegg vil gruppelederne i det enkelte parti motta 60 % av fylkesrådenes lønn.

Godtgjøring til folkevalgte foreslås justert med 4 % fra 2012 til 2013. Det foreslås følgende fordeling av rammen, jfr. også innstillingens pkt. 8.

Driftsramme 2013-16, Fylkesordførere og fylkesting

(Mill. kroner)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Økonomiplan		
				2014	2015	2016
Fylkesordfører	1,3	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1
Fylkestinget	18,0	16,2	15,7	15,0	15,7	15,0
Netto driftsutgift	19,3	18,3	17,8	17,1	17,8	17,1

I 2013 legges det opp til å videreføre aktiviteten i fylkeskommunale råd, og utvalg. Etter prisjustering gir dette følgende budsjettammer på fylkestingets budsjett.

Råd og utvalg	Bud 2013
Forretningsutvalg	87 000
Gruppeledere	64 000
KS	48 000
Klagenemda	110 000
Trønderlagsrådet	38 000
Samarbeidende kraftfylker	38 000
Jernbaneforum Midt-Norge	10 000
Regionalt forbrukerråd	86 000
Komitearbeid	127 000
Sum budsjett til Råd og utvalg FT budsjett	608 000

1.7.3 Klima- og energiltak

Sektoren vil omfattes av de generelle miljøtiltakene som for eksempel reisepolicy.

1.8 Politisk virksomhet, ledelse, stab

1.8.1 Sektorens driftsramme

Til sektoren foreslås fordelt en netto driftsramme på 98,8 mill. kroner i 2013. Rammen er redusert med 3,8 mill. og deretter styrket med til sammen 1,8 mill. kroner til utvikling av intra-/internett, ny telefoniløsning, omdømmemåling og klarspråk i Nord-Trøndelag.

I 2014 reduseres driftsrammen reelt med 3,0 mill. kroner i forhold til 2013. I 2015 reduseres rammen med ytterligere 1,1 mill. kroner.

Sektorens rammereduksjoner er tenkt løst gjennom effektivisering av fylkeskommunens administrative fellesfunksjoner.

(Mill. kroner)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Økonomiplan		
				2014	2015	2016
Brutto driftsutgifter	96,0	111,0	112,6	106,7	105,6	105,6
Driftsinntekter	-10,2	-13,5	-13,8	-13,8	-13,8	-13,8
Netto driftsutgift	85,8	97,6	98,8	93,0	91,9	91,9

1.8.2 Målsettinger

Administrasjon kan betraktes som et virkemiddel som skal bidra til at virksomhetene kan yte sin tjenesteproduksjon ovenfor fylkeskommunens innbyggere på en effektiv måte. Det er ikke et mål å ha en stor administrasjon, og den siste kronen som benyttes til formålet skal gi en positiv kost-/nytteverdi i fylkeskommunens totale tjenesteproduksjon.

Sektoren skal:

- Initiere og utøve koordinering og effektivisering av nødvendige stabs- og støttefunksjoner, slik at de tjenesteprodukerende virksomhetene i større grad kan konsentrere seg om sine basisfunksjoner.
- Gi profesjonell faglig støtte til virksomhetene i hele fylkeskommunen.
- Bidra til at virksomhetene kan utøve sin eksterne tjenesteproduksjon overfor innbyggere og lokalsamfunn i samsvar med generelle og spesifikke normer for effektivitet og lovlighet.

Dette skal oppnås ved:

- Gjøre prosesser enklere, mer effektive og mer oversiktlige
- Sørge for kompetanseheving i alle ledd i organisasjonen for å sikre god kvalitet på alle våre områder. Dette gjelder både på fagområder og på IT-området
- Oppgradere og utvide bruken av ulike fagsystemer i den hensikt å modernisere og effektivisere hele NTFK
- Bidra til å forenkle og modernisere arbeidsformer i fylkesråd og fylkesting med miljø og effektivitet som mål
- Sørge for at sektorens ansatte er organisert på en måte som er mest mulig hensiktsmessig i forhold til de arbeidsoppgaver som skal gjøres
- Gi våre brukere den kunnskap og de digitale verktøy de trenger for å ha effektiv samhandling og kommunikasjon

1.8.3 Tjenester og tjenesteproduksjon

Hovedutfordringer i planperioden er å øke kvaliteten og effektiviteten i de gjennomgående fellesfunksjoner i NTFK. Dette samtidig med at det er nødvendig å redusere utgiftsnivået i NTFK tjenesteproduksjon betydelig.

NTFK's desentraliserte organisering av gjennomgående funksjoner skaper en del ineffektivitet i ressursutnyttelse og produktivitet. Økt effektivitet og kvalitet samt mer fokus på styring og internkontroll er den viktigste begrunnelsen for en kritisk gjennomgang av dagens organisering. Potensialet ved en mer koordinert organisering av gjennomgående funksjoner, er trolig både høyere kvalitet og funksjonalitet, samt lavere kostnader. Disse innsparingene kan f.eks benyttes til å redusere behovet for nødvendige innstramminger i produksjonen. I en tid da fylkeskommunens totale tjenesteproduksjon må reduseres, er det viktig at man kommer i gang med denne omstillingsprosessen så fort som mulig.

Sektoren vil i løpet av 2013 iverksette omforente tiltak i den pågående organisasjonsgjennomgangen i fylkeskommunens fellesfunksjoner. Dette er funksjoner/arbeidsprosesser som utøves på alle organisatoriske nivåer innenfor NTFK – innenfor både sentraladministrasjon, sektorer og virksomheter. Svært mange aktører bidrar med en større eller mindre bit av den samlede funksjonen. Summen av slike enkeltbidrag må oppfylle funksjonell og faglig helhet. Kravene til gjennomgående funksjoner framgår av overordnede og omforente behov. Formelle krav til utøvelsen er dessuten definert i lovverk og generelle regler for god forvaltningsskikk/internkontroll. Gjennomgående funksjoner bør koordineres/styres og kvalitetssikres sterkere sentralt, for å øke effektiviteten i tjenesteproduksjonen. Dette innebærer en restrukturering av fellesfunksjonene på alle nivå i fylkeskommunens virksomhet.

Nye prioriteringer 2013

Klarspråk

Informasjon fra det offentlige skal være forståelig for alle. Da er det spesielt viktig at språket er klart og brukertilpasset. Prosjektet skal bidra til at fylkeskommunens språk blir enklere og mer effektivt.

Omdømmemåling 2013

Omdømme er et mål på omverdenens oppfatning av en virksomhet over tid. Fylkeskommunen er som andre avhengig av et sterkt omdømme for å nå våre mål. Omdømmemålingen skal gi et bilde på hvordan vi blir oppfattet, slik at vi bedre kan målstyre tiltak der vi har potensiale for forbedring.

Intranett/internett

Vi må oppgradere av intra- og internettsidene til ny versjon. Anbud fra leverandører viser at dette er dyrere enn forutsatt. Derfor treng det en ekstrabevilgning til dette arbeidet.

1.8.4 Klima- og energitiltak

Sektoren vil omfattes av de generelle miljøtiltakene som for eksempel reisepolicy.

Innkjøpsfunksjonen vil ha en sentral rolle i forhold til klimahensynet ved inngåelser av innkjøpsavtaler, leieavtaler og ved inngåelse av kontrakter om kjøp av transporttjenester

1.8.5 Investeringer

Sektorens investeringer i planperioden knytter seg til planlagte investeringer i forhold til ny strategi for effektivisering av NTFK ved hjelp av IT, oppgradering av fylkeskommunens telefoniløsning.

1.9 Kontroll og tilsyn

1.9.1 Sektorens driftsramme

Til sektoren foreslås fordelt en netto driftsramme på 5,5 mill. kroner. Rammen representerer ingen reell endring i forhold til økonomiplanen 2012-15 i 2013, men en reduksjon på 0,3 mill. kroner fra 2014.

(Mill. kroner)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2011	2012		2013	2014	2015
Brutto driftsutgifter	4,4	5,3	5,5	5,2	5,2	5,2
Driftsinntekter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto driftsutgift	4,4	5,3	5,5	5,2	5,2	5,2

Budsjettforslaget er i tråd med forslag fra Kontrollutvalget, vedtatt i sak 35/12. .
Budsjettforslaget dekker på vanlig måte utgifter til kontrollutvalget, kontrollutvalgets sekretariat som ivaretas av KomSek Trøndelag IKS og revisjon som ivaretas av KomRev Trøndelag IKS.

1.9.2 Klima- og energiltak

Sektoren vil omfattes av de generelle miljøtiltakene som for eksempel reisepolicy.

2. Investeringsbudsjett 2013-16

Det foreslås slike investeringer i perioden 2013-16:

Investeringsbudsjett 2013-2016 (1 000 kroner)	Budsjett				Sum ØP 12-15
	2013	2014	2015	2016	
Samlokalisering Ytre Namdal, nybygg	4,0	0,0	0,0	0,0	4,0
Eiendom - Felles	13,6	0,0	0,0	0,0	13,6
Mindre bygningsmessige tilpasninger	1,9	2,2	2,2	2,2	8,5
Universell utforming	4,0	4,4	4,4	4,4	17,2
Energi- og klimatiltak	12,0	13,1	13,1	13,1	51,3
Ole Vig - Verksted	0,0	0,0	5,3	25,0	30,3
Ole Vig vgs - Innredning Storhall	0,0	16,5	0,0	0,0	16,5
Verdal vgs - Nytt kantinekjøkken	0,0	5,4	0,0	0,0	5,4
Inderøy vgs	24,0	0,0	0,0	0,0	24,0
Olav Duun vgs - Verkstedbygg	0,0	0,0	5,3	0,0	5,3
Utdanning	59,5	41,6	30,3	44,7	176,1
Veginvesteringer	0,0	378,8	378,8	208,6	966,3
Strekingsvise tiltak, Q310	155,0	0,0	0,0	0,0	155,0
Forsterkning 10t asfalt, Q324	123,7	0,0	0,0	0,0	123,7
Punktvis forsterkning, Q326	3,5	0,0	0,0	0,0	3,5
Flaskehals/andre tiltak - Q327	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Gang- og sykkelveger, Q330	78,7	0,0	0,0	0,0	78,7
Trafikksikkerhetstiltak, Q340	20,4	0,0	0,0	0,0	20,4
Miljø- og servicetiltak, Q350	4,4	0,0	0,0	0,0	4,4
Kollektivtiltak, Q360	2,2	0,0	0,0	0,0	2,2
Planlegging, Q370	18,6	0,0	0,0	0,0	18,6
Samferdsel	408,6	378,8	378,8	208,6	1374,8
Aksjer RUF	4,1	4,1	4,1	4,1	16,5
Regional utvikling	4,1	4,1	4,1	4,1	16,5
Utstyr tannklinikker	1,1	1,1	1,1	1,1	4,4
Tannhelse og folkehelse	1,1	1,1	1,1	1,1	4,4
Strategi for utv. av NTFK	5,2	0,0	0,0	0,0	5,2
Ny telefoniløsning NTFK	0,0	2,0	0,0	0,0	2,0
Pol. virksomhet, ledelse og stab	5,2	2,0	0,0	0,0	7,2
Egenkapital KLP	1,8	1,8	1,8	1,8	7,2
Annet	1,8	1,8	1,8	1,8	7,2
Investeringer 2013 - 2016 totalt	480,2	429,4	416,1	260,3	1586,1
Avsetning til ubundne invest.fond	25,0	0,0	0,0	0,0	25,0
Avsetninger	25,0	0,0	0,0	0,0	25,0
Finansieringsbehov 2013 - 2016	505,2	429,4	416,1	260,3	1611,1
Salg av bygninger	-25,0	0,0	0,0	0,0	-25,0
Refusjon fra kommuner	-14,5	-3,8	-3,8	-3,8	-26,1
Bruk av lån	-293,5	-240,4	-231,7	-113,4	-879,0
Bruk av disposisjonsfond	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1	-16,5
Bruk av investeringsfondet (fylkestinget)	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-7,2
Overføringer fra driftsregnskapet	-82,4	-94,5	-92,6	-86,3	-355,9
Overføring fra driftsregnskapet (inv. mva)	-83,9	-84,7	-82,0	-50,9	-301,5
Finansiering av investeringer 2013-2016	-505,2	-429,4	-416,1	-260,3	-1611,1

Investeringsbudsjettet er formelt sett ettårig. Årsbudsjettet er bindende for underordnede organer, og årlige bevilgninger er nødvendig for å kunne pådra utgifter i budsjettåret. Vedtatt økonomiplan eller tidligere års budsjettvedtak regnes ikke som bevilgninger som kan disponeres i 2013. Finansieringen av alle investeringer anses som felles finansiering, unntatt øremerket finansiering fra andre.

Samlet foreslås det investert 1.586,1 mill. kroner i økonomiplanperioden, hvorav 176,1 mill. kroner i utdanningssektoren, 1.374,8 mill. kroner i fylkesveginvesteringer, 16,5 mill. kroner til kjøp av aksjer, 4,4 mill. kroner til utstyr i tannklinikker, 7,2 mill. kroner til effektiviserende investeringer (bl.a IT) på Politisk virksomhet, ledelse og stab, 7,2 mill. kroner til egenkapitalinnskudd KLP. Det vil bli tatt opp nye lån for 879,0 mill. kroner i perioden. Salg av bygninger er budsjettet med 25 mill. kroner, og foreslås avsatt til kapitalfond.

Investeringer 2013 med finansiering

Investeringer med finansiering 2013 (Mill. kroner)	Investering	Lån ordinært	Moms-komp invest	Overf fra drift	Bruk av kap.fond	Bruk av disp.fond RUF	Tilskudd fra kommuner/andre	Sum finansiering
Investering adm. og stab	5,150	-4,326	-0,824					-5,150
Investering utdanning	59,500	-49,980	-9,520					-59,500
Investering tannhelse	1,093	-0,918	-0,175					-1,093
Investering vei	408,585	-238,303	-73,338	-82,419			-14,525	-408,585
Sum investeringer	474,328	-293,527	-83,857	-82,419	-	-	-14,525	-474,328
Egenkapitaltilskudd KLP	1,800				-1,800			-1,800
Kjøp av aksjer/andeler (RUF)	4,120					-4,120		-4,120
Sum finansiering	480,248	-293,527	-83,857	-82,419	-1,800	-4,120	-14,525	-480,248

2.1 Handlingsregel lånegjeld

Fylkestinget ga i økonomistrategisaken i juni (FT 40/12) sin tilslutning til innføring av en handlingsregel som sier at fylkeskommunens årlige låneopptak som hovedregel ikke kan overskride årlige avdragsbetalinger. I tråd med dette foreslås en handlingsregel innført med virkning fra 2016. Det foreslåtte investeringsbudsjettet for 2016 tar høyde for handlingsregelen.

Handlingsregelen innebærer at lånegjelden fryses på om lag 2,4 mrd. kroner, som er nivået på langsiktig gjeld i 2016. I 2016 skal vi betale 106 mill. kroner i avdrag (målt i 2013-kroner). Nye låneopptak bør da være på dette nivået. Årlige investeringer kan fra 2016 budsjetteres med om lag 260 mill. kroner, når overføringer fra driften, samt refusjoner m.v er inkludert. Beløpet kan økes ved mer overføringer fra driften, eller med inntekter fra salg av eiendommer. Overskrides handlingsregelen i et enkelt år, må det tas igjen i økonomiplanperioden (4 år).

2.2. Skoleinvesteringer og tannklinikker

Investeringene i utdanningssektoren følger av økonomiplanen 2012-15, med endringer slik som beskrevet i avsnitt 1.1.5 under utdanningssektoren. «En skole for framtida» avsluttes i 2012. Investeringer i utstyr ved tannklinikker er beskrevet i avsnitt 1.6.5 under Tannhelse og folkehelse.

I 2015 er det oppført midler til forprosjekt til verkstedbygg ved Ole Vig og Olav Duun videregående skole. Forprosjektene vil være et grunnlag for å vurdere om utbyggingen skal iverksettes. Dersom utbygging ikke kommer i stand, vil kostnader til forprosjekt måtte finansieres av driftsmidler.

2.3 Veginvesteringer

Investeringer i fylkesveger i 2013 er ført opp 408,6 mill. kroner, og med 1.374,8 mill. kroner for hele perioden. Fra 2013 blir momsfritaket for veger opphevet, noe som medfører at bevilgninger til veger er økt med om lag 16 prosent i forhold til nivået i økonomiplanen 2012-15 (der om lag 9 prosent moms lå inne i bevilgningene). Økningen motsvares av økte

inntekter til momskompensasjon, som kommer inn i driftsbudsjettet og overføres til investeringsbudsjettet.

2.4 Regionalt utviklingsfond

I regionalt utviklingsfond foreslås det kjøp av aksjer for 16,5 mill. kroner totalt i perioden, men det vil være nødvendig med en nærmere gjennomgang av dette nivået. Kjøpet finansieres ved bruk av disposisjonsfond for regional utvikling.

2.5 Egenkapitalinnskudd KLP

På investeringsbudsjettet foreslås det årlig bevilget 1,8 mill. kroner i egenkapitalinnskudd i KLP. Egenkapitalinnskuddet inngår i pensjonsselskapets vedlikehold av pålagt egenkapital.

3. Styringssignaler, saldering m.v. 2013-16

Økonomiplan 2012-15 (FT 11/82), Økonomistrategi 2013-16 (FT 40/12), forslaget til statsbudsjett for 2013 og fylkesrådets senere vurderinger, ligger til grunn for framlagt forslag til årsbudsjett 2013 og økonomiplan 2013-16.

Fylkestinget har i sak 40/12, Økonomistrategi 2013-16 gjort slikt vedtak: «

1. Fylkestinget gir sin tilslutning til innføring av en handlingsregel som sier at fylkeskommunens årlige låneopptak som hovedregel ikke kan overskride årlige avdragsbetalinger.
2. For utdanningsfeltet må det, ut over de tiltak som er lagt som ambisjon i tilbudsstruktur 2020, kunne vurderes de mulige tiltak som er beskrevet i saksutredningen, pkt. 3.2.4 Strategi fremover.
3. Ut fra dagens kunnskap om elevtallsutvikling og befolkningsutvikling, bør det være aktuelt å foreta en vurdering av effekter av en annen skolestruktur.
4. Gitt store endringer, dvs. reduksjon i statlige overføringer til fagskolen, må man vurdere kapasitet og type tilbud opp mot nivået av overføringene. Samtidig må det tas hensyn til at næringslivet har stort behov for arbeidskraft med den kompetansen fagskolen kan tilby. Det er nødvendig med forpliktende avtaler med andre fylker om dekning av utgifter for gjesteelever
Det bør være en ambisjon å utvikle sterkere partnerskap/samarbeidsavtaler med næringslivet som kan åpne for medfinansiering av fagskoleutdanning som næringslivet har sterkt behov for.
5. Vedlikehold/oppgradering av eksisterende fylkesveier må ha prioritet foran nyanlegg når det gjelder disponering av tilgjengelige veimidler. Det bør vurderes overføring av «lokale» fylkesveier til kommunene.
6. Det totale transporttilbud, unntatt lovpålagt skoleskyss, må kunne vurderes. For øvrig må TT-ordningen samordnes med bestillingstransport i alle kommuner. Nivået på bestillingstransport må vurderes nærmere når prosjektperioden er omme og ekstraordinær finansiering tar slutt.
Det må være et mål å nå 50 – 50 utgiftsdekning mellom Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag av hurtigbåtsambandet Trondheim – Vanvikan.
7. Gitt det beskrevne tilpasningsbehov, må det aksepteres en reduksjon av egne budsjettmidler til Regionalt Utviklingsprogram.
8. Dekning av administrasjonsomkostninger ved forvaltning av statlige tilskuddsordninger må være et rimelig krav overfor staten. I motsatt fall må staten selv overta forvaltningen av disse tilskuddsordningene.
9. Vekst i økonomiske overføringer til institusjoner og organisasjoner må kunne redusere ved at det ikke kompenseres for prisvekst.

10. Når det gjelder støtte til institusjoner og organisasjoner bør denne i større grad gis som oppstartstøtte og/eller utviklingstilskudd heller enn bidrag til løpende drift. Det kan gjerne innføres en hovedregel om at når et nytt støtteobjekt kommer inn, må noe annet gå ut.
11. Dersom det skisserte tiltak for reduksjon av utgifter til sektoren tannhelse kan gjennomføres uten vesentlige skadevirkninger for utsatte/sårbare grupper, støttes tiltaket.
12. Fylkestinget vil om nødvendig ha en fleksibel holdning til fordeling av budsjettmidlene mellom sektorene. Overordnede prioriteringer må veie tyngst. Tiltak som sikrer vekst i næringsliv og bosetting skal gis prioritet. For øvrig mener fylkestinget at tjenesteproduksjon i størst mulig grad må skjermes, og at kvalitet i tjenestene må opprettholdes.
- Det vises ellers til hva som sies i saksutredningen, pkt. 3.7, om fellesfunksjonene i fylkeskommunen og grunnlaget for en gjennomgang av alle administrative funksjoner, med tanke på effektivisering, forenkling og kostnadsreduksjoner.»

3.1 Salderingsstrategi for 2013-16

3.1.1 Saldering av 2013

Etter at forslaget til statsbudsjett for 2013, og lønns- og prisstigning og andre tekniske endringer er hensyntatt, har vi i 2013 reelt ca. 38,3 mill. kroner mer å rutte med, i forhold til opprinnelig budsjett for 2012. Foruten realvekst i frie inntekter, framkommer beløpet bl.a ved bruk av midler fra momskompensasjonsfond som vi har avsatt tidligere år, og andre endringer på fylkestingets budsjettområde. Etter at 12,9 mill. kroner er avsatt til disposisjonsfond, gjenstår 25,4 mill. til nye tiltak. Denne summen pluss inndragning av midler fra sektor Fylkesordfører/Fylkesting og Politisk virksomhet, ledelse, stab representerer et økt handlingsrom på til sammen 29,2 mill. kroner. Det har gjort det mulig å bevilge til nye tiltak/styrket tjenesteproduksjon i sektorene med til sammen 24 mill. kroner, samt foreta en økning i sektorene til pensjonsutgifter med 5,2 mill. kroner.

Endringer i sektorenes driftsrammer fra opprinnelig budsjett 2012 til budsjett 2013, framkommer slik (ny sektor samferdsel blir opprettet fra 2013, men er her vist med tall for 2012 for sammenligningens skyld):

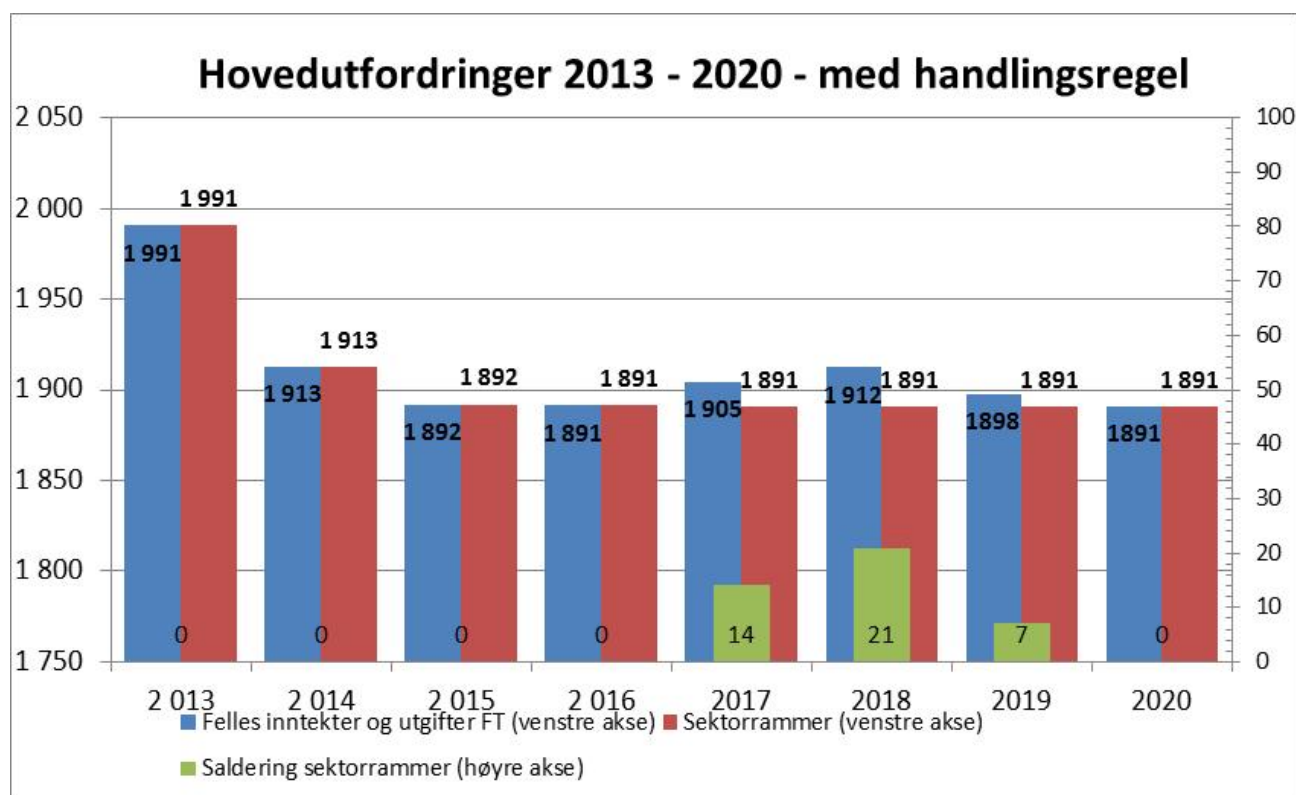
Endring i sektorenes driftsrammer fra opprinnelig B 2012 til B 2013											
(mill. kroner)	B 2012 2012-kr	B 2013 2013-kr	Avvik/ endring	Tekniske endringer				Realendringer			SUM for- klaring
				Engangs- tiltak i 2012 i økplan 2012-15	Lønns- pris- stigning	Korr. avskr.	Økning KLP/ SPK	Endring fra 2012 til 2013 i økplan 2012-15	Utgifts- kutt/eff	Reelle utg økninger	
Utdanning	960,736	995,409	34,673	-9,000	34,564	4,792	3,149	-6,832		8,000	34,673
Fagskolene	20,795	24,598	3,803		0,610	0,062	0,131			3,000	3,803
Samferdsel	606,744	639,655	32,911		20,439	7,132				5,340	32,911
Regional utvikling	46,872	54,039	7,167		2,233		0,292	-0,518		5,160	7,167
Kultur	63,492	66,878	3,386	-1,000	2,212	0,000	0,174			2,000	3,386
Tannhelse folkehelse	84,658	87,799	3,141	-1,000	2,801	0,098	0,742			0,500	3,141
Fylkesordf, FT	18,263	17,847	-0,416		0,599	0,000	0,060	0,725	-1,800		-0,416
Politisk virks/led/stab	97,572	98,849	1,277	-1,032	3,117	0,540	0,652		-2,000		1,277
Kontroll og tilsyn	5,297	5,464	0,167		0,167	0,000					0,167
Sum sektorer	1 904,429	1 990,538	86,109	-12,032	66,742	12,624	5,200	-6,625	-3,800	24,000	86,109

3.1.2 Saldering i 2014-16

I perioden 2013-2016 vil inntektene på fylkestingets budsjettområde bli redusert med 99,2 mill. kroner. Den største reduksjonen kommer fra 2013 til 2014, slik det også går fram av forrige økonomiplan. Ettersom vi ikke kan bruke mer penger enn det vi har, så må sektorenes driftsrammer reduseres tilsvarende, noe som også gikk fram av forrige økonomiplan. For perioden 2013-16 blir vi imidlertid mer konkret på hvordan reduksjoner skal gjennomføres, jfr. omtalen under hver sektor.

3.1.3 Utfordringer etter planperioden

Innføring av handlingsregelen for lånegjeld medfører en forbedring av den økonomiske situasjonen etter 2016, fordi utgifter til avdrag ikke vil øke. Dessuten vil utgifter til renter også relativt sett bli redusert grunnet lavere årlige låneopptak. Situasjonen kan framstilles slik:

Grafen viser situasjonen dersom sektorrammene videreføres på samme nivå som i 2016 i de påfølgende årene. Dette er en tenkt situasjon fordi utgifter og inntekter må balansere de enkelte år. Tallene i de grønne søylene viser et handlingsrom i perioden 2017-2019 (ingen midler er avsatt på disposisjonsfond).

På inntektssiden (blå søyler i grafen) er det tatt høyde for befolkningsutviklingen i tråd med befolkningsprognosen middels nasjonal vekst fra SSB, slik den bl.a er vist i avsnitt 3.3.1.

Det er i grafen ovenfor ikke tatt høyde for inntektsforventninger. Det kan komme noe realvekst i de frie inntektene i årene framover, avhengig av den statlige politikken som vil bli ført.

3.2 Nærmere omtale av noen økonomiske forhold

3.2.1 Fylkestingets budsjettområde

På fylkestingets budsjettområde føres opp bevilgninger til skatt, rammetilskudd (frie inntekter), renteinntekter, utbytte og garantiprovisjon fra NTE, konsesjonskraftinntekter og utgifter til renter og avdrag. Her foretas også budsjettering av momskompensasjon, avsetninger til disposisjonsfond og bruk av slike fond. Fylkestingets budsjettområde er omtalt nærmere i avsnitt 5.

Fylkestingets budsjettområde er budsjettet slik for perioden 2013-16, jfr. også budsjettskjema 1A i innstillingen til vedtak (og vedlegg som viser tallene detaljert):

FT budsjettområde (Mill. kroner)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Økonomiplan			
			Budsjett 2013	2014	2015	2016
Frie inntekter (skatt og rammetilsku	1 757,9	1 810,1	1 917,8	1 912,2	1 904,4	1 898,1
Momskompensasjon (drift)	68,2	62,4	62,4	62,4	62,4	62,4
Utgiftsmoms (drift)	-68,2	-62,4	-62,4	-62,4	-62,4	-62,4
Momskompensasjon (inv)	67,8	52,4	93,8	84,7	82,0	50,9
Overføring til inv.regnskap (moms)	-28,3	-31,4	-83,9	-84,7	-82,0	-50,9
Avsetninger disp.fond (moms)	-14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bruk disp.fond (moms)	0,0	23,6	38,3	0,0	0,0	0,0
Sum disposisjoner moms	25,3	44,6	48,3	0,0	0,0	0,0
Renteinntekter NTE	150,0	150,0	150,0	146,3	142,6	139,0
Garantiprovisjon NTE	10,0	9,6	9,2	8,6	2,7	2,6
Utbytte NTE	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Sum midler fra NTE	180,0	179,6	179,2	174,8	165,3	161,7
Avsetninger disp.fond (veg)	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
Bruk disp.fond (veg)	7,1	10,9	14,5	18,0	21,2	24,4
Netto avsetning/bruk disp.fond vei	-12,9	-9,1	-5,5	-2,0	1,2	4,4
Renteinntekter	13,4	10,4	14,3	13,5	12,8	12,7
Renteutgifter	-50,4	-64,5	-69,8	-76,0	-81,4	-85,7
Rentekompensasjon skolebygg	0,0	3,5	2,2	2,1	2,1	2,0
Rentekompensasjon nye fylkesveier	3,8	7,1	6,7	7,7	7,6	7,0
Avdrag	-79,0	-83,9	-94,1	-99,5	-104,7	-105,9
Sum renter og avdrag	-112,2	-127,4	-140,6	-152,3	-163,6	-170,0
Overføring til inv.budsjett	-36,9	-82,4	-82,4	-94,5	-92,6	-86,3
Avsetning til disposisjonsfond	-63,2	0,0	-12,9	-12,1	-10,2	-4,0
Konsesjonskraftinntekter	10,8	13,9	2,3	2,3	3,1	3,1
Bruk av disposisjonsfond	64,9	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Motpost avskrivninger	0,0	71,8	84,4	84,4	84,4	84,4
Sum annet	-24,4	6,7	-8,6	-20,0	-15,3	-2,9
Netto driftsutgift	1 813,6	1 904,4	1 990,5	1 912,7	1 892,0	1 891,3

Fylkestingets budsjettområde vil totalt sett bli redusert fra 2013 til 2016 med 99,2 mill. kroner. Dette fordeler seg med 77,8 mill. kroner fra 2013 til 2014, og deretter med 20,7 i 2015 og 0,7 mill. kroner i 2016. Reduksjonen skjer bl.a. fordi utgifter til renter og avdrag øker med 27,7 mill. kroner fra 2013 til 2016 (pga. inflasjon er renteutgifter nedjustert med 2,5 % for å få fram verdien i 2013-kroner).

Det budsjetteres i 2013 med bruk av til sammen 48,3 mill. kroner i driftsbudsjettet av inntekter fra momskompensasjon fra investeringer, hvorav 38,3 mill. kroner kommer fra fond som er bygd opp i tidligere år. Dette fondet brukes opp i 2013. Fra 2014 kan vi ikke bruke momskompensasjon fra investeringer til å finansiere drift, ifølge statlig forskrift. Driftsnivået går også ned som en følge av dette fra 2013 til 2014.

3.2.2 Frie inntekter

Realveksten i 2013 i forhold til 2013 i økonomiplanen 2012-15, er 46,8 mill. kroner (etter oppgave- og prisjustering). Oppgavejustering, som medfører økte midler til fagskoler, er da ikke medregnet. Realveksten er vår andel av en generell økning i frie inntekter i

statsbudsjettet for 2013 for alle fylkeskommunene på 800 mill. kroner. I kommuneproposisjonen i mai ble realveksten anslått til 800 mill. kroner. Etter at nye kriteriedata for 2013, faktisk folketall pr 01.07. 2012 og ny befolkningsprognose fra SSB er hensyntatt, blir realveksten i 2013 knapt 17 mill. kroner høyere enn anslått i Økonomistrategi 2013-16, der realveksten ble anslått til om lag 30 mill. kroner.

I forhold til opprinnelig budsjett 2012, få vi en oppgavekorrigert realvekst i frie inntekter i 2013 på 41,1 mill. kroner (jfr. kommentarer i avsnitt 5). I forhold til nivået på våre frie inntekter i 2012 etter at revidert nasjonalbudsjett (RNB) ble framlagt i mai, så er realveksten fra 2012 til 2013 på 30,4 mill. kroner.

I perioden 2013-16 er det ikke oppført inntektsforventninger til framtidige kommuneopplegg, ut over det nivået som statsbudsjett 2013 gir oss. I perioden 2008-2013 har vi fått en realvekst på om lag 24 mill. kroner i gjennomsnitt pr. år i statsbudsjettene (i forhold til opprinnelig budsjett året før). Men veksten har variert fra 5 mill. kroner til 41 mill. kroner pr. år.

I forbindelse med framleggelse av statsbudsjettet for 2013 i oktober, har regjeringen også hevet skatteanslaget for landet for 2012 ytterligere jfr. omtale i driftsrapport 2/2012 til fylkestinget.

I statsbudsjettet for 2013 er det opplyst at Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har nedjustert sine anslag for merutgiftene knyttet til demografisk utvikling i kommunesektoren fra om lag 3,5 til om lag 3,3 mrd. kroner. Regjeringen anfører at 3,0 mrd. kroner av beløpet må dekkes av frie inntekter, noe som innebærer at 0,3 mrd. kroner må dekkes av øremerkede tilskudd m.m. Anslaget fra TBU framkommer etter at SSB's befolkningsframskrivninger pr juni i år er hensyntatt. TBU har de siste årene ikke lagt fram prognoser for utgiftsbehovet på lengre sikt, blant annet pga usikkerheten i befolkningsframskrivningene fra SSB.

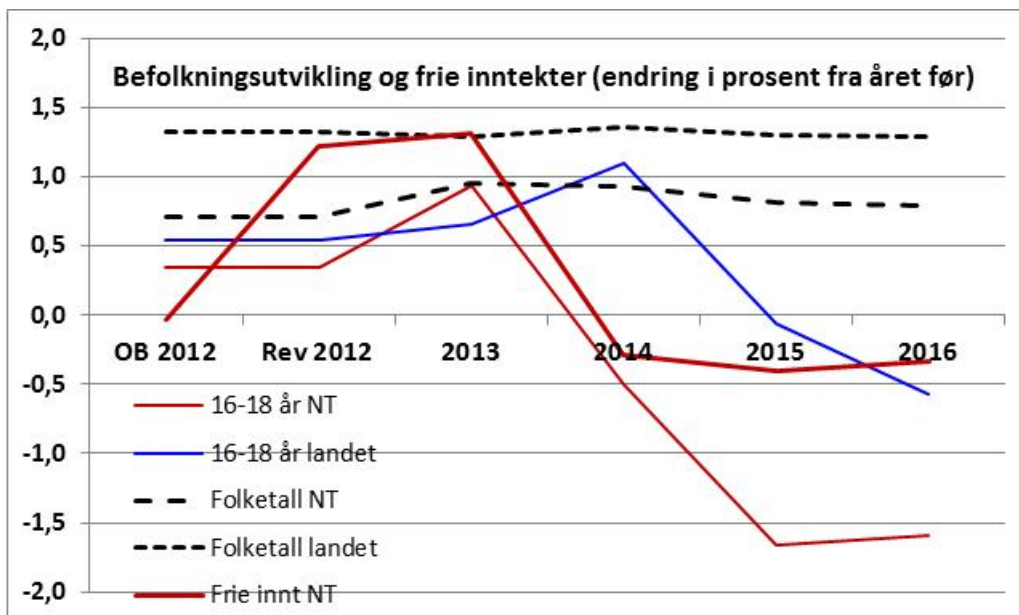
Statens anslag for frie inntekter samlet for fylkeskommunene i 2013 er 54,773 mrd. kroner, fordelt med 26,37 mrd. på skatt og 28,403 mrd. på rammetilskudd. Nivået i vedtatt statsbudsjett for 2012 i 2012-kr for fylkeskommunene var 51,818 mrd. kroner fordelt med 24,2 på skatt og 27,618 mrd. kroner på rammetilskudd (økonomiplan 2012-15 bygger på dette nivået).

Skattøren

Skattøren foreslås uendret på 2,65 % i tråd med forslaget til statsbudsjett 2013.

Befolkningsutvikling

For perioden 2013-16 har vi lagt befolkningsprognosen *middels nasjonal vekst* fra SSB pr. 20.06.12, til grunn for vår prognose for de frie inntektene. I inntektssystemet benyttes folketallet pr.01.07 i året før budsjettåret ved beregning av rammetilskuddet, mens folketallet pr. 01.01 i budsjettåret brukes ved beregning av skatt og inntektsutjevning. I grafen er folketallet for rammetilskuddet lagt til grunn. Grafen viser at frie inntekter følger svinginger bl.a i antall 16-18 åringer (endring i prosent fra året før):

Befolkningsprognosen viser at befolkningsveksten i landet blir på 1,3 prosent pr. år, mens veksten hos oss blir mellom 0,9-0,8 prosent. Når det gjelder personer mellom 16-18 år, så får vi en økning på 0,9 for 2013 mens landet får en økning på 0,7 prosent. Videre i perioden får vi en reduksjon i antall 16-18 år på mellom 0,5 -1,7 prosent, mens landet får en økning på 1,1 prosent i 2014 og deretter en reduksjon på 0,6 prosent i 2016. Fra 2017 til år 2020 blir nedgangen i antall ungdommer forsterket både i landet (-0,6 %) og hos oss (-1,1 %).

Forvaltningsreformen

I 2010 ble vi tildelt midler til gjennomføring av forvaltningsreformen etter en særskilt fordeling, og staten tok forbehold om at fordelingen kunne bli endret senere. Midlene vi mottok i 2012 er videreført på samme nivå i statsbudsjettet for 2013 med 393,2 mill. kroner (inkl. prisjustering på ca. 3,3 %, og inkl. 6,6 mill. kroner i økning til fagskoler). Rentekompensasjonsordning for transporttiltak i fylkene fortsetter til 2019, der vi etter søknad vil kunne motta dekning for renter for et årlig lånebeløp på inntil 92 mill. kroner. Det tas sikte på å utnytte denne ordningen fullt ut.

3.2.3 Endringer i inntektssystemet fra 2014

De siste opplysninger fra staten om arbeidet med nytt inntektssystem for fylkeskommunene, kom i kommuneproposisjonen for 2012 (kprp). Av den går det fram at Kommunal- og regionaldept. (KRD) tar sikte på å legge fram en ny kostnadsnøkkel for fylkeskommunene i kommuneproposisjonen for 2014, med virkning fra 01.01. 2014. KRD vil bl.a se nærmere på hvordan merkostnader ved spredt bosetting kan fanges opp. Videre går det fram at midlene som kom via forvaltningsreformen på samferdselsområdet blir fordelt særskilt i inntektssystemet til 2013, og at en fordeling etter objektive kriterier fra 2014 bør ses i sammenheng med endringer i kostnadsnøkkel for fylkeskommunene.

I forbindelse med arbeidet med ny kostnadsnøkkel for fylkeskommunene, vil også behovet for eventuelle endringer i kostnadsnøkkel for tannhelse bli vurdert ifølge kprp for 2012.

Ettersom kommunene i Namdalen fra 2008 er innvilget Nord-Norge og Namdalstilskudd, forventer fylkesrådet at det nye inntektssystemet for fylkeskommunene gir oss samme vilkår for disse delene av fylket. Som omtalt i økonomiplanen 2009-12, så kan dette tilskuddet utgjøre vel 36 mill. kroner (basert på vilkår som i Nordland).

3.3 Pensjon

I økonomiplanen er det budsjettert med at vi skal ha dekning for beregnet normalnivå på pensjonsutgiftene både i Kommunal landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Dette normalnivået skal dekke den regnskapsmessige belastningen av netto pensjonskostnad (ekskl. arbeidstakers andel), og de regnskapsførte premieavvik tilbake til 2002 da ny forskrift begynte å gjelde. I tråd med forskrift blir premieavviket (forskjellen på innbetalt premie og netto pensjonskostnad) regnskapsført over 15 år (for årene 2002-2010) og over 10 år fra 2011. Ved utgangen av 2011 hadde vi et opparbeidet premieavvik på 105,4 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift.

Beregning av vårt normalnivå for 2013-16 er forbundet med usikkerhet, da forutsetningene som pensjonsselskapene bruker i sine beregninger, justeres noe og oppdateres underveis. I de siste årene har vi sett at pensjonskostnadene har økt betydelig. Sist tilgjengelige informasjon tyder på ytterligere økning i kostnadene, noe vi har tatt inn over oss ved at nivået på normalnivåene reelt er økt. Hevingen er gjort til antatt 2013-nivå i alle år i perioden.

Vår totale premiebetaling omfatter en del som selskapene beregner av lønnsmassen (aktive ansatte) og en del som beregnes av forsikringsfondet (oppsatte rettigheter og pensjonister). I vår budsjettering er begge deler tatt hensyn til gjennom satsen som beregnes av budsjettert lønnsmasse. Dette er en standard sats for virksomhetenes budsjett og regnskapsføring av pensjonskostnadene for egne ansatte og for pensjonister.

3.3.1 Kommunal Landspensjonskasse (KLP)

I sektorenes rammer er det dekning for en premiesats på 17,5 % i hele planperioden i fellesordningen, dvs. et samla normalnivå på om lag 48,0 mill. kroner pr. år ekskl. arbeidsgiveravgift. Som følge av dette er sektorens rammer oppjustert med 4,2 mill. kroner, i forhold til nivået i økonomiplanen 2012-15.

3.3.2 Statens pensjonskasse (SPK)

I sektorenes rammer er det dekning for en premiesats på 12,3 % i hele planperioden, dvs. et samla normalnivå på omlag 58,2 mill. kroner pr. år ekskl. arbeidsgiveravgift. Utdanningssektorenes rammer er justert opp med 1 mill. kroner i forhold til nivået i økonomiplan 2012-15.

3.4 Lønns- og prisstigning

Lønns- og prisstigningen i budsjett 2013 og økonomiplan 2013-16 er basert på lønns- og prisstigning i forslag til statsbudsjett. Lønns- og prisstigning av skatt, rammeoverføring og inntektsutjevning er i budsjettforslaget vurdert under ett i forbindelse med fastsetting av de frie inntektene. Denne oversikten viser de satsene som er benyttet:

	Type utgift/inntekt	2013 - 16
HP 0	Lønn	4,00 %
HP 1, 2	Kjøp av varer og tjenester	1,90 %
	Interne overføringer 129*	0,00 %
	Vegvedlikehold 12301	3,30 %
HP 3	Kjøp av varer og tjenester som erstatter f.kommunal egenproduksjon (vektet 62,5% lønn og 37,5% KPI) (kommunal deflator)	3,30 %
HP 4	Overføringer (vektet 62,5% lønn og 37,5% KPI) (kommunal deflator)	3,30 %
	Merverdiavgift 14280 og 14290	1,90 %
	Støtte politiske partier	3,30 %
	Til disposisjon Fylkesrådet 14902	1,90 %
	Utviklingsmidler 14901 og 14902	0,00 %
HP 5	Finansutgifter	0,00 %
	Renter og avdrag	Egen vurd.
HP 6	Salgsinntekter	1,90 %
	Fordelte utgifter 169*	0,00 %
HP 7	Refusjoner	1,90 %
	Interne overføringer	0,00 %
HP 8	Overføringer	2,00 %
	Konsesjonskraftinntekter	Egen vurd.
HP 9	Finansinntekter/ transaksjoner	0,00 %

Investeringsbudsjettet er prisjustert med 3,3 %.

Gjennomsnittssatsen for sektorene vil variere mht. hvor stor andel av budsjettet som er utgifter til lønn og andre utgifter. Sektorene vil derfor i praksis ha noe ulik samlet prisstigningsfaktor.

4. Driften i 2012

Det vises til egen sak om driftsrapport, fylkestingsrapport 2/2012 som kommer til politisk behandling samtidig med årsbudsjett 2013 og økonomiplan 2013-16.

5. Fylkestingets budsjettområde

I dette avsnittet følger en mer detaljert omtale av inntekter og utgifter under fylkestingets budsjettområde, jfr. også tabell under pkt. 3.2 foran.

5.1 Frie inntekter

Frie inntekter består av rammetilskudd, skatt og inntektsutjevning. I perioden 2013-16 er de frie inntektene budsjettert i tråd med forslaget til statsbudsjett for 2013, justert for forventede befolkningsendringer i Nord-Trøndelag og landet for øvrig, slik:

(mill. kroner)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Ø k o n o m i p l a n		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Rammetilskudd	1146,4	1 182,7	1 238,1	1 235,7	1 231,3	1 228,4
Skatt	487,0	504,6	542,4	539,9	537,3	534,5
Inntektsutjevning	124,5	122,8	137,2	136,6	135,9	135,2
Sum frie inntekter	1757,9	1 810,1	1 917,8	1 912,2	1 904,4	1 898,1

Tallene for 2012 viser opprinnelig budsjett og er i 2012-kroner, mens tallene for 2013-16 er i 2013-kroner.

Vekstberegninger

For å kunne sammenligne frie inntekter i 2013 med tilsvarende i 2012, må det korrigeres for endringer i oppgaver fra 2012 til 2013, og det må også korrigeres for ulikt prisnivå.

Oppgaveendringer går fram av Beregningsteknisk dokumentasjon til inntektssystemet (Grønt hefte for 2013). Våre beregninger avviker noe fra Grønt hefte fordi vi benytter en egen befolkningsprognose, jfr. omtale i eget avsnitt, mens statens beregninger delvis bygger på befolkningstall pr 01.01. 2012). Endringer i oppgaver utgjør pluss 6,6 mill. kroner, og består av økt bevilgning til fagskoler i 2013.

Beregning i forhold til 2013-anslaget i økonomiplan 2012-15

Frie inntekter i 2013 i økonomiplanen 2012-15 (1.804,6), pluss oppgaveendringer på 6,6 mill. kroner blir 1.811,2 mill. kroner. Prisjustert med statens sats for prisomregning på 3,3%, blir beløpet 1.871,0 mill. kroner. Budsjetterte frie inntekter i 2013 er 1.917,8 mill. kroner. Realvekst i 2013 i forhold til 2013 i økonomiplanen 2012-15 blir da $(1.917,8 - 1.871,0 =)$ 46,8 mill. kroner. (Dersom økte midler til fagskolene i rammetilskuddet for 2013 regnes med, så er beløpet 53,4 mill. kroner).

Beregning i forhold til opprinnelig budsjett for 2012

Sum frie inntekter i opprinnelig budsjett for 2012 (1.810,1), pluss oppgaveendringer for 2013, blir 1.816,7 mill. kroner. Prisjustert med statens sats for prisomregning på 3,3% blir beløpet 1.876,7 mill. kroner. Budsjetterte frie inntekter i 2013 er 1.917,8 mill. kroner. Realvekst fra opprinnelig budsjett 2012 til 2013 blir da $(1.917,8 - 1.876,7 =)$ 41,1 mill. kroner.

Beregning i forhold til revidert budsjett for 2012 tilsvarende RNB

Statens vekstanslag i statsbudsjett 2013, sammenligner nivået på frie inntekter i 2013 med nivået i revidert nasjonalbudsjett i 2012 (RNB). Våre frie inntekter etter RNB, også med endelige befolkningstall pr. 01.01.2012 for skatt/inntektsutjevning, går et nivå i 2012 på 1.820,5 mill. kroner. Når dette nivået korrigeres for oppgaveendringer og prisjustering som ovenfor nevnt, blir beløpet 1.887,4 mill. kroner. I forhold til dette nivået, blir realveksten i 2013 $(1.917,8 - 1.887,4 =)$ 30,4 mill. kroner.

5.2 Momskompensasjon

Etter opptrapping over fem år skal all momskompensasjon *fra investeringer* ifølge forskrift budsjetteres i investeringsbudsjettet fra og med 2014. 2013 vil være siste året vi kan benytte midler fra ordningen i driftsbudsjettet, og dette året vil vi bruke vel 48 mill. kroner i driften ved å bruke opp hele fondet som er bygd opp tidligere år. Fondsmidlene har vi bygd opp av egne midler, og de vil derfor være undergitt regnskapsforskriftens regler om strykning dersom et regnskapsmessig underskudd skulle oppstå ved årets slutt. Fra 2014 vil vi ikke ha slike fondsmidler å bruke i driftsbudsjettet.

Fra 2014 er det budsjettert med mellom 85 -51 mill. kroner pr. år i slike midler, som i sin helhet overføres til investeringsbudsjettet.

5.3 Avsetning til disposisjonsfond

Til ordinært disposisjonsfond foreslås avsatt 39,2 mill. kroner i planperioden. På samferdselssektoren foreslås avsatt 5 mill. kroner i 2013 til dekning av mulige ekstraordinære utgifter til ras og flom. Avsetning til vegfond er omtalt i avsnitt 5.5.

5.4 Bruk av disposisjonsfond

Det foreslås ingen bruk av midler på disposisjonsfond i perioden, med unntak av midler fra momskompensasjon fra investeringer, jfr. omtale i avsnitt 5.2. Bruk av vegfond er omtalt i avsnitt 5.5.

5.5 Renteinntekter og utbytte fra NTE Holding as. Avsetning til disposisjonsfond (vegfond)

Renteinntekter

Fylkestinget vedtok utbyttomodellen for NTE Holding AS i sak 08/60 i oktober 2008. Aksjekapital på til sammen 2 mrd. kroner ble da vedtatt konvertert til ansvarlig lån. Fylkesrådet godkjente i sak 09/234 den 15.12.2009, avtalen om ansvarlig lån mellom NTE og fylkeskommunen. Avtalen gjelder i 10 år. Avtalen medfører en årlig utbetaling på 150 mill. kroner i renter. Det er ikke forutsatt avdrag i perioden. I våre beregninger er renteinntekten på 150 mill. kroner ikke prisjustert etter avtaleinngåelsen.

Utbytte

I tillegg til renter og avdrag for ansvarlig lån, tas det ut et resultatbasert utbytte til avsetning til et vegfond. Utbyttene skal ivareta hensyn til styrking av selskapets egenkapital. Det gjøres ved at det utbetales et utbytte beregnet som inntil $\frac{1}{4}$ av årsresultatet etter skatt, etter at følgende elementer er trukket fra: Avdrag på ansvarlig lån, inflasjonsjustering av bokført egenkapital og inflasjonsjustering av gjenværende ansvarlige lån.

Med utgangspunkt i dette er det i planperioden ført opp et årlig utbytte på 20 mill. kroner. Dette nivået er et anslag gitt for budsjettformål. Selskapets investeringer de siste årene, med konsekvenser for årlige resultatene, gjør dette anslaget noe usikkert.

Disposisjonsfond (vegfond)

Utbyttet avsettes på et disposisjonsfond (vegfond), etter at renter og avdrag på økte veginvesteringer er dekket (dvs. investeringer ut over nivået i 2008 på 46,1 mill. kroner). I tilfelle regnskapsmessig underskudd i fylkeskassen, vil denne avsetningen kunne måtte reduseres eller strykes for å redusere underskuddet. Det framgår av regnskapsreglene som gjelder for kommuner og fylkeskommuner.

Vegfondet vil utvikle seg slik i årene framover, etter at utbytte ikke blir utbetalt for 2012:

(mill. kroner)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Utbytte NTE	20,0	0,0	20,0	0,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Bruk av fond	0,9	3,5	7,1	10,9	14,5	18,0	21,15	24,35	27,55	30,75	21,30	20,00
Utvikling fond	19,1	15,6	28,5	17,6	23,0	25,1	23,9	19,6	12,0	1,3	0,0	0,0

Vegfondet vil i 2013 være på 23 mill. kroner, deretter øker det noe før det i 2016 blir på 19,6 mill. kroner. Utgifter til renter og avdrag på økte veginvesteringer vil i 2018 være 30,8 mill. kroner. Fondet vil bli bruk opp i 2019, og det vil mangle finansiering på om lag 12,6 mill. kroner for å dekke renter og avdrag.

5.6 Garantiprovisjon fra NTE

Fylkestinget har vedtatt å garantere for lån som NTE Holding AS overtar i forbindelse med omdanningen av NTE. Samlet garantert lånemasse var 2328 mill. kroner ved overføringen i juni 2007. Lånemassen, og dermed det faktiske garantiansvaret, reduseres i takt med avtalt nedbetaling av de aktuelle lånene. Fylkestinget har også fastsatt en garantiprovisjon på 0,5 % av lånesaldo ved utgangen av året. Fem obligasjonslån på i alt om lag 50 mill. kroner er overtatt av fylkeskassen, og vil bli innfridd etter hvert mot år 2017.

5.7 Renteinntekter, renteutgifter og avdrag

5.7.1 Andre renteinntekter

Renter av bankinnskudd (Mill. kroner)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Økonomiplan			
			2013	2014	2015	2016
Renteinntekter	13,4	10,4	14,3	13,5	12,8	12,7

Andre renteinntekter består av renteinntekter fra bankinnskudd, byggelånsrenter samt refunderte renter i forbindelse med den statlige låneordningen for skolebygg. Renter fra fond hvor rentene er bestemt tillagt fondet, er trukket fra her. Det forutsettes renteinntekter på 14,3 mill. kroner i 2013. Dersom investeringslån opptas lenge før pengene brukes, oppstår det ekstra renteinntekter, men også ekstra renteutgifter. *Netto* renteutgifter endres imidlertid ikke vesentlig.

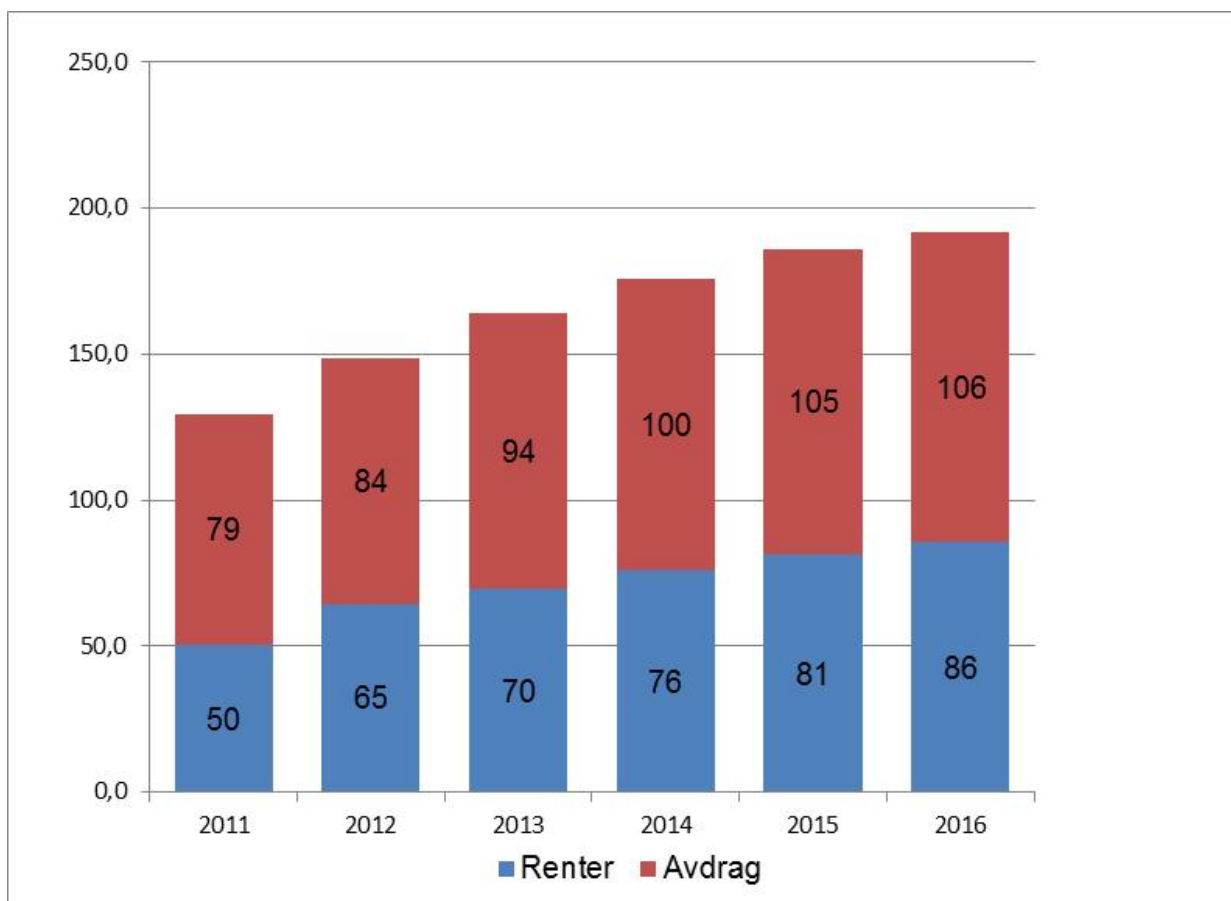
5.7.2 Renter og avdrag

Med utgangspunkt i faktiske låneopptak ved utgangen av 2012 og de foreslåtte investeringer i økonomiplanperioden, er det utarbeidet følgende rente og avdragsberegning som er lagt til grunn for økonomiplanperioden (deflatert):

Renter og avdrag (Mill. kroner)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Økonomiplan			
			Budsjett 2013	2014	2015	2016
Renter	50,4	64,5	69,8	76,0	81,4	85,7
Avdrag	79,0	83,9	94,1	99,5	104,7	105,9
Sum renter og avdrag	129,4	148,4	163,9	175,6	186,0	191,7

Pga. inflasjon er renteutgifter nedjustert med 2,5 % for å få fram verdien i 2013-kroner.

Til sammenligning var sum renter og avdrag i 2005 på 50 mill. kroner.

Renter og avdrag – forutsetninger

Følgende forutsetninger er lagt til grunn for rente- og avdragsberegningene for 2013-16:

- Alle budsjetterte lån i 2012 blir tatt opp
- Nye lån tas opp som lån tilknyttet Nibor.
- Låneopptak beregnes pr. 30.06. hvert år
- Ved utløp av fastrenteperiode beregnes rente som for nytt lån
- Hensiktsmessig rentesikring vurderes og gjennomføres løpende. Normalt holdes andelen lån med flytende rente mellom 40 og 60 %.
- Renter i byggetiden for prosjekt forutsettes innarbeidet i byggeprosjektene som en del av byggekostnadene, og belastes fylkeskassens regnskap fra ferdigstillestidspunktet.
- Det er lagt til grunn 30 års avdragstid på nye lån

Refunderte renter i forbindelse med statlig låneordning for skolebygg og samferdselsformål er satt med rentesats 3 %.

5.8 Rentekompensasjon

Fylkeskommunen mottar rentekompensasjon for investeringer i transporttiltak med et investeringsvolum i årene 2010 – 2019, på 92 mill. kroner pr. år. Ordningen er knyttet til transporttiltak generelt, og ikke bare til overtatte fylkesveger. For ordningen brukes rentesats tilsvarende Husbankens flytende rente. Det beregnes fem års avdragsfrihet og deretter 15 års nedbetaling.

5.9 Overføringer til investeringsbudsjettet

Det foreslås overført 355,9 mill. kroner i perioden til investeringsbudsjettet, til finansiering av investeringer. I tillegg overføres momskompensasjon for 301,5 mill. kroner.

Momskompensasjon fra investeringer skal etter forskrifter føres i driftsbudsjettet brutto, og pålagt beløp deretter overføres til investeringsbudsjettet. Disse føringer går fram av vedlegget i avsnitt 9, som viser fylkestingets budsjettområde detaljert. Momskompensasjon fra investeringer er omtalt nærmere i avsnitt 5.2.

5.10 Konesjonskraftinntekter

Fylkeskommunen mottar verdien av den konesjonskraften som ikke benyttes i kraftkommunene. Konesjonskraftutbetalingene bygger på et prisregime knyttet til notert markedspris (NordPool) etter nærmere bestemmelser. For perioden 2013-16 er konesjonskraftinntektene budsjettert slik:

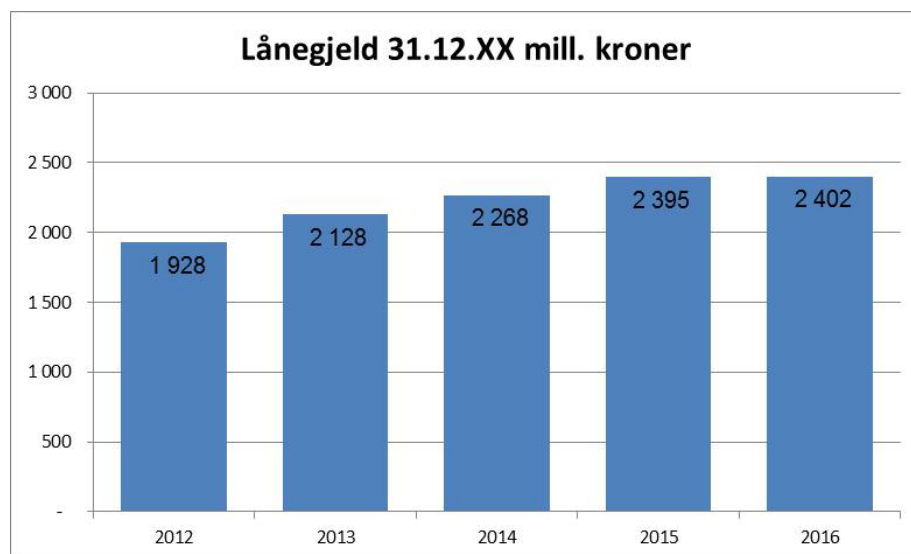
Konesjonskraftinntekter (Mill. kroner)	Regnskap		Budsjett 2013	Økonomiplan		
	2011	Budsjett 2012		2014	2015	2016
FT Budsjettområde	10,8	13,9	2,3	2,2	3,1	3,1
Regional utvikling	6,5	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
Sum	17,3	20,6	9,0	8,9	9,8	9,8

I økonomiplanen 2012-15 ble det budsjettert med konesjonskraftinntekter på 13,6 mill. kroner på fylkestingets budsjettområde, og 6,7 mill. kroner på Regional utvikling, til sammen 20,3 mill. kroner i 2013. Ut fra nye opplysninger fra NTE er konesjonskraftinntektene nå justert ned. Inntektene legges på et lavere nivå som følge av at prisene i markedene har gått dramatisk ned. Dette skyldes bl.a fulle magasiner i Norden, og lav etterspørsel og finanskriser i Europa. I tillegg er vårt konesjonskraftvolum fra Meråker justert ned etter nye beregninger.

6. Låneopptak, langsiktig gjeld, likviditet, fond og garantiansvar

6.1. Langsiktig gjeld og låneopptak

Under de forutsetninger som er nevnt i vedlegg i avsnitt 9.2 Renter og avdrag – forutsetninger (avdrag er ikke deflatert her), opptatte lån tom. 2012, og budsjetterte låneopptak for årene 2013-16, får vi følgende lånegjeld for fylkeskommunen i økonomiplanperioden (eksklusive NTE):

Nedenstående oversikt viser budsjettert gjeldsutvikling for Nord-Trøndelag fylkeskommune (avdrag deflatert).

Gjeldsutvikling	2012	2013	2014	2015	2016
IB	1 605	1 928	2 128	2 268	2 395
+Låneopptak	407	294	240	232	113
-Avdrag	-84	-94	-100	-105	-106
Lånegjeld 31.12	1 928	2 128	2 268	2 395	2 402

Til sammenligning var lånegjelden ved utgangen av 2005 på 500 mill. kroner.

6.2 Fond

Det er forutsatt følgende avsetninger til/bruk av fond i økonomiplanperioden:

Fond (Mill. kroner) (Mill. kroner)	Regnskap		Budsjett 2013	Økonomiplan		
	2011	2012		2014	2015	2016
Avsetninger til driftsfond (Oppv.komm./gjennomf.)	37,8	15,8	6,8	6,8	6,8	6,8
Avsetninger til driftsfond (Drift/MVA)	14,3	-	-	-	-	-
Avsetninger til driftsfond (Drift/Vei)	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Avsetninger til driftsfond (Ras/Flom)	-	-	5,0	-	-	-
Avsetninger til driftsfond	63,2	-	12,9	12,1	10,2	4,0
Bruk av driftsfond (Oppv.komm./gjennomf.)	-7,4	-	-	-	-	-
Bruk av driftsfond (Drift/MVA)	-	-23,6	-38,3	-	-	-
Bruk av driftsfond (Drift/Vei)	-7,1	-10,9	-14,5	-18,0	-21,2	-24,4
Avsetning Regionalt utviklingsfond	78,3	51,6	51,6	51,6	51,6	51,6
Bruk Regionalt utviklingsfond	-78,3	-51,6	-51,6	-51,6	-51,6	-51,6
Avsetning til Kapitalfond	-	25,8	25,0	-	-	-
Bruk av avsetninger KLP	-1,5	-1,6	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Bruk av kapitalfond	-	-28,3	-	-	-	-
Bruk av avsetninger RUF	-0,4	-4,0	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1

I tillegg har vi bundne fond som ikke går fram av tabellen, samt fond generert av virksomhetene.

6.3 Garantiansvar

Nord-Trøndelag fylkeskommune har totalt følgende garantiansvar pr. 31.12.11 (kr.):

Garantioversikt for Nord-Trøndelag fylkeskommune pr. 31.12.2011						
Kreditorer / långivere	Lånummer	Garanti gitt til	Formål	Andel	Rest garanti	Utløpsdato
KLP forsikring	8319.50.31920	Bakketun forkehøgskole	Refinansiering	100 %	390 000	01.02.2013
Den Norske Bank ASA	74608076917	Fylkets Hus AS	Refinansiering	100 %	28 336 000	Ut 2026 (FT09/11)
	8210.83.19778 8210.83.19786	Steinkjerhallen AS Steinkjerhallen AS	Nybygg	40 %	36 200 000	31.12.2040/ FT 11/15
Kommunalbanken	(20030585) 20090030	Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS	Refinansiering/Slått sammen 2009	50 %	3 489 795	23.07.2015
Kommunalbanken	(20060304) nytt: 20090029	Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS	Museums-deponi	100 %	4 766 640	23.07.2021
(Kommunekreditt Norge AS) KLP Kreditt AS	8317.51.10847	Steinkjerhallen AS	Refinansiering	40 %	2 076 274	19.09.2018
Sertifikatmarked	Utstedte sertifikater	Trøndelag Bomveiselskap AS	E6 Stjør-Tr.heimeim (25% av antatt lånevolum/Gar.del.	100 %	250 000 000	Selvs.k.kau. maks 550 (FT 09/37)
Sertifikatmarked	Utstedte sertifikater	Namdal Bomvegselskap AS	Refinansiering (DNBNor lån innfridd 2010)	100 %	160 000 000	31.12.2027/ selvs.k.kausjon inntil 200 Mkr FT 09/74
Sparebank 1 Midt-Norge	42026242570	Egge Museum	Jekta Pauline	50 %	155 655	07.11.2015
SUM før garantier NTE - Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS					485 414 364	
SUM forrige år					599 824 509	
ENDRING 2011					114 410 145	nedgang
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE) Holding AS:						
Kommunalbanken AS	20040379 / 20080001	NTE Holding AS	Overgang FKF til AS. Selvs.k.kausjon	100 %	1 300 000 000	18.12.2034
Kommunalbanken AS	20060558/ 20080002	NTE Holding AS	Overgang FKF til AS. Selvs.k.kausjon	100 %	386 000 000	01.12.2036
Norsk Tillitsmann ASA (Fokus Bank)	Obl.lån 11,35 % NTFK 91/21, ISIN no 0001310239	NTE Holding AS	Overgang FKF til AS. Selvs.k.kausjon	100 %	125 000 000	15.04.2021
Norsk Tillitsmann ASA (Fokus Bank)	Obl.lån 10,80 % NTFK 91/21, ISIN no 0001310247	NTE Holding AS	Overgang FKF til AS. Selvs.k.kausjon	100 %	182 500 000	27.05.2021
Sum garantier NTE Holding AS					1 993 500 000	
Sum garantier for øvrig (jfr. spes. foran)					485 414 364	
Garantier totalt pr. 31.12.2011					2 478 914 364	
Garanti totalt 2010					2 286 162 759	
Netto endring fra forrige år (inklusive garantier NTE Holding AS)					192 751 605	bl.a. opprettet beløp Norsk Tillitsmann
Om garantiprovisjon: Jfr FT sak 07/55						

7. Økonomiske oversikter

7.1 Netto og brutto driftsrammer

7.1.1 Netto driftsrammer

Oversikt over rammer for netto driftsutgifter for årene 2013 – 16 slik de framkommer i økonomiplanen (inkl. avskrivninger):

Netto driftsrammer pr sektor	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Økonomiplan			
			2013	2014	2015	2016
Fylkesordf./fylkesting	19,3	18,3	17,8	17,2	17,9	17,2
Pol. virks.het/ledelse/stab	85,8	97,6	98,8	93,0	91,9	91,9
Utdanning	958,6	960,7	995,4	959,9	949,1	949,1
Fagskolene	20,1	20,8	24,6	24,6	24,4	24,4
Tannhelse og folkehelse	79,5	84,7	87,8	85,2	84,2	84,2
Kontroll og tilsyn	4,4	5,3	5,5	5,2	5,2	5,2
Samferdsel	580,2	606,7	639,7	617,3	612,3	612,3
Regional utvikling	55,9	46,9	54,0	45,4	42,9	42,9
Kultur	63,8	63,5	66,9	65,0	64,2	64,2
Felles inntekter og utgifter - FT	-1 867,7	-1 904,4	-1 990,5	-1 912,7	-1 892,0	-1 891,3
Sum sektorenes netto driftutg. 2011 - 14	1 867,7	1 904,4	1 990,5	1 912,7	1 892,0	1 891,3

Sektorenes netto driftsrammer skal dekke utgifter til drift. De rammer som her angis er på vanlig måte netto driftsrammer for hver sektor. Netto driftsrammer inngår sammen med sektorenes egeninntekter, som består av salgs- og leieinntekter (gebyrer) og særtilskudd fra staten og andre, i de totale disponible beløp til drift som kan benevnes sektorenes brutto driftsrammer. Begrepet netto driftsrammer nyttes hos oss som fordelingsbegrep når det gjelder bruk av frie inntekter osv. (I bedriftsøkonomisk terminologi kan det betegnes som konsernbidrag).

7.1.2 Brutto driftsutgifter

Når aktivitetsnivået eller samlet virksomhet skal beskrives, er brutto driftsutgifter et mer tjenlig begrep. Dette følger også av at fylkeskommunens virksomhet alltid skal føres brutto i budsjett og regnskapsoppstillinger. Nedenstående figur og oppstilling viser sektorenes brutto driftsutgifter (inkl. avskrivninger).

Brutto driftsutgifter pr. sektor:

BTO driftsutg. Pr sektor (Mill kroner)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Økonomiplan			
			2013	2014	2015	2016
Fylkesordf./fylkesting	19,5	18,3	17,8	17,2	17,9	17,2
Pol. virks.het/ledelse/stab	96,0	111,0	112,6	106,7	105,6	105,6
Utdanning	1 200,4	1 104,9	1 142,3	1 106,9	1 096,0	1 096,0
Fagskolene	36,2	32,8	37,0	37,0	36,8	36,8
Tannhelse og folkehelse	104,0	97,7	100,7	98,1	97,2	97,2
Kontroll og tilsyn	4,4	5,3	5,5	5,2	5,2	5,2
Samferdsel	643,3	660,3	693,2	670,8	665,8	665,8
Regional utvikling	321,7	221,6	232,2	223,5	221,0	221,0
Kultur	173,7	107,3	112,0	110,1	109,4	109,4
Sum sektorenes brutto driftut	2 599,3	2 359,1	2 453,3	2 375,5	2 354,8	2 354,1

7.3 Totale inntekter og utgifter og driftsresultat

Tabellene viser hele budsjettet/økonomiplanen brutto, dvs. brutto driftsutgifter/-inntekter i sektorene inkl. avskrivninger, fylkestingets budsjettområde, og brutto investeringsutgifter/-inntekter, samt oppstilling over driftsresultat:

Totale inntekter og utgifter	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<i>i mill kroner</i>						
Brutto dr. utgifter inkl. renter og avdrag	2 779,4	2 677,2	2 844,2	2 796,0	2 781,1	2 748,7
Brutto avsetninger	182,7	35,8	44,7	38,9	37,0	30,8
Brutto investeringsutgifter inkl. utlån/forskudd/avsetn.	583,8	468,0	505,2	429,4	416,1	260,3
Brutto utgifter	3 545,8	3 181,1	3 394,1	3 264,3	3 234,3	3 039,8
Brutto driftsinntekter inkl. renter og utbytte	-2 944,2	-2 671,1	-2 832,0	-2 812,9	-2 793,0	-2 751,1
Bruk av avsetninger	-80,8	-42,0	-56,9	-22,0	-25,2	-28,4
Brutto investeringsinntekter	-583,8	-468,0	-505,2	-429,4	-416,1	-260,3
Brutto inntekter	-3 608,8	-3 181,1	-3 394,1	-3 264,3	-3 234,3	-3 039,8
Under-/overskudd	-63,0					

Driftsresultat	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<i>i mill kroner</i>						
Driftsinntekter inkl. momsref./motpost	-2 394,2	-2 299,9	-2 444,7	-2 430,8	-2 421,1	-2 382,9
Driftsutgifter inkl. moms	2 356,7	2 319,6	2 418,6	2 345,8	2 325,1	2 324,4
Brutto driftsresultat	-37,4	19,6	-26,1	-85,0	-96,0	-58,5
Finansinntekter	-201,7	-193,0	-196,5	-191,3	-181,1	-177,4
Finansutgifter	129,6	148,4	163,9	175,6	186,0	191,7
Netto finans	-72,1	-44,5	-32,6	-15,7	5,0	14,3
Motpost avskrivninger		-71,8	-84,4	-84,4	-84,4	-84,4
Netto driftsresultat	-109,6	-96,7	-143,1	-185,1	-175,4	-128,6

7.4 Oversikt over sektorinndeling

Utdanning	Fagskolene	Regional utvikling	Samferdsel	Kultur	Tannhelse og folkehelse	Fylkesordførere og fylkesting	Politisk virksomhet, ledelse og stab	Kontroll og tilsyn	FT- budsjettområde
-20 F.utd.sjef	-40 Fagskolene felles	-701000 Fylkesutviklings-sjef	-50 Fagsjef samferdsel	-80 F.kultursjef	-39 Fylkestannlegen og	-091000 F.ordfører	-093040 Fylkesrådet	-10 Kontroll og tilsyn	-19 Fylkestingets enekompetans
-21 Eiendomsavdeling	- 41 Stjørdal fagskole	721000 Regionalt utvikl.fond		- 83 Musikk i NT		-092010 fylkesting	-11 Adm. Sjef		
- 22 Meråker vgs	- 42 Levanger fagskole						- 13 Administrasjons-		
-23 Ole Vig vgs	- 43 Steinkjer fagskole						- 14 Informasjonsavdelingen		
- 24 Levanger vgs	- 44 Ytre Namdal fagskole								
-26 Verdal vgs									
- 27 Leksvik vgs									
-28 Inderøy vgs									
- 29 Mære vgs									
-32 Olav Duun vgs									
-33 Steinkjer vgs									
-34 Grong vgs									
-35 Ytre Namdal vgs									

7.5 Oversikt over forkortelser i dokumentet

Forkortelse	Forklaring
AVGO	Avdeling for videregående opplæring
FK (NTFK)	Fylkeskommunen (NTFK: Nord-Trøndelag fylkeskommune)
FR	Fylkesrådet
FT	Fylkestinget (FT 07/33 betyr fylkestingets sak 33 i 2007)
FV	Fylkesveg
HUNT	Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag
IT	Informasjonsteknologi
KOSTRA	Kommune STat RApporteringssystem
KRD	Kommunal- og regionaldepartementet
KS	Kommunenes Sentralforbund
MMMM	Befolkningsprognose fra SSB (middels nasjonal vekst)
NAV	Arbeids- og velferdsforvaltningen
NHO	Næringslivets Hovedorganisasjon
NOK	Norske kroner
Nominelt	Verdi uttrykt i løpende kroner
NSB	Norges Statsbaner
NTBUR	Nord-Trøndelag Barne- og ungdomsråd
NTE	Nord-Trøndelag elektrisitetsverk
NTFK	Nord-Trøndelag fylkeskommune
OB	Opprinnelig budsjett
PP-tjenesten	Pedagogisk psykologisk tjeneste
R	Regnskap
RUA	Regional utvikling
RUP	Regionalt utviklingsprogram
RV	Riksveg
SNK	Stiklestad nasjonale kultursenter
SSB	Statistisk sentralbyrå
STFK	Sør-Trøndelag fylkeskommune
TIP	Studieprogrammet teknisk industriell produksjon
TT-transport	Transporttjeneste for funksjonshemmede
UKM	Ungdommens Kulturmønstring
VG2	Videregående trinn 2
VGS	Videregående skole

8. Formelle bestemmelser

8.1 Økonomibestemmelser i kommuneloven

For økonomiplanleggingen gjelder disse lov- og forskriftsbestemmelser:

Økonomiplan: Kommunelovens § 44. Kommunelovens § 44 er uttømmende bestemmelse om økonomiplanen. I praksis innebærer dette at vi står fritt til å utforme økonomiplanen, men at den må være innenfor lovens krav.

Årsbudsjett: Kommunelovens §§ 45, 46 og 47. Forskrift om årsbudsjett, jfr. kommunelovens § 46 nr. 8, fastsatt av Kommunal- og regionaldept. 15. desember 2000. Forskriften er tilgjengelig på denne internettadressen: <http://www.lovdatab.no/for/sf/kr/kr-20001215-1423.html> I medhold av disse bestemmelsene er det vedtatt budsjettreglement for Nord-Trøndelag fylkeskommune (FT 27/2003).

8.2 Offentlighet i økonomiplanleggingsprosessen

Kommuneloven inneholder minimumsbestemmelser for offentlighet for innstillingen til økonomiplan (§ 44 nr.7) og årsbudsjett (§ 45 nr.3) fra fylkesrådet. Fylkesrådets innstilling, med alle de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før behandling i fylkestinget. I årsbudsjettforskriftens § 3 heter det at innstilling til årsbudsjett skal legges ut til alminnelig ettersyn tidlig nok til at allmennheten får anledning til reelt å vurdere de fremsatte forslag og senest 14 dager før innstillingen behandles av fylkestinget. Denne bestemmelsen pålegger fylkeskommunen å vurdere om den minstefristen som er satt i kommuneloven, er tilstrekkelig ut fra lovens intensjon. Valg av frist kan likevel ikke angripes dersom fylkeskommunen har vurdert den fastsatte frist og funnet denne tilstrekkelig ut fra formålet med det alminnelige ettersynet.

Saksbehandlingen underveis i budsjettarbeidet og notat som i denne forbindelse legges fram for fylkesrådet i arbeidsmøte, anses som interne dokumenter som er unntatt offentlighet etter offentlighetslovens § 14. Disse er ledd i prosessen og vil bl.a ikke være satt inn i en helhet. Dokument som anses som endelig saksforelegg fra fylkesrådets side vil imidlertid være offentlig. I lov om offentlighet (Offentleglova, 2006) er det i § 11 sagt at når det er anledning til å gjøre unntak fra innsyn, så skal organet likevel vurdere og gi helt eller delvis innsyn, og at organet bør gi innsyn dersom hensynet til offentlig innsyn veier tyngre enn behovet for unntak.

8.3 Grunnleggende prinsipper

Årsbudsjettforskriftens § 6 stiller krav om at det i tilknytning til årsbudsjettet skal gjøres rede for de grunnleggende prinsipper som fylkeskommunen har nyttet ved framstillingen av årsbudsjettet. Det er overlatt til den enkelte fylkeskommune å konkret avgjøre hva det skal redegjøres om.

8.3.1 Økonomiplanleggingsprosessene m.v

Fylkesrådet har fått framlagt sak om hvilke økonomiprosesser som skal gjennomføres i år. Fylkesrådet har i sak 12/23 den 31.01.12 gjort slikt vedtak:

"Økonomiprosessene i 2012 vil foregå slik:

Årsregnskapet, årsberetning og administrasjonens årsmelding for 2011:

Fylkesrådets innstilling behandles i fylkesrådets møter henholdsvis 27.mars (før Kontrollutvalgets behandling) og 10.april 2012. Fylkestinget får saken til behandling i april 2012.

Økonomistrategi for 2013-2016: Fylkesrådets innstilling legges fram 22. mai 2012; fylkestinget får saken til behandling i juni 2012.

Årsbudsjett for 2013 og økonomiplan for perioden 2013 – 2016: Fylkesrådets innstilling legges fram 13. november 2012; fylkestinget får saken til behandling i desember 2012.

Driftsrapport 1/2012 pr. 30.04.2012 til fylkestinget, budsjettjusteringer: Fylkesrådets innstilling legges fram 22.mai 2012; fylkestinget får saken til behandling i juni 2012.

Driftsrapport 2/2012 pr. 30.09.2012 til fylkestinget, budsjettjusteringer: Fylkesrådets innstilling legges fram 13. november 2012; fylkestinget får saken til behandling i desember 2012.»

Administrasjonssjefen har sendt ut to rundskriv om økonomiplanleggingsprosessene i 2012: Økonomiplanleggingsrundskrivet 2012, del I, datert 22.02.2012 (11/07406-7)

Økonomiplanleggingsrundskrivet 2012, del II, datert 28.06.2012 (12/07305-1)

Del I av rundskrivet omtaler i hovedsak økonomiprosessene våren 2012, dvs. prosessen i tilknytning til utarbeidelse av Økonomistrategi og driftsrapportering.

Del II omhandler hovedløpet for budsjettprosessen, økonomiske rammer for økonomiplanperioden samt driftsrapportering høsten 2012.

Parlamentarisk styringsform medfører at mye av arbeidet er lagt opp omkring prosessen i fylkesrådet.

8.3.2 Økonomistyring gjennom året

Fylkeskommunens virksomhet fastsettes hovedsakelig gjennom planlegging og fordeling i økonomiplan- og budsjettprosessene. Det er hovedarenaen.

I tråd med praksis de siste årene, anbefales det at fylkestinget fastslår at sektorene skal ha med seg mindreforbruket i regnskapsåret over til neste budsjettår og at de skal dekke inn et merforbruk tilsvarende. Det innebærer en forholdsordre som ikke fordrer behandling av gjenbevilgninger i fylkesrådet/fylkestinget. Den eneste grunnen til å avvike denne handlingsregelen skal være at regnskapsresultatet ikke gjør det finansielt mulig å gjennomføre gjenbevilgningen (av både mindre- og merforbruk). Den situasjonen oppstår i de tilfeller sektorene samlet har et mindreforbruk og at fellesinntektene/-utgiftene (virksomhet 19) viser et merforbruk (underskudd). Oppstår denne situasjonen, vil gjenbevilgninger bli behandlet som en del av årsoppgjøret.

Selv om gjenbevilgningen med dette skjer automatisk, vil man måtte korrigere for utilsiktede virkninger. Det vil skje i forbindelse med ordinær budsjettrevisjon i løpet av året, og vil kunne omfatte for eksempel noen fellesutgifter, overslagsbevilgninger og lignende

I *årsoppgjørssaken* disponerer fylkestinget årsresultatet, eller vedtar inndekkingsmåten for eventuelle underskudd. I og med at oppfølging av årets budsjett normalt skal skje i driftsrapport-/budsjettendringssak, bør en eventuell overskuddsdisponering i årsoppgjørssaken skje som avsetning til disposisjonsfond, og disponeres i senere budsjett og økonomiplan.

I *driftsrapport-/budsjettrevisjonssak* rapporterer fylkesrådet og virksomhetene om oppfølgingen av årets vedtatte budsjett. Alle oppfølgingsbehov (budsjettendringer) som ikke bør eller kan vente til neste budsjett, håndteres her, gjennom endring i årets budsjett.

8.3.3 Nivå i budsjettprosessen

Det framstilles årsbudsjett- og økonomiplandokumenter på tre nivå, jfr. også budsjettreglementet (FT 27/2003):

1. Fylkestingets nivå. Det er dette som er årsbudsjettet etter kommuneloven.
2. Fylkesrådets nivå. Fordeling av budsjettet etter fylkestingets vedtak

3. Virksomhetenes detaljerte budsjett/utviklingsplaner etter fylkestingets og fylkesrådets vedtak

Fylkestingets nivå

Fylkestinget vedtok i sak 27/2003 budsjettreglement og finansreglement for Nord-Trøndelag fylkeskommune i tråd med parlamentarisk styringsmodell. Fylkestinget vedtar fellesinntekter og – utgifter og fordeler differansen som netto ramme til hver sektor. Det vil si at fylkestinget vedtar:

Budsjettskjema 1A og 1B, Driftsbudsjettet

Budsjettskjema 2A og 2 B, Investeringsbudsjettet

Fylkestingets vedtak er fylkeskommunens årsbudsjett i kommunelovens forstand.

I økonomiplanen og årsbudsjettet på fylkestingets nivå er det en ambisjon å fokusere mer på målformuleringer, tjenester og tjenesteproduksjon. Beskrivelsen gjøres ut fra bruttonivå, selv om fylkestinget gjør vedtak om driftsbudsjettet på nettonivå (sektorenes driftsrammer).

Fylkesrådets nivå

Etter at fylkestinget har vedtatt årsbudsjett og økonomiplan i desember, vedtar fylkesrådet som kollegium fordeling av årsbudsjettet, jfr. budsjettreglementet og forslaget til innstilling. Fordelingene som underliggende organ gjør, må foreligge senest i løpet av januar/ februar pga. frist i årsbudsjettforskriften for formell oversendelse av økonomiske oversikter til Kommunal- og regionaldept som er 1. mars.

I dokumentet fokuseres det på tjenesteproduksjon, og det foreslås fordeling av rammer til virksomhetslederne. Det er åpnet for at fylkesrådet for enkelte deler av virksomheten foretar en detaljering av budsjettet ned på konto, ansvar og tjeneste.

Virksomhetenes detaljerte budsjett

Virksomhetene utarbeider i varierende grad dokument (utviklingsplaner m.v.) som ivaretar interne styringsformål. En detaljering av budsjettet innebærer at virksomheten fordeler de tildelte rammene til virksomheten videre til avdelinger m.v. Virksomhetsleder må innen en nærmere fastsatt frist fordele budsjettet.

8.3.4 Økonomimodellen

Nord-Trøndelag fylkeskommune benytter økonomisystemet Agresso.

Byggestenene i økonomimodellen er såkalte dimensjoner, som er bygget opp slik:

Kontoklasse og art (brukes alltid). Gir informasjon om hvilke produksjonsmidler som benyttes og om disse benyttes til investering eller drift.

Ansvar (brukes alltid). Gir informasjon om hvem det er som produserer og hvem som har myndighet til å disponere bevilgede midler. Dimensjonen brukes også ved tildeling av budsjetttrammer, for eksempel pr sektor.

Tjeneste (brukes alltid). Gir informasjon om hva det er som produseres.

Prosjekt (brukes ved behov). Brukes til å skille ut en del utgifter og inntekter som det er behov for å følge opp spesielt, for eksempel byggeprosjekter. Det kan i tillegg bli behov for å bruke en dimensjon til å knytte utgifter og inntekter til bygg og objekter.

Sektorinndeling: Det foreslås opprettet en ny sektor Samferdsel fra 01.01. 2013.

9. Vedlegg

Fylkestingets budsjettområde

Konto	Konto(T)	Tjeneste	B 2013	ØP 2014	ØP 2015	ØP 2016
14290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	8400	62 359 000	62 359 000	62 359 000	62 359 000
15001	Renter på løpende lån	8700	69 778 000	76 034 000	81 354 000	85 746 000
15100	Avdragsutgifter	8700	94 100 000	99 547 000	104 664 000	105 940 000
15400	Avsetninger til disposisjonsfond	8800	12 900 000	12 100 000	10 200 000	4 000 000
15400	Avsetninger til disposisjonsfond	8802	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
15700	Overføring til investeringsregnskapet	8800	82 419 000	94 519 000	92 619 000	86 319 000
15703	Overføring til investeringsregnskapet (inv. mva)	8800	83 445 000	84 703 000	82 043 000	50 883 000
17280	Kompensasjon moms påløpt i investeringsregnska	8400	-93 423 000	-84 703 000	-82 043 000	-50 883 000
17290	Kompensasjon moms påløpt i driftsregnskapet	8400	-62 359 000	-62 359 000	-62 359 000	-62 359 000
18000	Rammetilskudd	8400	-1 238 200 000	-1 235 700 000	-1 231 300 000	-1 228 400 000
18001	Inntektsutjevning	8400	-137 200 000	-136 600 000	-135 800 000	-135 200 000
18101	Rentekompensasjon	8701	-2 183 000	-2 128 000	-2 075 000	-2 023 000
18101	Rentekompensasjon	8702	-6 740 000	-7 654 000	-7 605 000	-6 991 000
18700	Skatt på inntekt og formue	8000	-542 400 000	-539 900 000	-537 300 000	-534 500 000
18901	Konsesjonskraftinntekter	7050	-2 307 000	-2 250 000	-3 140 000	-3 070 000
19001	Renter av bankinnskudd	8700	-14 307 000	-13 485 000	-12 756 000	-12 693 000
19002	Garantiprovisjon NTE Holding AS	8700	-9 180 000	-8 590 000	-2 709 000	-2 642 000
19004	Renter NTE	7100	-150 000 000	-146 250 000	-142 594 000	-139 029 000
19051	Utbytte fra NTE	7100	-20 000 000	-20 000 000	-20 000 000	-20 000 000
19400	Bruk av disposisjonsfond	8800	-	-	-	-
19400	Bruk av disposisjonsfond	8801	-38 300 000	-	-	-
19400	Bruk av disposisjonsfond	8802	-14 545 000	-17 953 000	-21 152 000	-24 351 000
19901	Motpost avskrivninger, utstyr	8600	-9 765 000	-9 765 000	-9 765 000	-9 765 000
19902	Motpost avskrivninger, bygg og anlegg	8600	-74 630 000	-74 630 000	-74 630 000	-74 630 000
191000	Fylkestingets budsjettområde		-1 990 538 000	-1 912 705 000	-1 891 989 000	-1 891 289 000

Vedlegg 1A Investeringer pr. prosjekt

Prosj/ konto	Prosj (T) / Konto(T)	B 2013	ØP 2014	ØP 2015	ØP 2016
119001	Egenkapital KLP	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000
172002	Aksjer RUF	4 120 000	4 120 000	4 120 000	4 120 000
421002	Samlokalisering Ytre Namdal, nybygg	4 000 000	-	-	-
471000	Veginvesteringer	-	378 818 000	378 818 000	208 620 000
472310	Strekningsvise tiltak, Q310	155 000 000	-	-	-
472324	Forsterkning 10t asfalt, Q324	123 700 000	-	-	-
472326	Punktvis forsterkning, Q326	3 540 000	-	-	-
472327	Flaskehalse/andre tiltak - Q327	2 000 000	-	-	-
472330	Gang- og sykkelveger, Q330	78 725 000	-	-	-
472340	Trafikksikkerhetstiltak, Q340	20 430 000	-	-	-
472350	Miljø- og servicetiltak, Q350	4 440 000	-	-	-
472360	Kollektivtiltak, Q360	2 200 000	-	-	-
472370	Planlegging, Q370	18 550 000	-	-	-
513030	Strategi for utv. av NTFK	5 150 000	-	-	-
513050	Ny telefoniløsning NTFK	-	2 000 000	-	-
539001	Utstyr tannklinikker	1 093 000	1 093 000	1 093 000	1 093 000
621000	Eiendom - felles	13 600 000	-	-	-
621011	Mindre bygningsmessige tilpasninger	1 900 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000
621012	Universell utforming	4 000 000	4 400 000	4 400 000	4 400 000
621050	Energi- og klimatiltak	12 000 000	13 100 000	13 100 000	13 100 000
623040	Ole Vig - Verksted	-	-	5 300 000	25 000 000
623100	Ole Vig vgs - Innredning Storhall	-	16 500 000	-	-
626100	Verdal vgs - Nytt kantinekjøkken	-	5 400 000	-	-
628000	Inderøy vgs	24 000 000	-	-	-
632100	Olav Duun vgs - Verkstedbygg	-	-	5 300 000	-
05480	Avsetning til ubundne investeringsfond	25 000 000	-	-	-
06701	Salg av bygninger	-25 000 000	-	-	-
07500	Refusjon fra kommuner	-14 525 000	-3 849 000	-3 849 000	-3 849 000
09100	Bruk av lån	-293 527 000	-240 440 000	-231 700 000	-113 362 000
09400	Bruk av disposisjonsfond	-4 120 000	-4 120 000	-4 120 000	-4 120 000
09482	Bruk av investeringsfondet (fylkestinget)	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
09700	Overføringer fra driftsregnskapet	-82 419 000	-94 519 000	-92 619 000	-86 319 000
09703	Overføring fra driftsregnskapet (inv. mva)	-83 857 000	-84 703 000	-82 043 000	-50 883 000
999999	Finansiering prosjekt (dummy)	-480 248 000	-429 431 000	-416 131 000	-260 333 000
		-	-	-	-

Vedlegg 1B Investeringer stigende pr. konto

Konto	Konto(T)	Ansvar	Tjeneste	Prosjekt	Prosjekt(T)	B 2013	ØP 2014	ØP 2015	ØP 2016
02004	It-/mediautstyr	130000	4200	513030	Strategi for utv. av NTFK	5 150 000,00	0,00	0,00	0,00
02004	It-/mediautstyr	134000	4200	513050	Ny telefoniløsning NTFK	0,00	2 000 000,00	0,00	0,00
02004	It-/mediautstyr					5 150 000	2 000 000	-	-
02091	Dentalmedisinsk utstyr	391000	6650	539001	Utstyr tannklinikker	1 093 000	1 093 000	1 093 000	1 093 000
02091	Dentalmedisinsk utstyr					1 093 000	1 093 000	1 093 000	1 093 000
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	421002	Samlokalisering Ytre Namdal, nybygg	4 000 000	-	-	-
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	621000	Eiendom - Felles	13 600 000	-	-	-
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	621011	Mindre bygningsmessige tilpasninger	1 900 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	621012	Universell utforming	4 000 000	4 400 000	4 400 000	4 400 000
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	621050	Energi- og klimatilak	12 000 000	13 100 000	13 100 000	13 100 000
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	623040	Ole Vig - Verksted	-	-	5 300 000	25 000 000
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	623100	Ole Vig vgs - Innredning Storhall	-	16 500 000	-	-
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	626100	Verdal vgs - Nytt kantinekjøkken	-	5 400 000	-	-
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	628000	Inderøy vgs	24 000 000	-	-	-
02300	Byggetjenester, nybygg	211010	5103	632100	Olav Duun vgs - Verkstedbygg	-	-	5 300 000	-
02300	Byggetjenester, nybygg					59 500 000	41 600 000	30 300 000	44 700 000
02301	Veginvesteringer	702000	7200	471000	Veginvesteringer	-	378 818 000	378 818 000	208 620 000
02301	Veginvesteringer	702000	7200	472310	Strekingsvise tiltak, Q310	155 000 000	-	-	-
02301	Veginvesteringer	702000	7200	472324	Forsterkning 10t asfalt, Q324	123 700 000	-	-	-
02301	Veginvesteringer	702000	7200	472326	Punktvis forsterkning, Q326	3 540 000	-	-	-
02301	Veginvesteringer	702000	7200	472327	Flaskehals/andre tiltak - Q327	2 000 000	-	-	-
02301	Veginvesteringer	702000	7200	472330	Gang- og sykkelveger, Q330	78 725 000	-	-	-
02301	Veginvesteringer	702000	7200	472340	Trafikksikkerhetstiltak, Q340	20 430 000	-	-	-
02301	Veginvesteringer	702000	7200	472350	Miljø- og servicetiltak, Q350	4 440 000	-	-	-
02301	Veginvesteringer	702000	7200	472360	Kollektivtiltak, Q360	2 200 000	-	-	-
02301	Veginvesteringer	702000	7200	472370	Planlegging, Q370	18 550 000	-	-	-
02301	Veginvesteringer					408 585 000	378 818 000	378 818 000	208 620 000
05290	Kjøp av aksjer og andeler	191000	7100	119001	Egenkapital KLP	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000
05290	Kjøp av aksjer og andeler	721000	7050	172002	Aksjer RUF	4 120 000	4 120 000	4 120 000	4 120 000
05290	Kjøp av aksjer og andeler					5 920 000	5 920 000	5 920 000	5 920 000
05480	Avsetning til ubundne inv	191000	8800	999999	Finansiering prosjekt (dummy)	25 000 000	-	-	-
05480	Avsetning til ubundne investeringsfond					25 000 000	-	-	-
06701	Salg av bygninger	191000	5103	999999	Finansiering prosjekt (dummy)	-25 000 000	-	-	-
06701	Salg av bygninger					-25 000 000	-	-	-
07500	Refusjon fra kommuner	702000	7200	999999	Finansiering prosjekt (dummy)	-14 525 000	-3 849 000	-3 849 000	-3 849 000
07500	Refusjon fra kommuner					-14 525 000	-3 849 000	-3 849 000	-3 849 000
09100	Bruk av lån	191000	8700	999999	Finansiering prosjekt (dummy)	-293 527 000	-240 440 000	-231 700 000	-113 362 000
09100	Bruk av lån					-293 527 000	-240 440 000	-231 700 000	-113 362 000
09400	Bruk av disposisjonsfond	721000	8800	999999	Finansiering prosjekt (dummy)	-4 120 000	-4 120 000	-4 120 000	-4 120 000
09400	Bruk av disposisjonsfond					-4 120 000	-4 120 000	-4 120 000	-4 120 000
09482	Bruk av investeringsfond	191000	8800	999999	Finansiering prosjekt (dummy)	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
09482	Bruk av investeringsfondet (fylkestinget)					-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
09700	Overføringer fra driftsreg	191000	8800	999999	Finansiering prosjekt (dummy)	-82 419 000	-94 519 000	-92 619 000	-86 319 000
09700	Overføringer fra driftsregnskapet					-82 419 000	-94 519 000	-92 619 000	-86 319 000
09703	Overføring fra driftsregn:	191000	8800	999999	Finansiering prosjekt (dummy)	-83 857 000	-84 703 000	-82 043 000	-50 883 000
09703	Overføring fra driftsregnskapet (inv. mva)					-83 857 000	-84 703 000	-82 043 000	-50 883 000

VEDLEGG 2. Kommentarer til investeringsbudsjett fylkesveger (2013 kroner):

Prosjekt	Kostnad inkl. økt mva	Bevilget før 2013	Bevilgning inkl. økt mva			Rest-bevilgning etter 2013
			NTFK	Annen	Totalt	
Strekingsvis investering (Q310)						
Fv 715 m.fl.Ein time te by' n (Fosenvegene) *, Leksvik kommune	97 400	69 100	28 300		28 300	0
Fv 766 Åsnes bru. Namdalsseid kommune	47 500	44 200	3 300		3 300	0
Fv 769 Vemundvik-Sørenget, Namsos kommune	94 200	93 000	1 200		1 200	0
Fv 777 Seierstad ferjekai, Fosnes kommune	24 100	22 700	1 400		1 400	0
Fv 753 Omlegging Viken, Frosta kommune	14 300	5 000	8 500		8 500	800
Forfallsprosjektet	92 700		65 500		65 500	27 200
Fv 17 Bangsundsvingene, Namsos kommune	121 700		40 600		40 600	81 100
Fv 543 Klungvik x fv 770-Ottersøybrua, Nærøy kommune	6 200		6 200		6 200	0
	498 100	234 000	155 000		155 000	109 100
Forterkning 10 t asfalt (Q324):						
Disp			600		600	
Vedlikeholdstiltak			4 650		4 650	
Fv 108 Fossing-Langås, Levanger kommune	26 300	22 600	3 700		3 700	0
Fv 116 Svendgård-Kjesbubakken-Gryte, Levanger kommune	12 950	11 000	1 950		1 950	0
Fv 40 Tiller x E6-Tiller, Stjørdal kommune	9 150	7 200	1 950		1 950	0
Fv 22 Elvran-Ytteråsen, Stjørdal kommune	11 600	9 300	2 300		2 300	0
Fv 36 Halsøen xE14-Gederås x752, Stjørdal kommune	19 250	17 500	1 750		1 750	0
Fv 42 Borås-Almovatnet, Stjørdal kommune	4 150	3 200	950		950	0
Fv 491 Fjell x766-Bøle, Flatanger kommune	25 250	21 900	3 350		3 350	0
Fv 536 Våg x768-Lundring, Nærøy kommune	8 300	7 700	600		600	0
Fv 546 Rød-Sør-Eitran, Nærøy kommune	5 900	5 200	700		700	0
Fv 191 Kjerringvik x755-Hovd, Inderøy kommune	21 750	21 500	250		250	0
Fv 120 Mørkabygd x754-Mølnå, Levanger kommune	8 900	6 000	2 900		2 900	0
Fv 131 Rindsem-Skogset, Levanger kommune	7 200	5 200	2 000		2 000	0
Fv 129 Heir-Munkerøstad, Levanger kommune	7 300	5 800	1 500		1 500	0
Fv 62 Kvamme-Ulvik x763, Frosta kommune	8 650	5 500	3 150		3 150	0
Fv 64 Nåvik-Rismark, Frosta kommune	2 650	2 200	450		450	0
Fv 65 Viken-Vinge, Frosta kommune	3 550	3 100	450		450	0
Fv 23 Store Lånke-Draveng, Stjørdal kommune	11 100	10 300	800		800	0
Fv 231 Utøy-Kjerknesvågen m. arm, Inderøy kommune	21 900	19 600	2 300		2 300	0
Fv 341 Skjelbreid-Aagård, Lierne kommune	5 150	4 700	450		450	0
Fv 562 Skei-Husby, Leka kommune	20 950	18 500	2 450		2 450	0
Fv 411 Eida bru x fv 17-Lilleenget, Høylandet kommune	8 000		4 500		4 500	3 500
Fv 251 Ramberg-Hamrem, Steinkjer kommune	18 200		16 350		16 350	1 850
Fv 263 Vibe-Heimstad, Steinkjer kommune	14 250		12 850		12 850	1 400
Fv 267 Støa 762-Hyllbrua, Steinkjer kommune	19 350		17 400		17 400	1 950
Fv 138 Møen-Forberg, Levanger kommune	9 850		8 800		8 800	1 050
Fv 297 Vellamelen-Hattinghus, Steinkjer kommune	18 200		16 350		16 350	1 850
Fv 277 Følling xE6-Sunnan, Steinkjer kommune	9 150		8 250		8 250	900
	338 950	208 000	123 700		123 700	12 500

Prosjekt	Kostnad inkl. økt mva	Bevilget før 2013	Bevilgning inkl. økt mva			Rest-bevilgning etter 2013
			NTFK	Annen	Totalt	
Punktvis forsterkning (Q326):						
Strakstiltak			600		600	
Ekstraordinære strakstiltak ras/flom	6 440	4 700	1 740		1 740	0
Fv 42 Fossan bru, Stjørdal kommune	2 750	1 550	1 200		1 200	0
	9 190	6 250	3 540		3 540	0
Flaskehalsler/andre tiltak (Q327)						
Fv 138 Eidnes gårdstun, Levanger kommune	950	0	950		950	0
Fv 491 Nerseteren flomsikring, Flatanger kommune	1 700	650	1 050		1 050	0
	2 650	650	2 000		2 000	0
Gang- og sykkelveger (Q330)						
Disp			250		250	
Fv 762 Mælakorsen-Røysing, Steinkjer kommune	7 400	6 800	600		600	0
Fv 166/167 Holte-Minsas-Lein, Verdal kommune	35 800	3 600	12 975	4 325	17 300	14 900
Fv 119 Lysaker-Korsbakken, Levanger kommune	15 700	2 100	9 900	3 300	13 200	400
Fv 502 fra x 770 til idrettsplass, Vikna kommune	9 100	100	1 475	475	1 950	7 050
Fv 766 Fløanskogen-Lauvsnes, Flatanger kommune	3 300		2 650		2 650	650
Fv 759 Vallum-Hallem, Verdal kommune	8 700		6 500		6 500	2 200
Fv 17 Høknes-Ura, Namsos kommune	15 200		10 450		10 450	4 750
Fv 229 Loavegen-Lyngstad skole-Kjerknesvågen, Inderøy kommune	14 100		4 350	1 450	5 800	8 300
Fv 401 Strømhyllhøgda-Lauvhammersvingen, Namsos kommune	5 200		1 750	575	2 325	2 875
Fv 285 Museet-Østbyvegen, Steinkjer kommune	12 400		9 300	3 100	12 400	0
Fv 34 x E6-Molovika, Stjørdal kommune	6 400		100		100	6 300
Fv 64 Vinge x fv 64-Småland/Skaret	5 200		3 900	1 300	5 200	0
	138 500	12 600	64 200	14 525	78 725	47 425
Trafikksikkerhetstiltak (Q340)						
Trafikksikkerhetstiltak fylkesveg			17 730		17 730	
Trafikksikkerhetstiltak kommunal veg			2 700		2 700	
	0	0	20 430		20 430	
Miljø- og sørvistiltak (Q350)						
Miljøtiltak			1 040		1 040	
Fv 17 Miljøgate Vellamelen, Steinkjer kommune	8 100	4 700	3 400		3 400	0
	8 100	4 700	4 440		4 440	0
Kollektivtiltak (Q360):						
			2 200		2 200	
Planlegging (Q370):						
			18 550		18 550	
Totalt	995 490	466 200	394 060	14 525	408 585	169 025

*Bompengeprosjekt

Omtale investeringsprosjekt:

Strekningvisse investeringer med bompenger:

1. Fosenvegene - "Ei' tim' te' By'n", Leksvik kommune

Det er i fylkesvegplanen avsatt 97,4 mill. kr. til prosjektet. Av dette er 69,1 mill. kr. tidligere bevilget. Foreslått bevilgning er 28,3 mill. kr. i 2013. Nord-Trøndelag Fylkeskommunes andel vil med dette være fullfinansiert.

Keiserås-Olsøy er det største enkeltprosjektet i Fosenvegene og omfatter den 15 km lange strekningen fra Keiseråskrysset (på toppen av Vanvikbakken som ferdigstilles i høst) via Kråkmo til Olsøy. Prosjektet innebærer at strekningen blir omklassifisert fra dagens fv 082 til fv 715, og innkorter kjøredistansen til ferjeleiet med ca. 10 km i forhold til dagens fv 715 om Rissa. I tillegg har dagens fv 715 mange direkte avkjørslser som resulterer i lange strekninger med redusert fartsgrense.

Ny fv 715 planlegges hovedsakelig langs eksisterende fv 82/155. Dagens veg har lav standard og mangler tilstrekkelig breddeutvidelse i de fleste kurvene. Enkelte strekninger er smale og har dårlig horisontal- og vertikalkurvatur. I tillegg er det på enkelte strekninger dårlig bæreevne, noe som har medført svikt i grunnen og hyppige telehiv. I sum har dagens veg dårlig fremkommelighet hele året og er ikke dimensjonert for å håndtere den økende trafikkmengden. Den siste biten av strekningen fra fylkesgrensa til Olsøykrysset vil gå i jomfruelig terreng.

Strekningvisse investeringer uten bompenger:

1. Fv.766 Åsnes bru, Namdalseid kommune.

Ferdigstilles i løpet av 2012. Kostnad 47,5 mill. kr. Foreslått restbevilgning 3,3 mill. i 2013.

2. Fv 769 Vemundvik-Sørenget, Namsos kommune.

Kostnad 94,2 mill. kr. Prosjektet ble åpnet høsten 2011. Det er behov for restbevilgning på 1,2 mill. kr i 2013.

3. Fv 777 Seierstad ferjekai, Fosnes kommune.

Kostnad 24,1 mill. kr. Prosjektet ble åpnet høsten 2011. Det er behov for restbevilgning på 1,4 mill. kr. i 2013.

4. Fv 753 Omlegging Viken, Frosta kommune.

Prosjektet lyses ut i 2012 med oppstart i 2013.

Kostnad 14,3 mill. kr. Det er behov for bevilgning på 8,5 mill. kr. i 2013.

5. Forfallsprosjektet

Det er utarbeidet forslag for å ta igjen forfallet på fylkesvegnettet.

Forfallsprosjektet vil kunne startes opp allerede i 2013. Ut fra faglige kriterier er ruta fra Gartland x E6 til Flerengstrand i Vikna kommune valgt som prøvestrekning og erfaringene herfra vil gi grunnlag for eventuelle prioriteringer i ny Fylkesvegplan 2014-2017. Det arbeides parallelt med tiltak på andre ruter. Den aktuelle strekningen merker seg ut med at delstrekninger fremstår som veldig nedslitte med dype spor og dårlig asfalt. Vegen har stor betydning for næringslivet i Ytre Namdal og hele Nord-Trøndelag med bl.a. uttransport av fisk til kontinentet.

Det er utarbeidet konkrete planer for utbedring av denne vegruta med nytt bærelag og vegdekke. Planene innebærer forsterkningstiltak som er vanskelig å prissette før vi har fått erfaringer på hva slike tiltak vil koste, men vi har i budsjettet for 2013 lagt inn en startbevilgning på 65,5 mill. kr.

6. Fv 17 Bangsundsvingene, Namsos kommune.

Kostnad 121,7 mill. kr. Det er utarbeidet reguleringsplanforslag for utbedring av Bangsundsvingene. Reguleringsplan er oversendt til Namsos kommune september 2012 og forventes vedtatt desember 2012. Dagens veg på strekningen har svært dårlig kurvatur. Det skal bygges 1,2 km ny veg inkludert 170 meter med tunnel. Anbud er planlagt utsendt februar 2013 og forventet anleggsstart mai/juni 2013 med ferdigstillelse høst 2014. Foreslått startbevilgning 40,6 mill. kr i 2013.

7. Fv 543 Klungvik x fv 770-Ottersøybrua, Nærøy kommune.

Det er utarbeidet nytt reguleringsplanforslag for kurveutbedring og breddeutvidelse. Planen oversendes Nærøy kommune høsten 2012 for utlegging til offentlig ettersyn.

Det er behov for 6,2 mill. kr. for å gjennomføre kurvetiltakene. Prosjektet vil kunne gjennomføres i 2013, dersom kommunale vedtak foreligger senest i februar 2013.

Forsterkning til 10 tonn m/asfalt

Kostnad pr. løpemeter er kr 1910 til kr 2150 (2013kr). Trekkør inngår i løpemeterprisen med kr 100. Restbevilgning er foreslått på prosjekter som er forsert og fullført i 2012, men mangler fullfinansiering.

Prosjekt som ble oppstartet i 2012 og trenger fullfinansiering i 2013:

Prosjekt	Kommune	Lengde	Rest bevilgning 2013
Fv 108 Fossing Langås	Levanger	11,5 km	3,70 mill. kr.
Fv 116 Svendgård-Kjesbubakken-Gryte	Levanger	6,9 km	1,95 mill. kr.
Fv 40 Tiller x E6-Tiller	Stjørdal	3,9 km	1,95 mill. kr.
Fv 22 Elvran - Ytteråsen	Stjørdal	6,6 km	2,30 mill. kr.
Fv 36 Halsøen xE4 – Gederås x752	Stjørdal	9,2 km	1,75 mill. kr.
Fv 42 Borås - Almovatnet	Stjørdal	2,0 km	0,95 mill. kr.
Fv 491 Fjell-Bøle	Flatanger	16,0 km	3,35 mill. kr.
Fv 536 Våg - Lundring	Nærøy	7,7 km	0,60 mill. kr.
Fv 546 Rød – Sør Eitran	Nærøy	5,1 km	0,70 mill. kr.
Fv 191 Kjerringvik-Hovd	Inderøy	16,0 km	0,25 mill. kr.
Fv 120 Markabygd x754 – Mølnå	Levanger	4,5 km	2,90 mill. kr.
Fv 131 Rindsem – Skogset	Levanger	3,9 km	2,00 mill. kr.
Fv 129 Heir – Munkrøstad	Levanger	2,9 km	1,50 mill. kr.
Fv 62 Kvamme – Ulvik X763	Frosta	4,1 km	3,15 mill. kr.
Fv 64 Nåvik – Rismark	Frosta	1,0 km	0,45 mill. kr.
Fv 65 Viken – Vinge	Frosta	1,2 km	0,45 mill. kr.
Fv 23 Store Lånke – Draveng	Stjørdal	5,7 km	0,80 mill. kr.
Fv 231 Utøy – Kjerkesvågen m.arm	Inderøy	14,0 km	2,30 mill. kr.
Fv 341 Skjelbred – Ågård	Lierne	3,6 km	0,45 mill. kr.
Fv 562 Skei – Husby	Leka	11,6 km	2,45 mill. kr.

Prosjekt som startes opp og gjennomføres i 2013:

Prosjekt	Kommune	Lengde	Kostnad
Fv 411 Eida bru x fv 17-Lilleenget	Høylandet	4,2 km	8,0 mill. kr.
Fv 251 Ramberg-Hamrem	Steinkjer	9,1 km	18,2 mill.kr.
Fv 263 Vibe-Heimstad	Steinkjer	7,1 km	14,25 mill. kr.
Fv 267 Støa 762-Hyllbrua	Steinkjer	9,7 km	19,35 mill. kr.
Fv 138 Møen-Forberg	Levanger	5,4 km	9,85 mill. kr.
Fv 297 Vellamelen-Hatlinghus	Steinkjer	9,1 km	18,20 mill. kr.
Fv 277 FøllingxE6-Sunnan	Steinkjer	5,1 km	9,15 mill. kr.

Foreslått bevilgning på prosjektene i 2013 utgjør ca. 90 % av prosjektkostnaden. De må fullfinansieres i 2014.

På grunn av kvikkleireforekomster og omfattende grunnundersøkelser er det stor usikkerhet med tanke på anleggsstart på fv 411 Eida bru x fv 17-Lilleenget. Løsning med redusert forsterkning vurderes.

Punktvis forsterkning

Ekstraordinære strakstiltak etter ras og flom

Skader for ca. 6,44 mill. kr. utbedret i 2012. Behov for tilleggsbevilgning på 1,74 mill. kr. i 2013.

Fv 42 Fossanbrua, Stjørdal kommune

Brua ble skadet av flom i 2012. Brua erstattes med ny konstruksjon i 2012. Kostnad 2,75 mill. kr. Behov for tilleggsbevilgning 1,2 mill. kr. i 2013.

Flaskehals/andre tiltak

Fv 138 Eidnes gårdstun, Levanger kommune

Dagens veg gjennom gårdstunet legges om. Reguleringsplan er utarbeidet og forventes godkjent i løpet av 2012. Kostnadsoverslag kr. 0,95 mill. kr. Foreslått bevilgning 0,95 mill. kr. i 2013.

Fv 491 Nerseteren flomsikring, Flatanger kommune

Det foreslås utskifting av eksisterende kulvert i Østerelva med ny botnbru. Kostnad for konstruksjonen anslås til 1,7 mill. kr. inkludert fjerning av eksisterende stålkulvert og oppretting av fyllinger. Foreslått bevilgning 1,05 mill. kr. i 2013.

Gang- og sykkelveger

Igangsatt gang- og sykkelveger i 2012 som mangler fullfinansiering:

Fv 762 Mæhlakorsen Røysing, Steinkjer kommune

Totalkostnad 7,4 mill. kr. Foreslått restfinansiering 0,6 mill. kr. i 2013. Prosjektet utføres i 2012.

Fv 166/167 Holte Minsaas-Lein, Verdal kommune

Totalkostnad 35,8 mill. kr. Holte-Minsås (del 1): 16,7 mill. kr. og Minsås-Lein (del 2) 19,1 mill. kr. Foreslått bevilgning 17,3 mill. kr. i 2013 hvorav 12,975 mill. kr. er fylkeskommunal andel. Del 2 Minsås-Lein må fullfinansieres i 2014. Prosjektet (del 1) starter høsten 2012.

Fv 119 Lysaker – Korsbakken, Levanger kommune

Ny g/s-veg fra skoleområdet i Skogn til Gråmyra.

Kostnad: 15,7 mill.kr. Foreslått bevilgning 13,2 mill. kr. hvorav 9,9 mill. kr. er fylkeskommunal andel. Klage på reguleringsplan er ikke ferdigbehandlet. Prosjektet starter opp våren 2013. Fullfinansieres i 2014.

Gang- og sykkelveger som foreslås oppstartet i 2013:

Fv 502 Rørvik x770 – idrettsplassen, Vikna kommune

Reguleringsplan forventes vedtatt høsten 2012.

Bygging av fortau ønskes gjennomført samtidig med forsterkning av fylkesveg 502 – «Forfallsprosjektet»

Kostnad: 9,1 mill. kr. Foreslått bevilgning 1,95 mill. kr. hvorav 1,475 mill. kr. er fylkeskommunal andel. Fullfinansieres i 2014.

Fv 766 Fløanskogen-Lauvsnes, Flatanger kommune

Kostnad 3,3 mill. kr. Foreslått bevilgning 2,65 mill. kr. i 2013. Fullfinansieres i 2014. Reguleringsplan forventes vedtatt høsten 2012. Gjennomføres i 2013.

Fv 759 Vallum-Hallem, Verdal kommune

Kostnad 8,7 mill. kr. Foreslått bevilgning 6,5 mill. kr. i 2013. Fullfinansieres i 2014.

Reguleringsplan forventes vedtatt høsten 2012. Prosjektet forventes gjennomført i 2013.

Fv 17 Høknes-Ura, Namsos kommune

Kostnad 15,2 mill. kr. Foreslått bevilgning 10,45 mill. kr. i 2013. Fullfinansieres i 2014. Reguleringsplan forventes vedtatt høsten 2012. Prosjektet forventes startet opp i 2013 og slutføres i 2014.

Fv 229 Loavegen-Lyngstad skole-Kjerknesvågen, Inderøy kommune

Kostnad 14,1 mill. kr. Foreslått bevilgning 5,8 mill. kr. i 2013 hvorav 4,35 mill. kr. er fylkeskommunal andel. Fullfinansieres i 2014. Reguleringsplan forventes vedtatt høsten 2012. Prosjektet startes opp i 2013 og slutføres i 2014.

Fv 401 Strømhyllhøgda-Lauvhammersvingen, Namsos kommune

Kostnad 5,2 mill. kr. Foreslått bevilgning 2,325 mill. kr. hvorav 1,75 mill. kr. er fylkeskommunal andel. Fullfinansieres 2014. Reguleringsplan forventes vedtatt våren 2013. Prosjektet startes opp høsten 2013 og fullføres i 2014.

Fv 285 Museet-Østbyvegen, Steinkjer kommune

Foreslått bevilgning 12,4 mill. kr. Foreslått bevilgning 12,4 mill. kr. i 2013 hvorav 9,3 mill. kr. er fylkeskommunal andel. Reguleringsplan forventes vedtatt høsten 2012. Prosjektet forventes gjennomført i 2013.

Fv 64 Vinge-Småland/Skaret Frosta kommune

Kostnad 5,2 mill. kr. Foreslått bevilgning 5,2 mill. kr. i 2013 hvorav 3,9 mill. kr er fylkeskommunal andel. Prosjektet lyses ut i 2012 og gjennomføres samtidig med fv. 753 Omlegging ved Viken i 2013.

Trafikksikkerhetstiltak

Strekningsvise trafikksikkerhetstiltak (ALARP), tiltak mot utforkjøring (URF), tilskudd til utbedring av avkjørslar, rekkverkssetting, sikring av gangfelt og strakstiltak

Foreslått bevilgning i 2013: 17,73 mill. kr.

Trafikksikkerhetstiltak som krever tilsvarende eller større lokal egenandel. Foreslått bevilgning 2,7 mill. kr.

Miljø- og sørvistiltak

Tiltak knyttet til biologisk mangfold, asfaltering av miljøhensyn, tilskudd til støyskjermingstiltak og opprydding i problemsoner langs vegene. Kostnad beregnet til 1,04 mill. kr. som foreslås bevilget i 2013.

Fv 17 Vellamelen miljøgate, Steinkjer kommune.

Kostnad 8,1 mill. kr. Prosjektet startet i 2012 og fullføres 2013. Foreslått restbevilgning 3,4 mill. kr.

Kollektivtiltak

Busslommer og leskur samt oppgradering av knutepunkt. Foreslått bevilgning: 2,2 mill. kr

Planlegging

Det settes av 18,55 mill. kr. til planlegging av prosjekter på kommunedelplan- og reguleringsplannivå. Det antas at det er knyttet usikkerhet til gjennomføring av prosjektene for i størrelsesorden 15 % av investeringene. Dette skyldes forhold som er knyttet opp mot kommunal planbehandling, kommunal medfinansiering, grunnforhold som ikke var kjent tidlig i planfasen og problemer med å få gjennomført grunnnerv.